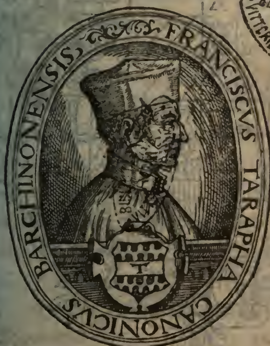
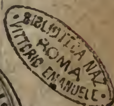
Francisci Taraphæ BARCINONEN.

De origine, ac rebus gestis Regum Hispaniæ liber, multarum rerum cognitione refertus.

ANTVERPIÆ,
In Ædibus Ioannis Steelsij.
M. D. LIII.
Cum Priuilegio Cæsareo.

& prouinciarum Hispaniæ nomina vetera & recentia, vt varietas ipsa, si nihil aliud prodesset, saltẽ fastidio legẽtiũ mederetur. Hæc nostra scripta, ex multis preclarissimis rerũ scriptoribus, nõ sine maximo labore collecta esse ingenuè fatemur: opiniones siquidẽ vniuersas maluimus eligere, quã innouare. Quid enim propriũ nostrũ esse poterit, quũ antiqtatis diligẽtia nihilo miserit? Hæc si Maiestati tuæ probabũtur, dabimus operã vt reliqua quæ in manibus habem⁹, lucẽ accipiãt. Sũt hec quidẽ admodũ exigua, quę tanto Principi dicari debeant, sed maiora in præsens non possumus. Proinde donantis animum, non munus ipsum Maiestas tua expendat: quod si præstiterit, facile intelliget, nihil à quoquam maius dari potuisse. Vale.

IN FRANCISCVM TARAPHAM, LIBELLI de Hispaniæ regibus autorem, inq; Marcum Antonium Tarapham, eius editorem, Nic. Grudius Nicolaïus.

TOt patrios dixisse duces, dixisse tot vrbes,
Nomina nominib⁹ prisca notasse nouis,
Franciscus potuit celebri de gente Tarapha,
Vnde decus generi clarius et patriæ.
Quid tamē hæc prosint, pietas spectata nepotis
Si non æternis vindicet à tenebris?
Macte igitur Francisce animi, monitore tot vrbes
Quo sciet atq; ducum nomina posteritas.
Macte animi quoq; Marce pij, pariter tibi debent
Turba ducū, & patruus, doctáq; posteritas.

Idem ad Hispaniam, de vtroq;.

Nobilis amplexare tuos Hispania alumnos,
Bina Taraphææ lumina clara domus.
Gratáq; Francisci tutare in secla labores,
Atq; pium Marci deuenerare animum.
Ille tibi extinctos fecit tot surgere Reges,
Hic patruo æternùm dat superesse suo.

IO. CHRISTOPHORI CALVETI STELLÆ ad Ioannem Bellerum, Phaleucium.

ET doctè,& nitidè,hoc breui lib[illegible]
Franciscus patriæ, suæq; gen[illegible]
Laus prima,& decus inclytum Tarapha,
Reges è tenebris, situq; fœdo,
Quos Hispaniæ habent,ab vsq; prisco
Certe Tubale,vendicans recenset
Omnes. Sed patrui pio labori
Marcus consuluit,neq; ipse parua
Dignus laude,quòd hunc bene expolitum
Et pressum nitidis typisq; pulchris,
In lucem edere Regium libellum
Curarit. Sedet hoc deûm parenti,
Hoc Cyllenius, hoc Minerua laudat,
Hoc Phœbus canit, & nouem Sorores.
Applauditq; suis vbiq; alumnis
Hinc iam Barcino,& inde Granolætum
Sacrum Mercurio, Deæq; frugum,
Et Baijs liquidis amœniores
Caldæ,deliciæ Iouis Tonantis:
Caldæ tot gelidis,æquisq; caldis
Nymphis & Satyris,deisq; gratæ:
Caldæ tot tepidisq; frigidisq;
Cinctæ fontibus,hortulisq; cultis
Et Maurusiacis citris refertæ.
Quid montes,iuga,viteosq; colleis,

Quid

Quid lucos, nemora, accinamq; Syluas
Hic tot fructiferas, rosarijsq;
Plenas, & virides cauasq; valles?
Hæc Pomona, Cypris, paterq; Liber
Syluaniq; colunt, Palesq; sacra.
Iam Vallesium agat frequens choreas,
Et sub roboribus choros celebret,
Et ducant thyasos, simulq; mixtæ
Nymphæ cum Satyris, Salaxq; Faunus
Euinctusq; caput virente pinu
Pan saltent, Dryadesq; cum Napæis
Alternis pedibus solum in viretis
Vmbrosis quatiant, suosq; alumnos
Cuncti percelebrent, diesq; festos
Agant, quòd tenebris, situq; turpi
Reges eruerint Iberiæ omnes.

Cor. Scribonius, Grapheus.

PRisci illi Hesperiæ Heroes, Regesq;, Ducesq;,
Tenebricosis in locis
Dudum vnà, obscuri, ignoti, sine luce, sine vlla
Soli sedentes gloria,
Inter se grauiter tristi sermone queruntur
Sortis malæ durum genus.
Audisti hos Frãcisce, audisti hos Marce Tarapha:
Succurritis querentibus.
E tenebris tandem cœli sub lumina ductos,
Illustriores redditis.
Exultant læti, vestro quòd munere gratum
Videant lucis iubar.

FRANCISCI TARAPHÆ CANONICI Barcinon. De origine ac rebus gestis Regum Hispaniæ.

TVBAL.

Anno IIM CLXXIIII. Ante aduentum Christi. Tubal rex. Iubal rex. Attalus. Atlas Mauritanus.

Vbal, siue Iubal, quintogenitus Iapheti filij Noë, dictus Attalus, & ab eo quòd in Mauritania obierit, Atlas Mauritanus, primus Hispaniæ regnum obtinuit, vt ex Latinis asserunt Eusebius ac Hieronymus, ex Hebræis Iosephus, & ex Chaldæis Berosus, qui refert anno à diluuio magno CXXXXIII, à Creatione mundi secundum Moysi & Berosi sententiam MDCCLXXXXVIIII, & ante aduentum Saluatoris Iesu Christi (vt ex Eusebio colligitur) IIMCLXXIIII. eum condidisse Hispaniam. Huic studium præcipuum fuit, greges & armenta atque iumenta inducere. Hinc Tarraco cognominatus, id est, pastorum congregator: à quo Tarraco clara adhuc Hispaniæ vrbs, quæ Hispaniæ Tarraconensi nomé dedit Vrbs est in Bætica Tubal, nomini eius dicata: quam mutatis elementis posteri dixere Dubal, vt ex Pomponio Mela patet:

Tarraco vrbs. Tubal ci. Dubal ci.

patet: hodie Setubal vocant. Cōstruxit & in Vasconia, quæ modo Nauarra est, vrbes duas, Tuballam, & Tubellam, imprę̈sentiarum Tafalla ac Tudela dictas. Anno autem Tubalis C X V, Noa cognomēto Ianus siue Ogyges, è Phœnicia & Aphrica in Hispanias traiecit, & colonias duas in Gallecia, à suo siue vxorum Chā & Iapheti nomine dictas Noëlas & Noëglas construxit, vt ex Beroso patet, quanquam Plinius tertio naturalis Historiæ Cap. X X I. Noëgas & Noëlas scribat: quæ postea, vt idem tradit, dicta fuit Celtica ciuitas. Tubal primus Hispaniæ rex Hispanos legibus formauit: vnde Hispanis literæ, poëtis, & philosophia moralis, tempore Nini Assyriorum regis fuere. quod pendet à Beroso, Strabone, & Hispanica memoria. Cū isto Tubale venisse Sagā filiū Chus filij Cham, in Hispaniā, argumento est vetustissimū Saguntum, vulgo *Moruedre*, oppidum in regno Valētiæ, amicitia populi Romani illustre. Et Saga oppidum in Ceritaniæ montibus, prouinciæ Tarraconeñ aut Citerioris Hispaniæ. Rēgnauit Tubal (vt refert Berosus) vsq; ad XLVIII. annū Nini regis, id est annis CLV.

Setubal ciui. Tuballa ci. Tafalla op. Tubella ci. Tudella ci. Noe in Hispania. Noelas ci. Noeglas ci. Celtica ci. Philosophia in Hispania. Saguntum ciui. Moruedre oppi. Saga oppi. Anno II. M XV- IIII. Ante aduētum Christi.

IBERVS.

IBerus patri Tubali, siue Iubali, successit in Hispaniarum regno (vt refert Berosus) anno

Iberus rex.

XXXXVIIII. Nini Assyriorum regis: id est ante aduentum Iesu Christi II. M. XVIIII. Ab isto rege Iberus amnis dictus est, vulgo *Ebro*: et tota Hispania Iberia: inde Iberi populi. Est Iberus flumen celebre, & (vt Solinus, Strabo & Plinius scribunt) nauigabili commercio diues, nauium per CCLX millia passuũ capax: fluit ab origine sua ad mare CCCCL, milia pass. Oritur apud Cantabros in montibus vulgo *de Santillana* agri Iuliobricẽsis, iuxta oppidulum quod incolę Fontibile nominant, tenuissimus: inde magnis amnibus auctior primò Calaguritano exceptus agro, Tubellam (quæ vulgo Tudela) Nauarræ petit oppidũ: & Celsam vrbẽ ponte olim celebrem, inde Saldubam (quæ nunc est Cæsaraugusta) alluit. Illinc digressus in austrũ, labitur per Laletaniæ populos, qui Gothalani dicuntur: auctus Cinga Sicoriq; amnibus, Dertusam opulentã vrbem præterlabitur. Postremò in mediterraneum siue Ibericum pelagus, versus Alphacium sub Ferraria promontorio tam violẽter ingreditur, vt, quinquaginta passus in mare profusus, dulcis hauriatur. Construxit Iberus ciuitatem Iberiam, in prouincia quæ nunc Gothalania est: non procul à ciuitate Dertusa. A Celtis, qui nunc Franci sunt (teste Varrone) pars proxima Galliæ Celtiberia nũcupatur: qui Celtiberis populis nomen dedere. Vnde Lucanus:

Iberus flu. *Ebro flu.* *Iberia prouincia.* *Iberi populi.* *Iberi fluui. descriptio.* *Iberia ciu.* *Celtiberia vnde.* *Celtiberi populi.*

Gal-

Gallorum Celtæ miscentes nomen Iberis.
Et Sillius.
Venere & Celtæ sociati nomen Iberis.
Ná Diodor⁹ Siculus ait Celtiberos quõdã Celtasq; pro agris bello certãtes, pace demũ cõstituta, cõmunicataq; inuicẽ patria, mutua cõnubia permisisse: à qua rerũ cõmunione nomẽ sortiti sunt. Hi Celtæ nomẽ imposuere Cælticæ ciuitati, olim Noelas (vt diximus) à qua Celticus fluuius dictus est, vt refert Plinius. Iberes, qui Asiam minorẽ incolunt, inter Colchos & Albanos Caspios, ex Hispania profectos esse, Dionysius Alexandrinus & Priscianus grãmaticus asserunt. Hyberniã itẽ insulã nõ procul ab Anglia, ab Ibero duce Hispano nominatã ferunt, qui primus magna hominũ cõgregata multitudine, eã occupauit: Siue (vt alij sentiũt) ab Ibero flumine supradicto Hispaniæ celeberrimo. Regnauit Iberus an. XXXVII, Eusebio ac Beroso testibus vsque ad an. XXXIII. Semiramidis Assyr. reginæ.

Celtica ciuitas. Cælticus fluuius. Iberes Asiatici. Hybernia insula.

IVBALDA.

IVbalda filius fuit Iberi, et Hispaniarum regnum accepit (teste Beroso) anno XXXIII Semiramidis Assyriorum reginæ, id est ante aduentum Salutis humanæ (vt ex Eusebio colligitur) M.D.CCCCLXXXXII. Ab isto rege mons Iubalda siue Idubeda, circa Bæticam nomen accepit.

Anno M.DCCCCLXXXXII. Ante aduentum Christi. Iubalda Rex. Iubelda, Idubeda Iubeda mons.

Hic

Theologia in Hispania.

Hic Theologiam et sacra auxit, et in delitijs posuit apud Hispanos: vt interpretatio nominis ostendit: nam Iobel, magus dei (teste Hieronymo, ac Talmudistis) Eda verò, delitiæ atque voluptas interpretatur. Anno verò XV. eiusdem Iubaldæ, qui fuit à diluuio magno CCCL, naturæ concessit Noë cognomento Ianus, in Italia, apud montem Ianiculum, qui in vrbe Roma cernitur. Regnauit Iubalda annis L X I I I I. vt supputant Berosus & Eusebius.

Noe moritur.

Anno M D CCCC XVIII. Ante aduentum Christi.

BRYGVS.

Brygus Rex.

Brygus filius Mesæ, filij Aramæi, filij Semi, filij Noe, Hispanis imperat (teste Beroso) anno XX. Arij Assyriorum regis, id est ante aduentum veri Messiæ, M. D C C C C. X V I I I. vt ait Eusebius. Hic insigne sibi in vexillo castellũ statuit, & plura in tota Hispania castella fundauit. Bryga enim prisca Hispanorũ lingua, oppidũ dicitur, Thracibus Bria, Germanis Burg. Ideo plura Hispaniæ loca in hác dictionem terminant, vt in Bętica siue Andalusia Arcobriga vulgo *Arcos*, Arabriga, Augustobriga, Brigecini populi & Brigæcium siue Brigentium ciuitas, vulgo *Ouiedo*: Cartobriga, Croliobriga, Deobriga, Deobrigula, Iuliobriga, vulgo *Logroño*, Lancobriga,

Arcobriga, Arcos Arabriga Augustobriga ciui. Brigecini Brigecium Brigentiũ Ouiedo. Cartobriga.

cobriga, vulgo *Coymbra*: Mirobriga, vrbs Imperatoria cognominata, vnde Mirobrigenses populi, qui Cęltici cognominãtur: Midobriga vulgo *Montmayor*: Merebriga, Nertobriga, Nemetobriga, vulgo *Val denebro*: Obrica, vbi amęnus portus, Segobriga vulgo *Sogorbe*, Tũtabriga, Talabriga, siue Alabriga, quæ Libora, olim Elbora, vulgo *Talauera*, Turobriga, Vertobriga. Ab hoc Brygo originem duxere Brygi Hispaniæ populi, quos teste Plinio lib. 5. cap. 32. argumento est adeo in immensum coaluisse, vt opus eis fuerit nouis sedibus quærendis ab Europa in Asiam traijcere, vbi Brygios populos condidere, quos mutata B in ph. Phrygios posteri dixerunt. In Sabatia quoque Thusciæ regione colonias reliquere: in qua conditum est oppidum Brygianũ, quod corruptè proferimus Braccianum. Regnauit Brygus Rex in Hispania, vsque ad primum annum Balanei Xerxis Assyriorum regis, id est, annis L I I. vt Eusebius tradit, & Berosus testificatur. His temporibus crediderim venisse in Hispaniam Ausonem filium Aramei, cum Brygo nepote suo: & ab ipso Ausone originem habere Ausoniam ciuitatem, & Ausonenses populos (qui nunc Vicenses, & Vicensis ciuitates) argumentum est vetustissimus ager illius populi & ciuitas in citeriore Hispania prouincię Tarraconensis.

Croliobriga. Deobriga. Deobrigula. Iuliobriga. Logroño. Lancobriga. Coymbra. Mirobrica quæ Imperatoria. Mirobrigẽ. popu. Caltici põpuli. Midobriga. Montmayor. Merebriga. Nertobriga. Nemetobriga. Vall dëenebro. Obriga. Segobriga. Sogorbe. Tuntabriga. Talabriga. Alabriga. Libora.

Tagus

TAGVS.

Anno MCCCLXVI. Ante aduētum Christi.

TAgus cognomento Orma, teste Beroso, aut Togorma, vt Moyses sentit Gen. 10. anno primo Balanei Xerxis Assyriorum regis, in Hispania regnare cœpit: id est ante aduentum humanæ Salutis (vt ex Eusebio constat) MDCCCLXVI. ex quo patria dicta fuit Taga. Fuit hic filius Gomeri primogeniti Iapheti, filij Noe. Studiū huius fuit, ex indigenis & incolis Hispaniæ auellere colonias, & deducere ad alias Hispaniæ partes tunc inhabitatas. *Tagus rex.* Tagus siquidem interpretatur auulsio: Orma, coloniæ vel incolarum. *Interpretatio nominis Tagi.* Hic Tagus non modo in Hispaniam, sed in Albaniam Libyamque & Aphricam colonias misit, nomine Taga & Tagorma, vt colligere licet ex Ptolemæo & cæteris cosmographis. Consanguinei enim erant Hispani Caspijs, Phœnicibus & Pœnis, vt Varro prodit, & Plinius in III. naturalis historiæ ostendit. *Tagus flu.* A Tago rege Tagus fluuius celeberrimus, vulgo nuncupatus Taio, nomen accepit. Arenas habet, ob quas (teste Solino) cęteris amnibus præfertur Hispanię, auriferas. Piscium item ostreorumque feracissimum, gemmasque generantem, scribit Pomponius. Oritur in altissimis Aragoniæ iugis, apud vrbem Albarracinum, vel (vt alij volunt) Securium oppidum, quod & Frias appellant. *Tagi flu. descriptio.* Hic

amnis

amnis multis in locis nauigio traijcitur: per Carpetanos lapsus, Toletū præpotentem validamque vrbem petit, totamque circuit: & oppidum Elboram, quod nunc Talabricam, vulgus Talauerā vocat, alluens, Alcantarāq; præterfluens, apud Vlixbonam in occiduum cadit Oceanum. Ab scriptoribus & poetis, hic amnis maximè celebratur: vnde Papinius,

Hinc Hermum, fuluoq; Tagum decurrere limo.

Iuuenalis.

Omnis arena Tagi, quodq; in mare voluitur aurū.

Et in alio loco,

Tanti tibi non sit opaci omnis, arena Tagi.

Ouidius:

Cedat & auriferi ripa beata Tagi.

Sillius:

Hic certant Pactole tibi, Duriusque, Tagusque:
Quisque super Grauios lucentes voluit arenas.

Regnauit Tagus Rex in Hispania, vt Berosus scribit, annis triginta.

BAETVS.

Anno M. DCCCXXXVI. Ante aduentum Christi.

Baetus rex.

BÆtus, referente Beroso, post Tagum Hispanis imperat, anno primo Armatritis Assyriorum regis: id est ante salutis humanæ aduentum (vt Eusebius computat) M D CCCxxxvi, à quo Bætica prouincia, quā nonnulli

Betica prouincia. Campi Elysij. Bætis flu. Guadalqueuir flu. Vandaluzia prou. Bætis flu. descriptio.

nulli fœlicem ac beatam interpretantur, nomen accepit: nam in ea magnus Homerus Elysios Campos collocauit.

Ab hoc Bætis fluuius, vulgo *Guadal queuir*: à quo (vt Strabo et Plinius asserunt) prouincia nomen accepit, quæ postea à Vuandalis, Vuandalusia, & modo Andaluzia nuncupatur. Oritur Bætis in Tarraconensi prouincia: non (vt alij dixere) Mentesa oppido, sed Tigensi: Dextra læuáq; oliuiferis colitur oppidis, per mediam fere Bæticam, sicut nascitur, vno decurrens alueo. Inter Aná qui Guadiana dicitur, & Tagũ, magnitudinis est eiusdem: hinc in Austrum declinans, Cordubam & Hispalim Bæticæ vrbes insignes præterlabitur, et in Atlanticum mare magno plerumque cum impetu excurrit. Hunc amnem Statius hoc modo comendauit:

Gráio nobilior Melethe Bætis,
Bætim Mantua prouocare noli.

Martialis:

Bætis oliuifera crinem redimite corona,
Aurea qui nitidis vellera tingit aquis.
Quem Bromius, quem Pallas amat.

Sillius:

Palladio Bætes vmbratus cornua ramo.

Seneca:

Nouũmque terris qui dedit Bætis suis.

Condidit

Condidit & ipse Betus Rex Betulonam ciuitatem ciuium Romanorum, vt ait Plinius, postea populatam: nunc vero oppidum in agro Barcinonensi citerioris Hispaniæ, vulgo *Badelonam*, à quo Bethulus flumen. Ptolemęus scribit Betholon, Pomponius Mela Betulo: vulgo *Beson* dicitur, exiguus est amnis iste & vadosus: præbet tamẽ suburbanis agris celebris & pulcherrimæ vrbis Barcinonæ vtiles irrigationes. Oritur in pede montis Senij siue Vinij, vt quidam appellant, & per Vallenses populos transit: ab orientali latere Barcinonem habet, & Balearicum ingreditur pelagus. Regnauitque Betus Rex, vt Berosus asserit, annis XXXI. *Badelona oppi. Bethulus, flu. Besos, flu.*

DEABVS.

M. DCC CV. ante aduentum Christi

Deabus Apher, cui cognomentũ Aramea lingua fuit Gera, id est aduena: Græcè Chryseus, Latinè Aureus: quod, vt scribit Berosus & Diodorus Siculus à magnis diuitijs nomen assumpsit: & hoc cognomentum promeruit à fodinis auri & diuitijs, quas primus ibi cepit, opprimens colonias. Fuit hic filius prisci Hiarbæ Numidæ, siue Dionysij Libyci, filij Ammonis, filij Tritonis, filij Gogi, filij Sabá, filij Cur, filij Cami, filij Noẽ. Hic Deabus anno XXXII. Armatritis Assyriorũ *Deabus Rex. Fodinarũ auri prim⁹ inuentor.*

Regis, ex Mauritania in Hiſpaniam traiecit, & illá occupauit, teſte Beroſo: id eſt, anno ante aduentum Ieſu Chriſti MDCCCV. vt in Euſebio colligitur. Ab hoc Deabo Gerione, ſiue à filijs Gerionibus ob memoriam patris, antiquiſſima vrbs Gerunda in citeriore Hiſpania dicta eſt. Regnauit Deabus, vt Beroſus refert, annis X X X V.

Gerunda, ciuitas.

Oſiris. Iuppiter. Dionyſius Miſraim.

Per hoc tẽpus Oſiris iuſtus Iuppiter, qui Dionyſius à Græcis & Latinis vocatur, ab Ægyptijs Oſiris, monarcha (Moyſes Miſraim vocat) filius Cami (ſiue Saturni ex Rhea ſorore) filij Noë: orbe peragrato, victiſque Titanibus Curetibus gigantibus in Tarteſſiorum ſaltibus Hiſpaniæ, & Gerionibus principatu permiſſo, ab Hiſpania in Pelopõneſum adnauigauit, teſte Beroſo: qui Curetes, filij Curis, filij Cam, filij Noë, exiſtimãtur Tarteſſios cognomine Curetes Hiſpaniæ condidiſſe: de quibus Iuſtinus inſinuat libro vltimo.

Curetes in Hiſpaniã. Tarteßij popu.

Noracus, Dux Hiſp.

His temporibus fama eſt, referente Nicolao Leonico, Iberos Noraco duce magnanimo, ad inſulã Sardiniã perueniſſe: à quo Nora ciuitas cõdita eſt, quã primã Sardiniæ vrbẽ fuiſſe ferunt. Noracum autem hũc Mercurio ex Erythrea Gerionis filia procreatũ autumant.

MDCCLXX. ante aduentum Chriſti.

GERIONES.

Geriones, Lomnimij reges.

Geriones Lõnimij, Deabi Gerionis filij, vt refert Beroſus, occiſo patre, in Hiſpanijs regnare

regnare ceperunt anno XXVIIII Belochi Assyriorum regis: id est ante aduentum Saluatoris (vt in Eusebio colligitur) MDCCLXX. & annis XXXXIII regnauerunt. De istis Gerionibus sic ait Diodorus in quinto libro: Vulgata erat per orbem fama Chryseum, qui vniuersæ Iberiæ imperauerat, tres habere propugnatores filios, cùm robore corporis, tum armis egregios: exercitum præterea cuilibet fortissimorum militũ esse, quos Hercules Libycus ad singulare certamen prouocans sustulit. Erat Hercules iste filius Osiridis Ægyptij. Conditq́; Lomnimius rex Gerion in Lusitania prouincia vrbẽ Lumnimiam (vt in Plinio & Ptolemæo notatur) vnde Laminitani populi nominabantur: nostris temporibus Auia oppidum. Græci verò denominarũt Limiam: inde Limia flumen, quod Lethen appellant: ab alijs Belion & Enuemius vocatur, Labitur, vt Strabo scribit, ex Celtiberis & Vacceis prope Galleciam. Poëtis admodum est famigeratus, vnde apud Inferos Lethes, id est Letheum fluuium fingunt: vt Sillius de flumine isto canit:

Chryseus. *Lumnimia, ciuit.* *Lamiaita ni, popu.* *Auia, opp.* *Limia, op.* *Limia, Lethes, Belion, Enuemi⁹, flumina.*

Quid super Gronios lucentis voluat arenas,
Inferna populis referens obliuia Lethes.

HISPALVS.

MDCCXVII. ante aduentũ Christi. *Hispalus, Rex.*

Hispalus filius fuit Herculis Libyci, qui à patre Rex creatus, Hispanias accepit,

 teste

teste Beroso, anno XXXVI. Balei regis Assyriorum, id est, ante humanæ salutis aduẽtum, vt in Eusebio cõputatur, M. DCCXXVII. Hic Hispalim ciuitatẽ, quæ nunc Sibilia, vulgo *Seuilla* dicitur, condidit. & tota Hispania quasi Hispalia ab eius colonijs dicta, vt assentitur Rodericus Toletanus Antistes, insignis historicus. Est Hispalis ciuitas ad mare Gaditanum: vbi sunt ęstuaria, id est, conualles repletæ marinis aquis inũdationibusq; pelagi: per quas instar fluuiorum nauigantes ascendunt ad vicina oppida. Regnauitq; Hispalus, teste Beroso, annis XVII.

Hispalis ciui. Seuilla. Hispalia prouincia.

HISPANVS.

M.DCCX. ante aduẽtũ Christi.

Hispanus Rex.

Hispanus filius Hispali, & Libyci Herculis nepos, mortuo patre, in Hispania regnare cepit, dicente Beroso, anno primo Altadis Assyriorum regis, id est, ante aduentum Iesu Christi, vt in Eusebio colligitur, M. DCCX. Ab hoc Hispania prouincia nomen accepit: quum antea Iberia nominabatur. Hic filiam siue sororem nomine Illiberiam habuit: quæ à suo nomine ciuitatem Illiberiam construxit, nunc vulgus Granatam nominat. Regnauitque Hispanus Rex annis XXXII. vt ait Berosus.

Hispania vnde.

Illiberia ciui. Granata ciui.

HER-

HERCVLES.

M. DCL XXVIII. ante aduentũ Christi. Hercules Rex. Luabin.

HErcules, cui nomen est Libyus, Moyses autẽ Luabin denominat, Osiridis filius, filij Cami (qui Saturnus est nuncupatus) filij Noë, teste Beroso: anno XXXIX. Altadis Assyriorum regis, cum in Italia res memorabiles gessisset, & magnis laboribus functus esset, in Hispaniã redijt, vbi nepos eius Hispanus imperabat. Quo mortuo Hercules ipse, quãuis admodum senex, Hispaniæ regnum suscepit, anno primo Mamiti Assyriorum regis: id est, ante aduentum veri Messię (vt in Eusebio colligitur) M. DCLXXVIII. Hic, teste Beroso, vrbes in Hispania eius nominis ędificauit: videlicet Libyã in Pyrenęis mõtibus, quę postea dicta fuit Iulia Libyca: Lybysolon, quam vrbẽ Romani per interpretationẽ vocauerũt Foroaugustã, & inde Foroaugustani populi: vt tenet Plin. Lybisocam, Lybuncã & Lyboram, quas Ptolemęus & Plin. describunt. Cõdidit etiã & Calpem ciuitatem in vltima Hispania, vt auctor est Strabo: cum & eiusdẽ nominis sit mons, vna ex metis Herculis. Et in mõtibus Pirenæis vrbẽ Vrgellensẽ in Hispania citeriore prouinciæ Tarraconeñ. Hic columnas posuit duas ad fretum Gaditanũ siue Herculeũ, quasi terminos expeditionis suę, cũ illic accessisset ad interficiendos Geriones. Quidam dixerunt auctore Strabone colum-

Lybia, Iulia libyca, Libysoson. ciuitates. Foroaugusta ciui. Foroaugustani, pop. Libysoca, Lybunca, Lybora ciui. Calpe ciui. Calpe mõs Vrgelleñ ciui. Columnæ Herculis.

nas Herculis illas dici, quæ visebantur in tem plo Herculis apud Gades: & erant ex ære, cu bitorum octo, in quibus sumptus templi con structi erat inscriptus, de quibus sic scribit Pli nius: Proxima autem faucibus vtrinq; impositi montes, coërcent claustra: Abila Aphricę, Europæ Calpe, laborum Herculis metæ: quā ob causam indigenæ columnas eius Dei vocant. Tradunt etiam aliqui, vt Diodorus narrat, coniunctis prius montibus ab Hercule effossis, peruium Oceanum ad nostrum mare mediterraneum factum. At horum fides existimationi hominum relinquenda est. Hercules (teste Beroso) posteros ex Araxa iuniore, quæ semiuipera fingitur, reliquit Scytham iuniorem, Tussum, Agatyrsum, Peucinum, & Gythonem ex Galathea filia Atlantis Kytin siue Itali. Cū in Italiā per Celtas transiret, permissu parentum (vt Berosus insinuat) genuit illis Galathē regem. Ex Omphale Athonem: ex quinquaginta autē puellis Aramæis, quinquaginta filios Tospiades à patria dictos sustulit. Regnauit Hercules in Hispania, annis XIX. Cūm ab humanis decessisset, eius ossibus opulentum sepulchrum templumque Hispani condidere apud Gades: vt Berosus narrat, & Pomponius Mela exprimit, & Salustius confirmat.

De freto Gaditano siue Herculeo, opinio.

Sepulchrū Herculis. Templum Herculis. MDCLVIII. ante aduentum Christi.

HESPERVS.

Hespe-

HEsperus, vt refert Berosus, Italus fuit, & non Maurus, vt aliqui opinantur. Fuit hic frater Atlantis, quem secum duxit Hercules, vt asserit Rodericus Toletanus. Hũc Hesperum Hercules Libyus sibi successorem reliquit, & Hispanias regere cepit anno XX. Mamiti Assyriorum regis, id est ante aduentum Iesu Christi (vt in Eusebio computatur) M. DCLVIIII. & annis XI regnauit: quia Atlas Italus frater illum Hispania expulit, ac in Italiam ire coëgit, & vtrobique regnauit vt Higynus inquit: Proptereaq; Hispaniã & Italiam Hesperias dictas ab Hespero rege, non à sidere: vt fingunt Græci. nam eadem ratione intermedia Gallia diceretur Hesperia: quia sicut eo sidere ab Italia in Hispaniam, ita & in Galliam Græci nauigant. Horatius non ab Hespero rege Hesperiam, sed ab Hesperia eius filia, dictam fuisse scribit. *Hesperus, Rex.* *Hispania, Hesperia.*

ATLAS.

MDCXXXXVIII. ante aduẽtũ Christi.

ATlas Kytin, siue Italus, frater Hesperi, anno primo Manchalei Assyriorum regis, vt Berosus refert, Hispanias occupat: id est ante aduentum Salutis humanæ anno M. DCXXXXVIII. vt in Eusebio colligitur. Hic quum annis XII regnasset, Sycoro filio rege creato paulo ante obitum Hesperi fratris, *Atlas, rex. Kytin, rex Italus, rex*

tris, ab Hiſpania in Siciliam,& à Sicilia in Italiam contra fratrem dimicaturus conceſſit in Latium: vbi Coritus Hetruſcus ſocer Atlantis cũ puero Iano iuniore filio obuiantes prohibuerunt eundem cum fratre arma conferre: permiſerunt tamen,& opem cum conſilio tulerunt, vt eregione Saturniæ collem Auentinum teneret:& condito oppido Capena,etiã agrũ eius à ſe Italiã diceret:vt aſſerit Fabius, & quamplurimi ſcriptores: & in hiſtoria Hetruſca probatur. Tres fuerunt Atlantes, vt Seruius tradit: quorum primus omniũ Maurus,vt ſuprà diximus, Iaphetus filius Noë: poſtremus omnium Græcus: horum medius ſocer Coriti, id eſt regis Hetruſci, Italus frater Heſperi: de quo fit ſermo.

Italiæ nomen à rege Hiſpano.

Atlantes tres fuerũt

M. DCXXXVI. ante aduentũ Chriſti. Sycor⁹ rex

SYCORVS.

SYcorus filius Atlantis, à patre Rex creatus(referente Beroſo) anno XIII. Mãchalei Aſſyriorũ regis, Hiſpaniarum regnum accepit:id eſt, ante aduentum humanæ ſalutis, vt in Euſebio colligitur, M. DCXXXVI. Ab hoc pars Hiſpaniæ Sycora dicta fuit, quæ nunc eſt ciuitas Ilerda, inde Ilerdenſes populi Surdaonum gentis:referente Plinio. Vbi & Sycoris amnis à ſuo nomine cognominatus fluit. Oritur aũt inter Pyrenæos mõtes à Surdaoni-

Sycora prouincia.
Ilerda,ciu.
Ilerdẽſes, popu.
Sycoris flu.
Surdaones popu.

daonibus & Ceritanis, accoliturq; amœnis oppidis. Post Ilerdã Octigenẽ petit, & apud Machinensiam oppidum Ibero amni se iungit, & nomẽ amittit. Aureas defert arenas: & potus est valde salubris, vnde Lucanus non immeritò inter primos Hispaniæ amnes commemorauit, quum dixit:

Hesperios inter Sycoris non vltimus amnis.

Regnauitq; Sycorus Rex annis XXXXV. vt Berosus insinuat.

SICANVS.

M. DL XXXXI. ante aduentũ Christi.

SIcanus filius Sycori mortuo patre (vt Berosus tradit) Hispanias regere cepit anno VIII. Mameli Assyriorum regis: id est, ante aduentum Saluatoris Iesu Christi, M. D. LXXXXI. Hic nomẽ dedit Sicanis populis in Hispania: qui in Italiã trãseuntes, quum Latium tenerent, inde à Liguribus pulsi in Siciliam traiecerunt: insulamque humano cultui aptam sortiti, Sicaniam à suo nomine dixerunt, quũ prius Trinacria, à triquetra figura, inde Trinacris dicta esset: vt Philistus refert: & à Diodoro Siculo, & C.I.Solino cõfirmatur: vnde & Sillius ait,

Sicanus Rex.

Sicani populi.

Sicilia, vñ Sicania insula.

Post dirum Antiphatæ sceptrum & Cyclopeia regna,
Vomere verterunt primùm noua rura Sicano.

Pyrene misit populos, qui nomen ab amne
Ascitum patrio terræ imposuere vacanti.

Regnauitq; Sicanus Rex annis XXXI. vt Berosus indicat, vsq; ad octauum annum Spareti regis Assyriorum, vt ex Eusebio constat.

M. D LX. ante aduentũ Christi.

SICELEVS.

Siceleus Rex.

SIceleus, vt Berosus notat, anno Spareti nono Assyriorum regis: id est, ante aduẽtum Iesu Christi (vt in Eusebio colligitur) M. D. LX. in Hispania regnare cepit: & annis XLIIII. relicto Luso filio, regnauit. Ab isto Siceleo Siculi dicti fuerunt: vt Dionysius Halicarnasseus in primo libro recitat. Fuit hic Siceleus vir pręcipuus in re militari, vt Xenophõ refert, & Berosus prosequitur: nam ab Hispania euócatus est cõtra Dardanũ. Omnis enim Italia et Siculi cum Siceleo duce fauebant partibus Iasij contra Dardanum, quum de regno inter eos contentio fuisset. Quumq; dolo Iasium Dardanus peremisset in Vetuloniæ agro: Siceleus Aborigenes exclusit, & Dardanum Italia pepulit, & in Samothraciam compulit: vt tradit Latina historia. Triumphalia Iasiana, & Cybelica, quæ tempore defensoris eius Sicelei condita fuerunt, in Vetulonia, quæ nunc Viterbium ciuitas est, sedente Alexandro VI. Pontifice Maximo, apparuere.

Siculi vñ.

LVSVS

LVSVS.

MDXVI. ante aduentũ Christi.

LVſus filius Sycelei, teſte Beroſo, Hiſpaniarum regnum accepit anno XIII Aſcatadis Aſſyriorum regis, id eſt ante aduentum Ieſu Chriſti (vt in Euſebio colligitur) M.D. XVI. Ab hoc Luſo omnes concedunt prouinciam Luſitaniam eſſe dictam, quæ nunc Portugalia eſt: vnde Luſitani populi, qui ad Aquilonem montana habitant. Hi, vt auctor eſt Strabo, viuebant Spartano ritu, ſacrificijs dediti exta inſpiciebāt & fibras, futuraq; prouidebāt ex inteſtinis, quorum hominum maximè captiuorum diuinationes aucupabantur, abſciſſas dextras Dijs offerebant. Regio iſta ad meridiem Tago flumine cingitur, ab occaſu & ſeptentrione Oceano: ab aurora Carpentanis populis. Hic Luſus mortuo patre in Italia Rex creatus, multas in Luſitaniam ex amicis duxit Italicas Colonias: regnauitq; annis (vt ſcribit Beroſus) XXXI.

Luſus Rex
Luſitania prouincia.
Luſitani populi.
Luſitanorum ritus.

SICVLVS.

M.CCCC. LXXXV. ante aduẽtũ Chriſti.

SIculus iunior, per diſtinctionẽ priſci Siculi, filij Itali (vt ait Manethō) in Hiſpanijs regna re cepit anno viij Remeſsis Ægyptiorũ regis: (vt in

Siculus Rex.

(vt in Eusebio computatur) anno ante aduentum Salutis humanæ naturæ, M. C C C C L X X X V. Et annis L X I regnauit: vt insinuat Manethon.

Argantonius Rex. *Carteia Tartessa Tarissa ci.* Argantonius (vt Herodotus ait) per hoc tempus in Carteia, alio nomine Tartessa, vulgo *Tariffa* vrbe, in Bætica Hispaniæ prouincia regnabat: Qui, vt Anacreō poëta cecinit, CL vixit annos: vt scribit, Plinius. C X X. Sillius autē dixit vixisse C C C. & ob id fuisse ditissimum ætatis: Vnde ait,

Argantoniacos armat Carteia nepotes,
Rex proauus fuit humani ditissimus æui,
Ter denos decies emensus belliger annos.

Ab isto Argantonio crediderim nomē habuisse Argentonam oppidum in citeriore Hispania in agro Barcinonensi: vnde Ptolemæus Argenteolam ciuitatem scribit. Est Erga amnis apud Cantabros decurrens: qui quum in amnem Iberum cadit, nomen amittit: teste Marineo Siculo.

Argētona oppi. *Argenteo-ciui.* *Erga flu.*

TESTA.

M. C C C C X X I I I I. ante aduentū Christi. *Testa Rex.*

TEsta Libyus Triton, vt refert Manethon, Hispaniarum regnum accepit anno primo Menophis Aegyptiorum regis: id est anno ante aduentum Iesu Christi (vt in Eusebio supputatur, M. C C C C. X X I I I I. Hic) vt refert

refert Manethó, oriundus fuit ex Libyca Tritonide, patria Mineruæ Palatuæ. Testam vrbem in littore Hispanię condidit: quam post ea Teucriá vocauere Hispani, à Teucro Thelamonio, nunc verò Carthageniam siue Carthaginem nouam appellant. Ab isto Testa rege positos fuisse Contestanôs finitimos Bęticæ, auctor est Ptolemeus, & ipsum nomen testatur. Horum populi non mirum si militia valent, quandoquidem ex Tritonide Minerua militiæ principe ortum habuere. Est in campis Tarraconensium oppidum vulgo Cóstantinum: quod crediderim à Testa rege isto esse constructum. Regnauitque Testa annis LXXIIII. vt insinuat Manethon.

Testa ciui. *Teucra ci.* *Carthagenia ciui.* *Contestani populi.* *Constantinum oppi.*

ROMVS.

M. CCCL. ante aduentũ Christi.

Romus filius Testæ Hispanias regere cœpit (vt refert Manethon) anno XXXV. Zeti Ægyptiorum regis: Id est ante aduétum humanæ salutis, M. CCCL. vt in Eusebio computatur. Ab hoc Valenciam ciuitaté citerioris Hispanię conditam tradunt, ab interpretatione nominis: ná Romus Aramea Græcaq; lingua valens Latinè ostenditur. Regnauitq; Romus (vt Manethon insinuat) annis XXVIIII.

Romus Rex.

Bacchus, qui Græcis Dionysius, Latinis Liber

Liber pater. Liber pater dicitur, filius Iouis ex Semele Cadmi Thebanorum regis filia, per hoc tempus fuit (vt in Eusebio colligitur) Iberisq; dominabatur. Vnde Sillius III Punicorum sic ait:

Tempore quo Bacchus populos domitabat Iberos.

Nebrissa ciuitas. Cōdidit hic Dionysius Nebrissam ciuitatem, prope æstuaria Hispaniæ, quam Sillius à Satyris cultam dicit, propter ipsum nomen: nebris enim pellem Hinnuli, id est, pulli ceruini significat, qua vtebantur bacchantes: vnde dicit,

Ac Nebrissa Dionyseis conscia thyrsis,
Quam Satyri coluere leues.

Bacchus flu. Ab hoc Baccho, Bacchus fluuius dictus est in Bętica prouincia apud Cordubam non ignobilis, vt ait Hieronymus Paulus Barcinonensis, & Bocatius.

Osca ciui. Betulona ciuitas. Bethulus flu. Per hoc tempus Oscus Vetuloniensis Italiæ imperium adeptus, plurimas colonias dedit, vt ait Manethon: suiq; nominis fundauit Oscam, & à suo cognomine Betulonam, ciuitates: Inde Bethulus flumen in Hispania Tarraconensi, vel, vt diximus, à Bethorege.

PALATVVS.

M.CCC. XXI. ante aduentum Christi. Palatuus, viuente patre Romo, vt Manethon insinuat, anno octauo Ramsis Ægyptiorum regis in Hispanijs regnare cepit: id est ante aduentū Iesu Christi M.CCC.XXI.

vt in Eusebio colligitur. Ab his Palentiam vrbem conditam fuisse, deriuatio nominis est argumento, iuxta flumen Nubis, Vulgo *de Carrion* in Gallicia, in qua olim Mineruæ studiū & Gymnasium generale Hispaniæ floruit. Populos à se dictos Palatuos fundauit, quos Ptolemęus describit. Hunc Palatuum Cacus Licinius Celtiber (vt fingunt) Vulcani filius, qui in Carpentano monte militiam exercuerat (vt quidam existimant) pepulit: vbi & victoria potitus est, & monti Caco nomen ad hanc vsq; ætatem dedit, qui vulgo *Mont Cayo* nuncupatur iuxta montes Idubedas in Aragoniæ regno. Ferunt autem Palatuum victū, quia adolescentulus erat. Regnauitq; hac prima vice Palatuus puer vsq; ad annū XXX. Ramsis, id est annis XVIII. vt in Eusebio supputari potest, dicente Manethone.

Palētia v. *Palatui populi.* *Montcayo.*

CACVS.

M. CCC. III. ante aduentum Christi. *Cacus Rex.*

CAcus Licinius Celtiber, vt Manethon insinuat, anno XXXI. Ramsis Ægyptiorum regis, Hispanias cepit: id est ante Salutis humanæ naturę aduentum (vt in Eusebio colligitur) M. CCC. III. Hic dictus est filius Vulcani, quòd primus in Hispania ferrū & arma militaria, quæ Vulcano attribuūtur, docuerit. Regnauitq; annis xxxvi. Et à Palatuo, qui posterioribus annis illū ab Hispania ꝓpulsauit, in Ita-

in Italiam coactus fuit abire: non ab Hercule Græco, qui natus ea tempestate nondum erat, vt fama habetur, & aliqui narrant: vt in Eusebio computari potest. Regnauitq; secundò Palatuus (vt Manethon scribit) annis sex.

M. CC LXI. ante aduentum Christi.

ERYTHRVS.

Erythrus Rex. *Tyrij in Hispaniam.* *Templum Herculis.* *Gades insu.* *Erythrea insula.* *Caliz insu.*

Erythrus Tyriorum Rex, à colonijs Erythreis cognomētum desumpsisse traditur. Qui Tyrij à mari rubro monitu oraculi nauigantes ad occidentem, templum Herculis Libyci erexerūt apud Gades, à se Erythream nominatam. Pœni lingua sua Gadir, id est, Septē nominarunt, narrat Solinus: nunc verò *Caliz* appellatur. Hispanias occupat anno VII. Amenophis Ægyptiorum regis, id est, ante aduentum Iesu Christi (vt in Eusebio colligitur) M. CC. LXI. Vnde Sillius III. Punicorum sic ait,

Hos Tyria misere domo patria inclyta Gades.

Ceritani popu.

Et vt Plinius in naturali historia insinuat, ab ipso populi Ceritani prope Pyrenæos montes habitantes denominati sunt, dicente Sillio,

Nec Ceritani quondam Tyrinthia castra.

Regnauitq; Erythrus, annis LXVIIII.

Turiasso ciui.

Per hoc tēpus Turiassonem ciuitatem apud montem Caci à Tyrijs & Ausonijs conditam fuisse nonnulli opinantur: sunt autē dicti Ausonij

sonij populi in citeriore Hispania, qui nunc Vicenses appellantur, ab Ausone Vlysse, vel ab Ausone filio Aramæi, vt supra scripsimus. *Ausonij pu.* *Vicẽses po.*

GARGORIS.

M. CLXXXXII. ante aduentũ Christi.

GArgoris cognomento Mellicola, ab excidio Troiano anno primo proditur in Hispania imperasse, Iustino teste, id est ante humanæ salutis aduentum, M. CLXXXXII. Hic primus fuit qui Hispanos colligere mella docuit, & vsque ad primum annum Æneæ Syluij Latinorum regis peruenit. id est, annis LXX. regnauit, vt in Eusebio computari potest. His temporibus Callaici populi (vnde Galletia regio, vulgo *Galizia*) à Galathe Herculis Græci filio denominati sunt, teste Sillio & Iustino. *Gargoris Rex.* *Mellicola Rex.* *Gallicia regio.* *Gallaici pu.*

Per hoc tempus Hercules Græcus maximus pirata in Hispaniam transfretauit: & post eum alij duces ex Grecis: vnde in dominium Græcorum Hispania tota venit: & sub diuersis Græciæ gentibus, quæ inferius enumerabuntur, per multos annos extitit. tandẽ à Pœnis ab ipsa expulsi sunt. Hic Saguntinam vrbem condidit siue restituit: & à nomine Zacinthi Comitis sui illic sepulti nominauit: vt ait Sillius his versibus: *Hercules græcus in Hispaniã.* *Græci in Hispaniã.* *Sagunti-na vrbs.*

Prima Saguntinas turbarunt classica portas,

Bellaq; sumpta viro belli maioris amore,
Haud procul Herculei tollunt se littore muri,
Clementer crescente iugo, quis nobile nomen
Conditus excelso sacrauit colle Zacinthus,
Hic Comes Alcidæ remeabat in agmine Thebas.

Per hæc tempora (vt auctor est Bocchus, referente Sillio) idem Zacinthus comes Herculis, *Templum Dianæ.* templum Dianę apud Saguntum condidit, in quo trabes iuniperi posuit, quibus Annibal vltimus Carthaginensium Imperator, religione ductus pepercit: quæ adhuc tempore Plinij, vt ipse narrat lib. 16. cap. 40. stabant: nēpe annis M D C C L X X.

Diomedes in Hispaniam. Tiden, ciu. Grauij po. Graij, pop. Hijs temporibus Ætoli Diomedem Tydei filium secuti, in Hispania quę Lusitania dicitur vrbem cōdiderunt, inter Minium & Limiam amnes, quam Tyden appellarunt, à nomine Tidei patris Diomedis. Illius ciuitatis coloni Grauij dicti sunt, nomine paululum violato, cum Graij appellari debuissent: vnde Sillius III. Punicorum, sic ait:

Grauij op. *Et quos nunc Grauios violato nomine Graiûm,*
Æneæ misere domus Ætolaq; Tide.

Vlysses in Hispaniā. Vlyxbona, Olisippon, Salatia, Vlyssea, Lisboa, ci. Vlyßiponeñ pro. Artabrum Vlyssem Itachū per quē Troia capta & euersa fuit, sub hæc tempora in Lusitania Hispanię prouincia ciuitatem Vlyxbonam cōdidisse Solinus scribit: Ptolemęus Olisipponē, Plinius Salatiā, Strabo Vlysseam vocat, vulgus Lisbonam. Ab eo nomine Vlyssiponense promontorium nunc (quod Artabrum siue Magnum,

Magnum, siue Nerium) accepit nomen: vnde postea populi Artabri, vt Plinius scribit, appellati sunt, alio nomine Arotrebæ. — *Magnum, Neriū, pro mont. Artabri, Arotrebæ, popu.*

Astir, auriga Mēnonis, interfecto apud Troiam hero, per hæc tempora in Hispaniam nauigauit, & Asturicam vrbem magnificam vulgo *Astorgam* construxit: Asturibusq; populis, qui sunt vicini Cantabris & Gallecis, nomen dedit: vnde Sillius, — *Astir in Hispaniā. Asturica, Astorga ci. Astures po.*

Venit & Auroræ lachrymis profugus in orbem
Diuersum, patrias fugit cum deuius oras,
Armiger Eoi non fœlix Mennonis Astir.

Ab isto oppidū Astir, siue Astigis, vulgo *Ecija*, & colonia Astigitana dicta fuit, referēte Plin. postea verò ab Octauiano Augusto, Augusta Firma. Astura flumen, vulgo *Astorga*, ab eodem Astir denominatum est: transit per Astorgam ciuitatē: & cùm Durio amni miscetur, amittit nomē. Ab hoc flumine Astures acre hominū genus nomē accepere: vnde Lucanus, — *Astir, Astigis, Ecija, op. Astigitana colonia. Augusta firma, ciu. Astura, Astorga, flun.*

Hic præter Latias acies erat impiger Astur.

Aurum etiam apud eos effoditur: quod pręclarè describitur à Sillio, his versibus:

Sed scelerum causas aperit Deus Astur auarus.
Visceribus latere telluris mergitur imis,
Et redit infœlix effosso concolor auro.

Teucer, auctore Trogo & Homero, peracto bello Troiano in Hispanię littus cū classe appulit, & locum vbi postea fuit Noua Carthago occupauit: vnde ait Sillius, — *Teucer in Hispaniā. Teucer, Carthagó noua, ciui.*

Dat Carthago viros Teucro fundata vetusto.
Et in decimoquinto libro Punicorum sic ait:
Vrbs colitur Teucro quondam fundata vetusto
Nouum Carthago.

Spartaria, Cartagena, ci. Ptolemæus illam Spartariam appellat, vulgus *Cartagenam.* Sed Strabo illam ait fundasse Hasdrubalé generum Amilcaris Carthaginensium Imperatoris, vt suo loco dicetur.

Tlepolem' Tlepolemus filius Herculis Græci, vt auctor est Homerus, & refert Strabo libro XIIII. post captá Troiam, collecta iuuenú manu, in *Baleares insulæ.* Iberiam nauigans Baleares insulas habitauit: vnde Sillius ait:

Iam cum Tlepolemus sator: & cui Lyndus origo,
Feruida bella ferens Balearis.

M. CXXII. ante aduētũ Christi.

HABIDVS.

Habidus Rex. HAbidus nepos Gargoris, vt Iustinus refert, post auum Hispaniarum regnum accepit, anno secundo Æneę Syluij Latinorum regis, id est ante aduentum Iesu Christi (vt in Eusebio computatur) M.CXXII. & annis LXIIII regnauit secundum nostram supputationem. Qui de Habido, & fortuna eius & successione in Hispaniarum regnis plura requirit, Iustinum epitomatum libro XXXXIIII. legat.

Abila mõs A nomine istius crediderim deriuasse nomen Abilæ montis in Mauritania ad mare, qui Aphricam

phricam separat: ab Europa. Et regem fuisse Hellesponti in Asia, in qua Abidus vrbs antiquissima erat, vt plerique scribunt. *Hele-na, ciu. Elna,*

Helena ciuitas Græcorum sobolis, vt Plinius scribit: hodie vulgo *Elna,* Episcopium in agro Perpiniano siue Rossillonensi, per hoc tempus condita est; Non ab Helena matre Constantini magni Romanorum Imperatoris, vt aliqui opinantur.

LYDI.

M. LVIII. ante aduētū Christi. Lydi in Hispaniā.

LYdi populi à Cure fratre Osiridis, filio Cā, filij Noë originem trahentes, vt Valerius Maximus libro secundo insinuat, & ex Eusebio colligitur, mare obtinuerunt anno ante salutis humanæ naturæ aduentū, M. LVIIII. Vnde in Hispania imperasse putantur, cum ciuitates nōnullæ ab ijsdem in Hispanijs conditæ sint, & annis XXXXVII. regnauerūt, vt refert Eusebius.

His temporibus Ascanius filius Æneæ, secundus Latinorum rex, Albam ciuitatem in Latio condidit, à quo etiam crediderim ciuitatem Albam Hispaniæ esse cōstructam: quum à Latinis veteribus, vt refert Plinius & Ptolemæus, in Hispania ciuitates populosque ac Colonias plures cōstet esse constructas. Alba hæc, vulgo Biana denominatur. Est quoque ab ea flumen eiusdē nominis, nunc verò Clo *Alba ciui. Biana ci.*

Alba, Clodianus flu. dianus: qui per Indicetas, quos Emporitanos vocant, decurrit. Emporias Phocensium & Latinorum olim coloniam alluens à Pyrenæis montibus funditur, & versus Midas insulas, in quibus Palæopolis oppidum quondam fuit, in Balearicum mare deuoluitur, vt Plinius narrat & Ptolemæus. *Palæopolis, oppi.*

Mantua, Viseria, Madrid, ci. Mantuam ciuitatem postea Viseriam, vulgo *Madrid* dictam, his temporibus Ocnus Tyberini Latinorum Regis filius à nomine matris Mantus, filiæ Tiresiæ condidit, aliamque in Italia.

THRACES.

M.XI. ante aduentũ Christi.

Thraces in Hispaniã. THraces populi, à Tyras filio Iapheti originem trahentes, vt Eusebius insinuat, anno ante aduentum Iesu Christi, M. X I. mare obtinuerunt: Vnde in Hispanijs existimantur imperasse, quum ab eisdem ciuitates aliquæ in Hispanijs cõstructæ sunt. Nam hi qui Sarmatæ siue Sauromatæ Scythę dicuntur, in Hispania his temporibus Susanam vrbẽ condiderunt, vnde Sillius refert: *Susana, ci.*

Et non Sarmaticos attollens Susána muros.

Lucẽtum, Lucentiũ, Almeria, Abdera ci. Ptolemæus illam appellat Lucétum, Plinius Lucentium oppidum Latinorum. Almeriam etiam condiderunt, quæ antiquitus Abdera nomi

nominabatur, ab interpretatione nominis Abderæ ciuitatis Thracum, quam Abdera Diomedis soror condidit, & à se sic nominauit. Et lingua Thracum Bria oppidum dicitur, Ideo hæ plurium locorum in Hispania sunt terminationes, vt suprà quarto capitulo sub rege nomine Brigo annotauimus.

RODII.

D CCCCXXV. ante aduentum Christi.

Rodij in Hispania.

Rodij populi, referente Eusebio, ante Salutis humanæ aduentum, D C C C C. X X V. mare obtinuerunt: Vnde putantur in Hispanijs imperasse, quum Rhodam ab eisdem ad radices montis Pyrenæi inueniture esse constructam, teste Sillio & Homero. Strabo autem illam denominat Rhodopen, vulgo *Roses* oppidum. Inde Rhodius flumen, quod oritur in Pyrenæis mõtibus. Non multum irrigat; sed apud Emporitanos in Thicim amnem demergitur, & nomen amittit. Regnauerunt siue mare obtinuerunt Rhodij, vt Eusebius testatur, annis X X.

Rhoda, Rhodope, ciuitates.

Roses, opp. Rodi⁹, flu.

PHRYGES.

D CCCCV ante aduẽtũ Christi.

Phryges in Hispaniā.

PHryges populi, vt Eusebius narrat, anno ante aduentum Iesu Christi, DCCCCV. mare obtinuerunt: vnde putantur Hispanis imperasse: quum nonnullę ciuitates in Hispanijs ab eisdem inueniantur esse conditę: & referente eodem Eusebio, annis XXVI. imperarunt. Hi Phryges qui nunc Troiani à Phrygia regione minoris Asiæ, primo Hispani fuerunt, vt suprà in capitulo quarti regis Hispaniarum dictum est: & per hoc tempus Baleares insulas duas, quæ Græce appellãtur Gymnesiæ, vulgo *Mallorques* in Hispanico mari, teste Solino, cum Baccho rege occupauerũt. Apud has repertus primũ fuit vsus fundarum.

Baleares Insulæ.

Mallorques.

D CCCLX XIX. ante aduentum Christi.

CYPRII.

Cyprij in Hispaniā.

CYprij populi, dicente Eusebio, mare obtinuerunt anno ante aduentum veri Messię, DCCCLXXVIIII. Et quum his temporibus ciuitates aliquæ in Hispania ab eisdem constructæ sint, putantur in Hispanijs imperasse, & quidem, vt refert Eusebius, annis XXXVIIII.

D CCCXX XX. ante aduentum Christi.

PHOENICES.

Phœnices in Hispaniam.

PHœnices populi Asiatici, à mari quod rubrum vocatur, in hoc nostrum proficiscen

tes,

tes, & hanc incolentes regionem, longinquis continuò nauigationibus incubuerunt: nam teste Eusebio, anno ante aduentum humanæ salutis, DCCCXXXX. mare obtinuerunt, vnde in Hispanijs imperasse iudicantur, quum per hoc tempus in eadem prouincia à Phœnicibus pleræq; ciuitates constructæ fuerint: Videlicet in Bætica, Axi, siue Sexi, vel Hexi. In Erythræa insula quæ nunc *Caliz* denominatur, templum mirificum in Herculis Ægyptij honorẽ construxerunt, & Castrum mũnitissimum erexerunt. In Bætica autem prouincia Melace Ciuitas ab eisdem condita fuit, Malaga deinceps denominata, & annis, XXXXI dicente Eusebio, obtinuerunt mare. Hi Tyro Phœniciæ vrbe soluentes, Balearibus Insulis, quæ nunc Maioricæ, diu potiti sunt: vt Sillius canit.

Axi Sexi Exi. Ciui. Templum Herculis. Castrum Phœnicũ. Malaca ci. Malaga ci. Baleares insulæ. Maioricæ. Insulæ.

Iam Ebusus Phœnissa mouet.

Sunt hæ Insulæ in mari Hispano è regione Tarraconensis: quarum incolæ, auctore Strabone, optimi erant funditores: vnde Sillius,

Hic crebram fundit Baleari verbere glandem.

Phœnices qui fundas inuenerunt, auctore Plinio, illis Insulis potiti, fundas æquè exercuerunt: vnde vsus & imitatio remansit apud Balearicos. Has Insulas Græci, vt diximus, Gymnesias, ab incolarum nuditate, qui æstatis tempore absq; vestibus incedebant: Romani Baleares, à fundę iactu, quas rectius quàm

 reliqui

reliqui iacerent, appellarunt, Diodoro Siculo teste.

Sunt qui dicunt hos Phœnices petentes per hoc tempus Gades, quũ ab Ebuso soluissent, *Turia flu.* tẽpestate repulsos, fluminis Turiæ ostia subijsse, vbi vaccarum multitudinem inuenientes, Flumen Turiam, id est, vaccis cultum appellauere: quas ipsi Tur patrio sermone ap*Turia ciu.* pellant. Inde Turiæ ciuitati, modo *Guadalaja*-*Guadalajara, ciui.* *ra*, à Mauritanis inditum nomen est. Quin & *Turiolum oppi.* Turia siue Turulis, vt Ptolemæus tenet, fluuius Turiolum sui nominis oppidũ linquẽs, apud Valenciam delitiarum & nobilitatis altricem proximus fluit. Inde crebra riuulorum deductione tenuissimus, in mediterraneo siue Iberico mari meigitur. Claudianus sic laudat hunc amnem:

Floribus, & roseis formosus Turia ripis.

DCCLXXXXVIII. ante aduẽtũ Christi. *Ægyptij in Hispaniã.*

AEGYPTII.

AEgyptij populi, sub duce Tarracone, post Phœnices (referente Eusebio) anno ante aduentũ Salutis humanæ D CC LXXXX VIII. mare per annos X X X V. obtinuerunt. Vnde imperitasse eos Hispanijs creditur: quum nonnullæ ciuitates per hæc tempora ab eisdem in Hispanijs sint ædificatæ: Idq; maximè, vt opinantur aliqui, in citeriore Hispania. & ab ipso Duce & nominis sui deriuatione

tione constructa & denominata est ciuitas Tarracona. *Tarracona ciui.*

MILESII.

DCCLXIII. ante aduentum Christi. *Milesij in Hispania.*

Milesij populi, referente Eusebio, per annos XXVIIII. mare obtinuerunt, anno ante aduentum Saluatoris Iesu Christi, DCCLXIII. Vnde in Hispania imperium tenuisse putantur, quum ab eisdem in partibus illis per hoc tempus ciuitates aliquæ inueniantur esse constructæ, sed in Italia plurimæ, referente Solino.

CARES.

DCCXXXV. ante aduentum Christi. *Cares in Hispania.*

Cares populi, vt Eusebius insinuat, anno XXXII. Romuli, Romanorum regis primi, id est ante salutis humanæ naturę aduentum, DCCXXXV. mare obtinuerunt. vnde Hispanijs imperasse creduntur, quum ab eisdem per hoc tempus aliquę ciuitates in partibus illis constructæ inueniantur. Nam Caristi populi in Hispania sunt à deriuatione Cares, referente Ptolemæo. Imperaruntq; Cares, vt Eusebius vult, annis XXXXVIII. *Caristi po.*

LESBII.

DCLXXXVII. ante aduentum Christi. *Lesbij in Hispania.*

Lesbij po. post Cares, dicẽte Eusebio, mare obtinuerunt; vñ in Hispanijs eos regnasse putatur;

putatur: quum ab eisdem aliquæ ciuitates in partibus illis constructę sint per hoc tempus. Regnare cœperunt, vt ex Eusebio colligitur, anno ante humanæ salutis aduentum, D C L X X X V I I. & annis L X V I I I imperarunt.

Cōcaui populi. Concaui populi in Hispania à Massagetis populis Scythiæ, qui & Lesbij, per hoc tempus originē traxerunt, vt ex Eusebio patet: & Cō*Cōcaua ci.* cauam ciuitatem, quā Ptolemæus scribit, condiderūt. Hi Concaui lacte cum sanguine equino in potum vtebantur: vnde Sillius tertio Punicorum de illis sic ait,

Hæc qui Massageten monstrans feritate parentem
Cornipedis fusa satiaris Concaue vena.

PHOCENSES.

DCXIX. ante aduētū Christi. Phocenses in Hispaniam. PHocenses populi, Gręci vt in Eusebio aperitur, anno XVI. Tarquinij Prisci Romanorum regis, id est ante aduentum Saluatoris Iesu Christi DCXVIIII. mare obtinuerunt annis XXXXVIII. Vnde in Hispanijs regnasse creduntur, quum in ijsdem multas ciuitates per hęc tempora construxerint. Nam *Emporia ciuitas.* Emporiam vrbem maritimam inter Tarraconem & Pyrenæos montes ad mare condiderunt. Ideo quidā Emporias Phocaicas apellant: vnde Sillius tertio Punicorum sic canit,

Phocaicæ dant Emporiæ mare.

Ab

Ab eiſdem Emporianis Phocenſibus condita eſt Maſsilia Galliæ, teſte Liuio: inde dicūt Maſsilienſes à Phocēſibus originem trahere. Duo quidem Emporiæ oppida antiquitus erant muro diuiſa: vnum Græci habebant, alterum Hiſpani. Sed Græcum oppidum mari expoſitum totum orbem muri plus minus quadringentos paſſus patentem habebat: Hiſpanis retractior à mari trium millium paſſuum in circuitu murus erat, dicente Liuio.

Caſtulo ciuitas à Caſtalio, qui ex Phocide ac Parnaſo per hoc tempus in Hiſpaniā traiecit, condita fuit: Vnde quidam Caſtulonem Parnaſiam appellant teſte Sillio: nunc vulgo *Caſlona*, Ciuitas in fine prouinciæ Bæticæ: olim Caſtulonenſes populi ex colonia Salarienſe Latij veteris: qui Cæſariuenales appellantur, teſte Plinio. *Caſtulo ci.* *Caſlona ci.* *Caſtulonē-ſes pop.*

NABVCHODONOSOR.

DLXXI. ante aduētū Christi.

Nabuchodonoſor huius nominis ſecundus, Magni Nabuchodonoſoris filius, tertiuſque Chaldęorum rex Hiſpanias occupat, teſte Ioſepho, anno ante aduentum Salutis humanæ naturæ, vt ex Euſebio colligitur, DLXXI. & quum annis, VIIII regnaſſet, dominium Hiſpaniarum, ad Carthaginenſium populos tranſiuit. *Nabùchodonoſor in Hiſpaniā*

CAR-

CARTHAGINENSES.

DLXII. ante aduẽtũ Christi. *Carthaginenses in Hispaniã.* *Meseus in Hispaniã.*

CArthaginenses duce Meseo Hispanias occupant, vt Iustinus insinuat, & Orosius confirmat, anno ante humanæ salutis aduentum (vt in Eusebio computatur) DLXII. Nã cũ Gaditani, à Tyrijs descẽdẽtes (vt diximus) ab inuidẽtibus incrementis nouę vrbis Gaditanæ, quæ nunc *Caliz* dicta est, finitimis Hispaniæ populis, perpetuo bello lacesserentur, auxilium consanguineis Carthaginenses, quibus etiam à Tyrijs est origo, (vt Iustinus in vltimo sui epitomatis refert) misere: ibique fœlici expeditione & Gaditanos ab iniuria vindicarunt, & maiorẽ fere partem prouinciæ suo Imperio adiecerunt, & vsq; ad dominium Romanorum illam obtinuerũt, annis fere CCCXXXXVIII.

Gaditani populi. *Gaditana ciui.* *Caliz ciui.*

Maurinus Hispa.

Per hoc tempus, anno ante aduentum Iesu Christi circiter CCCXXXVI. Hispani Maurinum Hispanum Alexandro magno Macedonum regi supplicatum Babylonẽ miserunt, qui cruentum dominum vltro, ne hostem exciperet, adijt, referente Orosio.

Hispani in Siciliam.

Hijs quoq; temporibus (vt Polybius refert) Carthaginenses plerosq; ex Hispania milites in supplementum contra Hieronem Syracusanorum regem in Siciliam scripserunt.

Romani sub Appio Claudio in Hispaniã.

Romani in primo bello Punico, teste Liuio, anno

anno ante aduẽtũ Salutis humanę naturę CC CIII (vt in Eusebio computatur) sub Appio Claudio Cõsule partẽ Hispanię occupauerũt. Cornelius Attilius Balbus, Gadibus genitus, Romanorũ Cõsul, anno circiter CCXXXXII. ante aduentum Iesu Christi, vt in Eusebio colligitur, primus de externis, vtpote de Garamantib. triumphauit, vt scribit Solinus. *Balbus gaditanus.*

Carthaginẽses, rebellãte Hispania, cõfestim Amilcarẽ cognomẽto Barcinã cum exercitu in illam mittũt: anno ante aduentũ Christi, vt in Eusebio cõputatur, CCXXXIIII. Qui cum omnibus copijs profectus, Annibale filio comite, qui tum fere nonũ ætatis suę annũ agebat, superatis colũnis Herculis, magnã Hispanię partem Carthaginẽsibus recuperauit, teste Polybio: & hijs in locis circiter nouẽ cõmoratus annis, multis Hispaniæ ciuitatibus bello subactis, plerisq; etiã pacta salute atq; impunitate bonorũ in fidem carthaginensiũ receptis, dignã tãdẽ rebus à se gestis mortẽ obijt. Carthaginenses aũt exercitui Asdrubalẽ, Amilcaris sociũ, siue (vt aliqui scribunt) generũ, prǫfecerũt. *Amilcar Barce in Hispaniã.*

Hic Amilcar per hoc tempus ciuitatem Barcinonensem in Citeriore Hispania in agro Laletano condidit: & à cognomine suo Barce nomen accepisse dicitur: vt Hieronymus Paulus Barcinonensis tenet. Ptolemæus, Barcinẽ Coloniã esse cognomine Fauentiam, scribit. *Barcinon ciuitas.* *Fauentia Colonia.*

Asdrubal gener Amilcaris, incredibili virtute *Asdrubal in Hispan.*

impe-

Imperium Carthaginensium in Hispania adauxerat, anno ante salutis humanæ aduentũ, vt in Eusebio colligitur, CCXXV. Romani verò cum intelligerent, vires Carthaginensiũ vsque adeo in Hispania creuisse, ne eam quidem partem negligendam putauere: sed recuperare quod omissum fuerat decreuerũt. Missis igitur ad Asdrubalem in Hispaniam legatis, percussum cum Carthaginensibus fœdus fuit. In quo inter cætera cautũ, ne liceret Carthaginensibus Iberum amnem cum armis traijcere: per reliquam Hispaniam impune progredi licere. Hic Asdrubal, quum regulũ quendam Tagum nomine, necari, & caput hastæ affixum circumferri iussisset, in Hispanijs ab illius seruo Gallo, crucem & ignominiam domini ægre ferente, in tentorio confossus est, anno octauo Imperij, sui dicente Sillio, Orosio & Polybio. Hic Asdrubal vrbem condidit in Hispania, quæ á quibusdam Carthago, ab alijs Noua Ciuitas appellatur: vulgo *Carthagenia* dicta est in regione Bæticæ, referẽte Strabone et Polybio: Alij Teucrum Telamonium construxisse, vt supra diximus, asserunt.

Romani in Hispaniã.

Tagus regulus.

Carthago. Noua Ciuitas. Carthagenia. cl.

Annibal cognomẽto magnus, Amilcaris Barcæ filius, Carthaginensium Imperator, non obseruato fœdere quod Romani & Asdrubal pepigerũt, anno primo Olympiadis CXXXX, vt Polybius libro tertio narrat, id est, Eu-

Annibal in Hispaniã.

sebio

ſebio teſte, ante aduentum Ieſu Chriſti C C-X V I I. quo ipſe regnare cœpit in Hiſpanijs, Saguntum ciuitatem, vulgo Moruedram, Hiſpanię citerioris, populo Romano fideliſſimã, euertit. Sed quum ciues vrbem capiendam viderent, primores aurum & argentum omne in ignem iactauerunt, ne hoſtis illo potiretur: in quem ignem multi etiam ciuium ſe miſerunt, nam alij omnes pugnantes occiſi ſunt: vt Liuius ſcribit. Sed poſtea à Romanis deuicto in Italia Annibale, Carthaginenſibuſque ex tota Hiſpania depulſis, tota prouincia in dominationem Romanorum peruenit. *Saguntũ, ciuit.* *Moruedra oppi.*

Aranticus his temporibus, vt ait Sillius tertio Punicorum, Dux erat Cordubæ ciuitatis Hiſpaniæ. & ab illo Arandam oppidum, à deriuatione nominis dictum eſſe crediderim: & Araducam regionem vulgo Arzuam, cuius meminit Ptolemæus. *Aranticus Dux.* *Arãda, op.* *Araduca, Arzua, regio.*

ROMANI.

CCXIIII. ante aduẽtũ Christi.

POpulus Romanus expulſis Pœnis ſiue Carthaginenſibus ex tota Hiſpania illam obtinuit: de qua Publius Scipio agnomento Africanus, Conſul, primus fuit triumphator: poſt cuius obitum alij plurimi Romanorum Conſules, prouinciam illam vſq; ad introitum im- *Romani in Hiſpaniã.* *Publi⁹ Scipio primus triũphator Hiſpania.*

perij Caij Iulij Cæſaris tenuerunt annis ferè C L V. vt in Euſebio colligitur, referente Liuio & Oroſio. & in poteſtatem redegerunt metalla argenti & auri, quæ illic ſunt, vt habetur Machabęorum octauo. Pluresque ciuitates & oppida ſuis proprijs nominibus conſtruxerunt, reſtaurarunt, & denominarunt. Fuit initium dominationis Romanorum in Hiſpania, vt in Euſebio computari poteſt, anno ante ſalutis humanæ naturæ aduentum CCXIIII.

Viriatus, Dux. Viriatus genere Luſitanus, referēte Sillio, per hoc tempus Dux, bellum aduerſus Po. Rom. ſumpſit: eorumq; Imperatores Claudiũ Munianum & C. Nigidium oppreſſit. Poſtea quum per annos XIIII. alios Romanos Duces atque excercitus protriuiſſet, Scipio cùm aliter eum vincere non potuiſſet, ſatellites pecunia corrupit, & ſic inſidijs ſuorum interfectus eſt. Multa per Romanorum Duces hijs temporibus in Hiſpanijs geſta fuerunt, vt in Liuio & Oroſio oſtenditur.

Mēdonius, Indibilis. Mendonius & Indibilis, Hiſpani fratres, per hæc tempora, vt Liuius meminit, Scipionem ſupradictum mirum in modum fatigarunt, & pro patriæ ſuæ libertate fortiſſimè pugnantes occubuere.

Numācia, ciui. Soria, ciu. Numancia vrbs Hiſpaniæ in Celtiberia, quæ à quibuſdam nunc *Soria* dicitur, hijs temporibus à Romanis obſeſſa per annos XIIII. quũ habe-

haberet tantum quatuor hominum milia: nõ ſolum ſuſtinuit, ſed etiam quadraginta milia Romanorum vicit, tandem à ſupradicto Scipione poſt lõgam & arctiſſimam obſidionem deleta. Cum enim fame laborarent, nec eis daretur iuſti certaminis copia, omnia ſua & ſeipſos igni immiſerunt.

Per hoc etiam tempus, vt Rodericus Toletanus ſcribit, Tolemon & Brutus duo Conſules, Toletum ciuitatem condidere, annis CVIII. antequam Iulius Cæſar regnare cœpiſſet. Ptolemæus illam ſcribit antea Serezolam appellatam. *Toleta, ci.* *Serezola, ciui.*

Corduba etiam per hoc tempus à Marcello Cõſule Romanorum conſtructa eſt, teſte Strabone, vrbs præſtantiſſimis & doctrinæ principibus clara, alumnis vtroq; Seneca & Lucano eminentiſſima. *Corduba, ciui.*

Turris Syllana, quę nunc *Tordeſillas* vulgò dicitur, à Sylla dictatore Romanorum hijs temporibus denominata eſt. *Turris ſyllæ, Tordeſilla, ciui.*

Pompilos ciuitas regni Nauarræ primaria, per hoc tempus à Pompeio magno condita eſt, Strabone teſte: Ptolemæus Martuam appellat. *Pãpilon ci.* *Martua ci.*

Bocchus rex Maurorum & Getuliæ, qui Iugurtham regem Numidarum generum ſuum Romanis tradidit, per hæc tempora (vt refert Salluſtius) in Hiſpaniam tranſfretauit, & à ſuo nomine Bocchoros populos (vt Plin. ſcribit) *Bocchus in Hiſpaniã.* *Bocchori, popu.*

Cōcordieñ. popu. appellauit, qui nunc Concordienſes ſunt, à Concordia Iulia ciuitate.

Anno ante aduētum Ieſu Chriſti CLXXV. Tyberius Sempronius Gracchus proconſul, Celtiberos victos in deditionem accepit, mo *Gracchuris, oppi.* nimentumque operum ſuorum Gracchurim oppidum in Hiſpania conſtituit. vnde Grac *Gracchuricani, popu.* churicani populi: teſte Plinio & Tito Liuio. *Principem oriturū in Hiſpania.* His temporibus quidam ſacerdos Iouis, qui oppido Cluniæ Tarraconenſis Hiſpaniæ colebatur, (vt Suetonius in vita Galbæ ſcribit) ex penetrali ſomno monitus in fatidica prorupit carmina, quorum ſententia erat: Oriturum quandoq; ex Hiſpania Principem domi numq; rerum. Diuus Antoninus à virgine honeſta vaticinata inſinuat eſſe carmina, pronunciata his verbis: Veniet pruna ex tēporibus Hiſpaniæ, ante cuius conſpectum gentes, vel gentium reges peribūt: ipſa verò calcibus equorum diſrupta peribit.

LIX. ante aduentum Chriſti.

CAIVS IVLIVS CÆSAR.

C. Iulius Cæſar Imperator. Caius Iulius Cęſar Romanorum dictator, Hiſpanias occupat, vt ex Euſebio colligitur, anno ante aduentum ſalutis humanę naturæ LVIIII. id eſt, anno XII. ante imperij ſui inchoationem. Hic quum Gades Hiſpaniæ veniſſet, teſte Suetonio, animaduerſa apud

pud Herculis templum magni Alexandri ima gine, ingemuit: quasi pertæsus ignauiam suã, quòd nihil tum à se memorabile actum fuisset ea ætate, qua iam Alexander orbem terrarum subegerat. A deriuatione nominis istius diuersæ ciuitates, oppida, atque castella (vt ait Plinius) denominata sunt in Hispanijs, videlicet in Bætica, Iulia Concordia, olim Bocchoris dicta, Iulia Constancia quæ Osset, Iulia Contributa, Iulia Fama quæ vulgo Seria, Iulia Fidentia: in Lusitania Iulia Fœlix quæ Olyssipo, municipium ciuium Romanorum. Adhęc Iulia Virtus oppidum Bæticæ conuentus Astygitani, & Iulia restituta, Iulia Myrtilis gentis veteris Latij, in mediterraneis Lusitaniæ quę modo *Vaena*: Iulia liberalitas, quę Ebora: Iulia Libyca, Iulij genitor, quod Virgentum oppidum Bæticæ. Iulium præsidium quę Scalabis vulgo *Trugillo* colonia est Lusitaniæ. Iulienses cognomento Astigi populi Bęticæ, Iulienses Teari populi conuentus Tarraconeñ, Iuliobrica oppidum Cantabrorum Hispaniæ citerioris. Forum Iulium quod Iliturgi ciuitas Bæticæ. Castrum Iulium, quod Vria oppidũ Lusitaniæ. Castrum Iulium aliud oppidum Bæticæ. Tiar iulia ciuitas. Pax Iulia ciuitas, vulgo *Badajos*.

Hic Caius Iulius Cæsar, Imperator iã factus, quum annis quatuor, mensibus septem imperasset, dum Reipublicæ statum contra exem-

Templum Herculis.

Iulia cõcordia, Bocchoris, ciu. Iulia cõstãcia, Osset, Iulia cõtributa, oppi. Iulia fama Seria, ciu. Iulia fidentia, Iulia felix, Olyssipo, Iulia uirtus, Iulia restituta, oppi. Iulia myrtilis, Babena, ciui. Iulia libertas, Ebora, Iulia libyca, Iulij genitor, op. Virgentiũ, oppi. Iuliũ præsidiũ, Scalabis, Trugillo, colonia. Iulienses Astigi, Iulienses Teari, popu.

pla maiorum pro arbitratu ſuo inſtaurat, auctoribus Bruto & Caſſio, conſcio etiam Senatu plurimo, in curia XXIIII. vulneribus confoſſus fuit.

XXXXII. ante aduẽtũ Christi.

OCTAVIANVS CÆSAR.

Cæſar Auguſtus Im.

OCtauianus Cæſar Auguſtus, II. Romanorũ Imperator, Hiſpanias regere cœpit anno ante aduentum Ieſu Chriſti XXXXII. referente Euſebio. In Hiſpaniam veniẽs Cantabrico bello per quinq; annos ducto totam Hiſpaniam in æternam pacem reclinauit ac repoſuit. Cantabri verò Hiſpaniæ populi, vulgo *Biſcaini* ſunt ad ſeptentrionem, qui non ſolum terribiles in armis ſemper fuerunt, ſed etiam crudeles. Nam matres in hoc bello nè in hoſtium manus captę venirẽt, necauerunt: & nonnulli ex Cantabris ab hoſtibus in crucem acti, lætitiæ pæana canebant. vnde Sillius ſic ſcribit:

Cantabri, Biſcaini, popu.

Cantaber ante omnia hyemisq́, æſtusq́, famisq́
Inuictus, palmamq́ ex omni ferre labore.
Mirus amor populo: cùm pigra incanuit ætas,
Imbelles iamdudum annos peruertere ſaxo,
Nec vitam ſine Marte pati. quippe omnis in armis

Lucis

Lucis causa sita est, & damnatum viuere paci.

Ab hoc Octauiano Augusto quamplurimę ciuitates in Hispanijs denominatae sunt: praecipuè Caesaraugusta quae prius Salduba nominabatur. Colonia Augusta Valeria, quae Setabis vulgo *Xatiua*. Augusta Gemella, quae Turia siue Tucis. Augusta Emerita vrbs Lusitaniae, opposita Anae fluuio. Porta augusta, hodie *Torquemada*. Augusta noua ciuitas Arenacorũ. Augusta Brachara vulgo *Braga*, metropolis Galliciae. Augustobrica ciuitas Lusitaniae, vnde Augustobricenses populi. Augusti Turris siue Lucus Augusti vulgo *Lugo*, vnde Olucensę Episcopiũ in Gallicia. Plinius Aras Sextianas appellat. Augusta firma, olim Astigitana colonia. Inde Asta flumẽ in Baetim cadẽs: & Asta colonia, quae Plinio Regia dicitur: in qua Iulius Cęsar omnes Mundẽses duces Põpeio fauentes nocte occidit. Castrum Octauiani in agro Vallensi citerioris Hispaniae, nunc Abbatia est sancti Cucuphatis Vallensis, ordinis sancti Benedicti. Foroaugustani populi sunt Hispaniae Tarraconensis, olim Ardetani, vt Plinius scribit: Ptolemaeus verò Sedetanos vocat. Praeterea Caesar Augustus apud Tarraconem citerioris Hispaniae ciuitatem, anno imperij sui XXXVIII. ante aduẽtũ Christi illud instituit edictũ, quod in Euangelio Lucae legitur: Exijt edictum à Caesare

Caesaraugusta, Salduba, colo. Augusta Valeria, Setabis, Xatiua, Augustagemella Turia, Tucis, Augusta emerita, Porta augusta, Torquemada, Augusta noua, ciuitates. Augusta brachara, Braga, Augustobrica ciuit. Augustobricẽs, po. Augusti turres, Lucus, Lugó, Olucẽsis, Aras, Augusta firma, Astigitana, ciui. Asta, flu. Asta, colo. Regia, col.

Augusto. Et vt dicit Ioánes Lupus, ab edicto isto incipit in tota Hispania ille numerus Aeris vulgus *dela Era*, qui vsque ad Ióannem eius nominis primum Castellæ & Legionis regem anno à natiuitate Saluatoris M.CCC LXXXIII. durauit. Hic Augustus Imperator annis LVI. regnum obtinuit, vt ait Eusebius, id est annis XXXXII. ante aduentum veri Messiæ, & post incarnationem eiusdem XV. Moriturq; ætatis suæ anno LXXVI.

Numerus Æræ in Hispania.

TYBERIVS.

XV. anno Christi.

Tyberius Cæsar III Romanorum Imperator, post mortem Augusti Cæsaris imperium & Hispániarum regnum accepit, anno à Natiuitate Saluatoris Iesu Christi XV. vt in Eusebio colligitur. Hic Hispaniam per aliquot annos sine Consularibus legatis, habuit, teste Suetonio; Et Hispanis petentibus permisit, vt in Tarraconési ciuitate templum Augusto strueretur: referente Cornelio Tacito lib. 1. Annalium. Ac Hispania vlterior legatis missis ad Senatum, per idem tempus orauit, vt exemplo Asiæ, delubrum Tyberio matrique eius extrueret. Tandem quum annis XXIII. imperasset, vt dicit Eusebius, in Campania, in villa Lucullana ab humanis discessit.

Tyberius, Imper.

Templum Augusto Cesari.

CAIVS.

CAIVS CALIGVLA.

Anno Christi XXXIX.

CAius Cæſar Caligula, IIII. Romanorum Imperator, regnum Hiſpaniarũ obtinuit anno ſalutis humanę XXXIX. Et quum annis tribus, menſibus decem regnaſſet, teſte Euſebio, à protectoribus ſuis in Palatio Romæ occiditur, anno ętatis ſuę XXV. A cognomine ipſius dicta eſt Hiſpaniæ ciuitas Caligula. Inde Caliguritani populi, antiquitus verò Naſcici & Fibularenſes. *Caius Cæſar, Caligula Imperator.* *Caligula ciuitas.* *Caliguritani, Naſcici, Fibularenſes, populi.*

Æmilius Regulus originem ducens ex Corduba Hiſpaniæ ciuitate, iis temporibus plurimos congregauit amicos, vt ab illis ſiue à ſeipſo alacriter Caius Cæſar Caligula interimeretur, quod ita factum eſt teſte Ioſepho. Ab iſto Æmilio Æmilianam Hiſpaniæ ciuitatem cuius Ptolemęus meminit, crediderim nomẽ accepiſſe. Herodes rex his temporibus à Caio ob auaritiã increpatus in Hiſpaniam fugit: ſecutus eum quippe fuerat accuſator Agrippa, cui tetrarchiam illius in Hieruſalem C. Cæſar addixit. Itaq; Herodes in Hiſpania peregrinãte ſecum vxore deceſsit: vt dicit Ioſephus de bello Iudaico. *Æmilius Cordubẽſ.* *Æmiliana ciuitas.* *Herodes rex in Hiſpaniam.*

CLAVDIVS CALIGVLA.

Anno Christi XLIII.

 Clau-

Claudius Cesar Caligula Im. CLaudius Cęsar, Caligulę prędicti patruus, Romanorum Imperator quintus, Hispanias obtinuit anno salutis humanæ XXXXIII, vt refert Eusebius: & cum annis XIII, mēsibus nouem, diebus XXVIII. regnásset: ab humanis decessit anno ætatis suæ LXIIII. *Claudiomerium oppi.* Ab isto Claudio oppidum Claudiomeriū cognominatum est. *Iacobus Apostolus in Hispaniā.* Iacobus maior Apostolus domini, his temporibus, vniuersam prædicādo peragrauit Hispaniam: in qua nouem tantum conquisiuit discipulos: postea in Iudęam reuersus, ab Herode Agrippa in Hierusalem obtruncatione capitis martyrium adeptus est: eius autem sacratissima ossa, postmodum discipuli ipsius ad Hispanias transtulerunt, atque ibidem in vrbe Galliciæ condidere.

Paulus Apostolus in Hispaniā. Paulus Apostolus domini, vas electionis, per hoc tempus multis vrbibus peragratis, In Hispaniam prædicandi gratia nauigasse: veniésque Narbonem multos conuertisse putatur.

Anno Christi LVII.

NERO.

Nero Imp. NEro Cæsar, Claudij Priuignus, VI. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit Anno Christi LVII. qui cùm

Galbam

Galbam in Hiſpania Imperatorem creatũ ab exercitu cognouit, toto animo ac ſpe decidit. Cũq; incredibilia perturbãdę imo ſubruendę Reipublicæ mala moliretur, hoſtis à Senatu pronunciatus, ignominioſiſsimè fugiens ad quartum ab vrbe lapidẽ ſeſe interfecit ætatis ſuæ anno XXXII. Regnauit annis XXIIII, menſibus VII, diebus XXVIII. vt ſcribit Euſebius. atque in eo omnis Cæſarum familia conſumpta eſt. Hiſpaniæ præerat ſub Neronis imperio Cluuius Rufus, vir facundus & pacis artibus clarus belli haud inexpertus, teſte P. Cornelio Tacito. A Nerone crediderim eſſe nominatos Neros & Nerios populos, & Nerium promontorium, olim Artabrum in Gallicia Hiſpaniæ regione. *Neri, Nerci, pop. Neriũ promonto.*

Lucius Anneus Seneca, natione Cordubenſis, Philoſophus Stoicus, ac Neronis magiſter his temporibus Romæ in precio fuit: de quo diuus Hieronymus libro de Viris illuſtribus meminit, dicens quia fuerit continentiſsimę vitę, eum in ſanctorum catalogo poſitum: maximè propter frequentes epiſtolas Pauli ad ipſum, & ipſius ad Paulum. Hunc à Nerone Imperatore diſcipulo interfectum fuiſſe legimus, cùm multa diuinarum humanarumque ſcripturarum edidiſſet documenta. *Seneca, alids Lucius Aneus.*

Lucanus Anneus prædicti Senecæ nepos, Hiſpanus, natione Cordubenſis, & poëta ... cele- *Lucanus Anneus.*

celeberrimus, hac tempeſtate floruit, & apud Neronem de coniuratione Piſoniana accuſatus, ab eo interficitur.

Latro Portius. Latro Portius genere Hiſpanus condiſcipulus Senecæ, Maximi auditor, nobilis declamator fuit, cuius Seneca primo libro declamationum his verbis meminit: Latro ad ſcribẽdum ſe concitauerat: iungebat noctibus dies, & ſine interuallo grauius ſibi inſtabat.

Torquatus Cecilius, Euphraſius, martyres. Torquatus quidam, Cæcilius, & Euphraſius ſanctiſsimi Chriſti confeſſores, & ipſi vno die hoc tempore apud Hiſpanias mandante Nerone martyrio coronantur. Hi autem omnes ab Apoſtolis Petro & Paulo epiſcopi apud Romam ordinati, confeſtim ad prædicandum verbum Dei Hiſpanis infidelibus fuerant directi: Vbi quum varijs in vrbibus Euãgelizaſſent, & innumerã eius gentis multitudinem Chriſtianæ fidei ſubiugaſſent, tandem Torquatus Acci, Cæcilius Illiberi quæ nunc Granata, & Eufraſius Iliturgi ciuitatibus conditi, quieuere: quorũ natalitium diem XVI. Kal. Iunij celebrare poſtea mandatum eſt.

Anno Chriſti LXXI. Sergius Galba, M. Otho, Vitellius, Imp.

SERGIVS
GALBA.

SErgius Galba, VII. Romanorum Imperator, vnà cum M. Othone & Vitellio Hiſpaniarum

niarum regnum obtinuit, anno humanæ salutis LXXI. Dum vigebat ætas, militari laude apud Germanias floruit, proconsul Africã moderatè, iam senior citeriorem Hispaniam pari iustitia continuit. M. Otho in prouinciã Lusitaniam specie legationis vnà cum Ptolemęo comite se posuit: in qua Obultronius, Albinus & Marcellus Romani occisi fuerunt, vt refert Corn. Tacitus. Sed Galba, vt Neronis mortem comperit, Romam venit, vbi ab Othone iugulatus est mense VII. Imperij sui, teste Suetonio Trãquillo. A cognomine istius quidam dixere oppidum Galbam ad radices montis Senij in Hispania citeriori esse nuncupatum. *Galba op.*

Quintilianus rhetor atq; philosophus celeberrima natione Calaguritanus, vt Eusebio placet, his temporibus cum in magno esset precio, à Galba prędicto Romam perductus, ibidem scholam tenens clarissimus habitus est, qui inter cætera de Institutione oratoria octo libros composuit. *Quintilia. Rhetor.*

Flaccus Pompeius eques Romanus, vt refert Plinius, libro 15. ca. 22. primus fuit qui in Hispaniam intulit nucem iuglandem, cum sub Vitellio Imperatore militaret. *Flaccus Pompeius.*

VESPASIANVS.

Anno Christi LXXII.

Vespa-

Vespasianus flauius Imp.

VEspaſianus Flauius Auguſtus, VIII Romanorum Imperator, regnũ tenuit Hiſpaniarum anno aduentus Ieſu Chriſti LXXII. A cognomine iſtius Flauij crediderim eſſe in Hiſpania ciuitates ſequentes cognominatas, quas Ptolemæus refert: Flauiã Gallicam, Flauiobrigam, vulgo *Bilbao*. Flauionauiã & Flauium Brigantum, vulgo *Compoſtella*, vbi corpus ſancti Iacobi Apoſtoli requieſcit. Flauiã Lambrim, Iriam Flauiam vulgo, *SanctaMaria finis terræ*. Interamnium Flauium. Obijt anno ætatis ſuæ LXIX. cùm imperiũ obtinuiſſet annis IX. menſibus XI, diebus XXII. vt Euſebius tradit.

Flauia gallia, Fluuiobriga, Bilbao, Flauio nauia, Flauium brigantiũ, ciui.

Anno Christi LXXXI.

TITVS.

Titus Imp.

TItus Auguſtus, Veſpaſiani filius, IX. Romanorum Imperator, Hiſpanias obtinuit anno à natiuitate Chriſti LXXXI. & quũ annis duobus regnaſſet, morbo perijt in villa propria circa Sabinos pridie Idus ſeptembris, ætatis ſuæ anno XXXXII teſte Euſebio.

Anno Christi LXXXIII.

DOMITIANVS.

Domi-

DOmitianus, Titi frater iunior, Romanorum Imperator, in regnum Hispaniarum successit anno salutis humanæ LXXXIII. & quum annis XV, mensibus quinq; imperasset, occiditur ætatis suæ anno XXXVI. referente Eusebio. *Domitianus Imp.*

Marcus Valerius Martialis poëta per hoc tẽpus ex Hispania Romam veniens, propter ingenij sui magnitudinem & epigrãmata confecta, magno in pręcio habitus est. Originem duxit ex Bilbili Hispanię vrbe, patre Frontone, & Flaccilla matre: adultusque in Celtiberiam translatus, ibidem literas optimè didicit. Hic cum sub Traiano principe senio confectus esset, in patriam rediens, ibidem diem suum obijt. *Martialis poeta.*

NERVA.

Anno Christi C.

NErua Cocceius, XI. Romanorum Imperator, claris ortus (Dione teste) natalibus, regnum Hispaniarum inchoauit anno aduentus Iesu Christi C. Hic Marcum Vlpiũ Traianum, genere Hispanum, absentem adoptauit: & quum anno vno, mensibus quatuor regnasset, ab humanis discessit, ętatis suæ anno LXXII: vt refert Eusebius. Ab huius nomine crediderim Neruam flumen in Hispania citerio- *Nerua Cocceius Imp.*

Germani in Hispaniam. citeriore nomẽ accepisse. Per idem tẽpus ciuitas Legio cõstructa vel restaurata fuit à quatuordecim legionibus Germanorum à Nerua *Germanica legio,* Imperatore in Hispaniá missis: & Germanica *Septima,* Legio septima nuncupata, olim verò Subian*Subiãcia,* tia, vt refert Ptolemæus: Sed à Leonogildo *Leon,ci.* Gottorum rege, suo tempore Leõ dicta fuit: vnde Leonicenses populi. Priscis tempori*Leonicenses popu.* bus Regia Legia oppidũ Latinorum fuerat, *Regia, Legia, oppi.* vt idem inquit.

Anno Christi CI.

TRAIANVS.

Traianus Imp. TRaianus in Italica Hispaniæ ciuitate natus, Neruæ per adoptionem filius, cognomẽto Vlpius Crinitus, XII. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit anno Christi CI. Hic apud Seleuciá Isaurię profluuio ventris extinctus est anno ætatis suæ LXIII, mense VIIII die IIII. quum annis XIX, mensibus VI, imperasset, referente Eusebio.

Homo marinus. His temporibus teste Plinio libro IX. ca. V. In Gaditano Oceano visus est marinus homo toto corpore absoluta similitudine ascendere nauigia nocturnis temporibus, statimq; degrauari quas insederit partes, & si diutius permanserit, etiam mergi.

Anno Christi CXX.

ADRIANVS.

Adria-

ADrianus cognomento Helius, XIII. Romanorum Imperator, Hiſpaniarum regnum ſuſcepit anno ſalutis humanæ C X X. origo cuius vetuſtior, à Picentibus: poſterior ab Hiſpanienſibus manat. Pater Ælius Adrianus cognomento Apher fuit, conſobrinus Traiani imperatoris. Mater Domicia Paulina Gadibus orta. Soror Paulina nupta Seruiano. Vxor Sabina. Auus Marillinus, primus in ſua familia ſenator populi Romani fuit. Natus eſt Romæ I X. Kal. Februarij. Hiſpanias cum petijſſet, vt ſcribit Spartianus, Tarracone hyemauit, vbi ſumptu ſuo ædem Auguſti reſtituit, omnibus Hiſpanis Tarraconem in conuentum vocatis, delectumq; iocul ariter (vt verba ipſa ponit Marius Maximus) detrectantibus Italicis, vehemẽtiſſimè, cæteris prudenter & cautè conſuluit. Quo quidem tempore, non ſine gloria grauiſſimum periculum adijt. Apud Tarraconem ſpacians per hoſpitiua viridaria, ſeruum in ſe cum gladio furioſius irruentem, retentum miniſtris accurrentibus tradidit: & vbi furioſum eſſe conſtitit, medicis curandum dedit, in nullo omnino commotus. Inde Romam venit. Et quũ annis XXII imperaſſet, maior ſexagenario apud Baias moritur, teſte Euſebio.

Adrianus Helius, Imperat.

Ædes Augusti in Tarracona

Furioſus contra Imperatorem

TITVS ANTONIVS.

Annò Chriſti, CXLI.

Titus Antoninus Pi', Aurelius, Lucius, Imper.

TItus Antoninus cognomẽto Pius, XIIII Romanorum Imperator, cum Aurelio & Lucio filijs Hiſpaniarum regnum obtinuit, anno humanæ ſalutis CXXXXI. Qui quũ annis XXIII. menſibus tribus imperium adminiſtraſſet, ętatis ſuę LXXII. teſte Euſebio apud Lorium villam ſuam, XII. ab vrbe Roma miliario moritur. Ab Aurelio filio eiuſdem Titi Antonij, crediderim Aureliam (quę & Carriſſa, oppidũ Bæticæ) nomen habuiſſe.

Aurelia, Carriſſa ci.

Trogus Pompeius hiſtoricus.

Trogus Pompeius Hiſpanus hijs temporibus floruit, qui totius Hiſpaniæ hiſtoriam à Belo Nini Aſſyriorum rege vſque ad monarchiam Cæſaris conſcripſit, & in quatuor & quadraginta diſtinxit libros, quorum Iuſtinus hiſtoricus eius diſcipulus Epitomen, id eſt abbreuiationem fecit.

Anno Chriſti CLXIIII.

MARCVS
ANTONIVS.

Marcus Anton. Verus, Lucius, Aurelius, Commodus, Imperat.

MArcus Antonius Philoſophus, cognomẽto Verus, XV. Romanorum Imperator, vnà cum Lucio Aurelio & Commodo in Hiſpanijs regnare cœpit, anno Ieſu Chriſti CLXIIII. Hic Hiſpanis Italica electione exhauſtis contra Traiani præcepta, verecundè conſuluit, teſte Iulio Capitolino. Per idem tempus quum Mauri Hiſpaniam propè omnem vaſta-

Mauri in Hiſpanias

vaſtarent, res per legatos bene geſtæ ſunt. Et ne non vbique gentium per id tempus laboraretur, Sequanos & Luſitanos auctoritate cō preſſit: qui ſponte res nouas moliri dicebantur. Tandem vbi annis XVIII. menſe vno imperaſſet, in Pannonia morbo perijt, referente Euſebio. *Sequani, Luſitani, popu.*

COMMODVS.

Anno Chriſti CLXXXIII.

Commodus, XVI. Romanorum Imperator, mortuo Marco Antonio Vero, Hiſpaniarum regnum accepit anno ſalutis humanę CLXXXIII, & quum annis XIII. regnaſſet, apud Romam in domo Veſtiliani ſtrangulatur, teſte Euſebio. *Commodus, Impe.*

Clodius per hoc tempus, vt author eſt Iulius Capitolinus, Hiſpanias, necnon prouincias alias deficientes ab imperio, ſubegit. *Clodius in Hiſpanias.*

HELIVS
PERTINAX.

Anno Chriſti, CXCV.

Helius Pertinax, XVII. Romanorum Imperator, ſeptuagenario maior, ex Senatus conſulto iuſſus eſt imperare, & in Hiſpanijs regnare cœpit, anno ſalutis humanę CXCV. *Helius Pertinax, Im. Iulianus, Imper.*

 & quum

& quum mensibus VI. vnà cum Iuliano imperasset, occiditur: vt Eusebius refert. Ab hoc Iuliano crediderim Iulianos populos qui Plinio Ceritani, nomen accepisse.

Iuliani, Ceritani, po.

Anno Christi CXCVI.

SEVERVS.

Seuerus, Imp.

SEuerus XVIII. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnũ inchoauit anno Christi CLXXXXVI. Hic (Spartiano teste) anno ætatis suæ XXXII. ad Hispanias à Marco Antonio Vero missus, somniauit sibi dici vt templum Tarraconense Augusti quod iam ruinam minabatur, restitueret. Eo iam imperatore creato, Hispanorum proceres multi occisi sunt. Moritur in Britannia, quum annis XVIII. regnasset, vt ait Eusebius.

Templum Tarracoñ.

Anno Christi CCXIIII.

CASSIANVS.

Cassianus, Imperator aliùs Antonius Caracallæ.

CAssianus, prædicti Seueri filius, cui Antonio Caracallæ cognomen fuit, XIX. Romanorum Imperator, regnũ Hispaniarũ accepit anno humanę salutis CCXIIII. & quum annis VI. regnasset, ætatis suæ XLIIII. interficitur, vt refert Eusebius. Ab eo crediderim Caracam Hispanię ciuitatem, quę nunc *Guadalajara* dicitur, nomen sumpsisse.

Caraca, Guadalajara, ciui.

MA-

MACRINVS.

Anno Christi CCXX.

MAcrinus Opilius, XX. Romanorum Imperator, in Hispanijs regnare cœpit anno saluatoris Iesu Christi CCXX. Anno tãtùm vno cum imperasset, in Archelaide occiditur, vt author est Eusebius.

Macrinus, Imp.

MARCVS
AVRELIVS.

Anno Christi CCXXI.

MArcus Aurelius Antonius, cognomento Heliogobalus, X X I. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit, anno Domini Iesu Christi C C X X I. Quum annis quatuor imperium administrasset, tumultu militari cum matre Seniasyra Romæ occiditur: vt Eusebius dicit.

Marc⁹ Aurelius, Im. Heliogabalus.

ALEXANDER
MAMMEÆ FILIVS.

Anno Christi CCXXV

ALexander Mammeę Christianę filius, XXII. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum suscepit, anno salutis humanæ CCXXV. Annis regnauit XIII. Moguntiaci tumultu militari occisus, authore Eusebio. Iulitta, ex Hispania prouincia & primoribus

Alexander Mammeæ, Imp.

Iulitta, Cyriacus martyres. ciuitatis Iconiorum progeniem ducens, per hæc tempora vnà cum Cyriaco filio paruulo pro Christi religione martyrium passa cœlum ascendit, anno domini CCXXX.

Anno Christi, CCXXXVIII.

MAXIMINVS.

Maximinus, Impe. MAximinus Iulius, XXIII. Romanorum Imperator, Hispanijs dominari cœpit anno ab aduentu Iesu Christi, CCXXXVIII. & postquã annis tribus imperasset, Aquileiæ à Pupieno occiditur, vt refert Eusebius.

Anno Christi CCXLI.

GORDIANVS.

Gordianus Imp. GOrdianus XXIIII. Romanorum Imperator, Hispaniarum administrationem suscepit anno Christi CCXLI. Annis VI imperauit: & cũ ab expeditione Parthica reuerteretur, haud lõge à Romano solo interfectus est: authore Eusebio.

Anno Christi, CCXLVII.

PHILIPPVS.

Philippus, Impe. PHilippus, primus Imperatorum omnium Christianus, XXV. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit anno Saluatoris

toris Iesu Christi CCXLVII. Hic annis VII regnauit, & apud Veronam occiditur: referente Eusebio.

DECIVS.

Anno Christi, CCLIII

DEcius, XXVI. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum tenere cœpit anno humanæ salutis CCLIII. & post imperij annum vnum menses tres in Aprutio cum filio occiditur, teste Eusebio. Decianam ciuitatem Hispaniæ crediderim ab eo nominatam. Olimpiadus & Maximus nobiles Hispani, Cordubæ his tẽporibus iubẽte Decio, primò fustibus cæsi, deinde plũbatis, ac ad vltimum capitibus eorum securibus cæsis, martyrio coronati sunt, XVII. Kal. Maij.

Decius, Impe. *Deciana, ciui.* *Olimpiadus, Maximus, mar.*

Parmenus, Helmienas & Chrisotolus presbyteri, Lucas & Mucius Diaconi per idem tempus in ciuitate Cordubensi, præsente persecutore Decio, varijs supplicijs lacerati, ad vltimum gladio pro fide Christi trucidati sunt, X. Kal. Maij.

Parmenus Helmienas, Chrisotolus, Lucas, Mucius, marty.

GALLVS HOSTILIANVS.

Anno Christi CCLIII.

GAllus Hostilianus, xxvij. Romanorũ Imperator, vnà cũ Volusiano eius filio Hispaniarum

Gallus Hostilianus Im.

niarum regnum tenere cœpit anno ſalutis hu manæ naturæ CCLIIII. Et cùm annis duobus, mēſibus quatuor regnaſſent, in Foro Flaminij, ſiue vt alij putant Interamnę ambo interfecti ſunt, vt ait Euſebius. Ab hoc Gallo crediderim Gallos populos in Luſitania iuxta paruam Auguſtam, & Galli portum, nomen habuiſſe.

Galli, pop. Galli portus, ciui.

VALERIANVS.

Anno Chriſti CCLVII.

Valerius, Imp. Galienus, Imp.

Valerianus Licinius, XXVIII. Romanorum Imperator, vnà cum Galieno filio in Hiſpania regnare cœpit, anno ab aduētu Chriſti CCLVII. & poſt imperij annum XV. interfecti ſunt, teſte Euſebio. Valeriæ, quæ in Caſtella epiſcopalis eſt ciuitas, hodie *Quenca*, exiſtimarim nomen ab eo inditum.

Valeria ci. Quenca, ci.

Germani ſuperiores his tēporibus abraſa potiuntur Hiſpania: à quibus Germani qui Oretani, & Oretum Germanicum, Eſtremaduræ oppidum (hodie *Calatraua* vocant) conditum. & Germanica Legio dicitur ciuitas eius regni metropolis, vulgo *Leon*, cuius in Nerua ſuperius meminimus, quam Galenus à Germanis oppugnatam recepit. Hi item Burgenſi ciuitati (Burga ſiquidem Germanis oppidum dicitur) nomen impoſuerunt: quum priſcis temporibus Auca ſiue Brauum nominaretur.

Germani in Hiſpaniam. Germani, Oretani populi. Oretū germanicum, Calatraua Germanica legio, Leon, Burgenſis, ciu.

Lauren

Laurentius Hiſpanus, Sixti pōtificis maximi archidiaconus,per idem tēpus Romæ via Tyburtina,pręſente Galieno,poſt multa virtutū inſignia, & plurima tormentorum genera, quarto Idus Auguſti martyrium conſtantiſſimè compleuit. Fructuoſus Epiſcopus,Eugurius & Eulogius diaconi eadē tempeſtate pro fide Æmiliano præſide in ciuitate Tarraconēſi paſsi ſunt XII Kal. Februarij: quorum oſſa iuxta Barcinonenſem ciuitatē in monte Iouis in Sacello ſanctæ Matronæ requieſcunt. Emitherius & Celidonius Hiſpani ſub hæc tempora primò apud Legionenſem Galliciæ ciuitatem pro confeſsione nominis Chriſti plurimis afflicti tormentis, & Calagorinam illinc perducti,martyrio coronati ſunt quinto nonas Martij. Corpora eorū in oppido Cordona epiſcopatus Vrgellenſis requieſcunt.

Laurētius martyr.

Fructuoſus, Eugurius, Eulogius, marty.

Enatherius, Celidonius, mar.

CLAVDIVS.

Anno Chriſti CCLXXII.

Claudius, XXIX. Romanorum Imperator, Hiſpaniarum regnum obtinuit anno Ieſu Chriſti CCLXXII. Hic anno vno mēſibus IX. quum regnaſſet, ab humanis Firmij diſceſsit, vt ait Euſebius.

Claudius Imp.

AVRELIANVS.

Anno Chriſti CCLXXIIII.

Aurelianus Imp. AVrelianus, XXX Romanorum Imperator, Hiſpanias regere cœpit anno humanę ſalutis CCLXXIIII. Et quum annis quinq;, menſibus ſex imperaſſet, inter Conſtantinopolim & Heracleá in Cenophrurio vię veteris perſecutionem in Chriſtianos mouens, fulmine ictus occiditur, teſte Euſebio.

Anno Chriſti CCLXXIX.

TACITVS.

Tacitus Imp. TAcitus, XXXI. Romanorum Imperator Hiſpanias gubernare cœpit anno Saluatoris Ieſu Chriſti CCLXXIX. Hic menſe ſexto ſui imperij militari ſcelere apud pótem perijt, vt ait Euſebius.

Anno Chriſti CCLXXIX.

FLORIANVS.

Florianus Imp. FLorianus, XXXII Romanorum Imperator in Hiſpanijs imperat eodem anno quo Tacitus, nempe CCLXXIX, Et diebus LXXX tantum imperio potitus, apud Tharſum interficitur, referente Euſebio.

Anno Chriſti CCLXXX

PROBVS.

Probus Imp. PRobus, XXXIII Romanorum Imperator, in Hiſpania regnare cœpit anno Saluatoris

toris CCLXXX. Hic, teste Flauio Vopiſco. Proculum & Bonoſum Hiſpanienſes, qui Hiſpanias vindicarunt, deuicit: & Hiſpanijs, nónullisq; alijs prouincijs permiſit, vt vites haberent, vinumque conficerent. Poſt annos VI & menſes quatuor, quibus imperauerat, apud Sirmium in turri quæ vocatur ferrata, tumultu militari occiditur: vt Euſebius ſcribit.

Proculus. Bonoſus. Vinum in Hiſpania.

CARVS.

Anno Chriſti CCLXXXVI.

CArus, Narbonenſis, XXXIIII. Romanorum Imperator, cum Carino & Numeriano filijs, Hiſpaniarum regnum accepit anno humanæ ſalutis CCLXXXVI. Et quum annis duobus imperaſſet, apud Murgum prǫlio victus occiditur, vt ait Euſebius.

Carus Imp. Carinus Imp. Numerianus Imp.

His quoq; temporibus Alemani ſub Galerio præſide in Hiſpaniam penetrantes, Gallis attritis in Italiam irruperũt: ſed eorum deinde Conſtantius magnam fecit ſtragem.

Alemani in Hiſpaniam.

DIOCLETIANVS.

Anno Chriſti CCLXXXVIII.

DIocletianus Dalmata, vna cũm Maximiano cognomento Herculeo, XXXV. Romanorum Imperator, Hiſpanias adminiſtrare cœpit anno ſalutis humanæ CC-

Diocliſianus Imp. Maximianus Imp.

næ CCLXXXVIII. quo tempore Constan cius Diocletiani successor Hispanias cũ summo otio tenuit. Hi cũ annis XX. regnassent, Diocletianus Nicomediæ, Maximianus Me diolani purpuram deposuerunt, referente Eusebio.

Eulalia Barcinonẽsis. Eulalia virgo Barcinonensis ijs temporibus sub Daciano præside post multa ac varia tormenta acerbissimum martyrium passa est, pri die Idus Februarij.

Iulia Barcinonẽ. Eulalia Emeritẽ. Iulia apud Barcinonenses comes Eulaliæ, itẽ martyris, sub prçside Daciano capite truncata est, vt auctor est Volaterranus. Eulalia Hispalensis virgo per id tempus cùm XIII esset annorum, in ciuitate Emerita pro Christi confessione Calphurniani prçsidis iussu primò equuleo suspensa & exungulata, demum quũ ardentes lampades ad vtrunq; latus admotæ fuissent, igne hausto quarto Idus Decembris, Deo spiritum reddidit. *Leocadia virgo.* Leocadia quoq; celeberrima virgo, à Daciano Hispaniæ prçfecto tanquam Christiana capitur: & apud Toletũ vrbem carceri mancipatur: vbi cùm grauissimos beatæ Eulaliæ Emeritensis, & reliquorũ martyrum audiret cruciatus, positis in oratione genibus, quinto Idus decembris impollutum Deo reddidit spiritum.

Vincentius leuita. Vincentius leuita, natione Hispanus, beatissimi papæ Sixti discipulus, per hçc quoq; tempora apud Valentiã Hispaniç vrbem vnà cum Valerio

Valerio ipsius vrbis Episcopo, & Sabina & Christina, acerbissimum martyriũ à Daciano præside pertulit. eius autẽ celebre festum XI. Kal. Februarij celebramus. *Valerius Episcopus, Sabina, Christina, marty.*

Optatus, Lupercius, Successus, Martialis, Vrbanus, Iulius, Quintilianus, Publius, Frontonus, Fœlix, Cæcilianus, Euotus, Primitiuus, Apodemus, & quatuor alij Saturnini nuncupati, sub eodem Daciano præside in ciuitate Cęsaraugustana passi sunt, XVII. Kal. Maij. *Optatus Lupertius, Successus Martialis, Vrbanus Iulius, Quintilianus Publi⁹ Frontonus Fœlix, Cæcilianus Euotus, Primitiu⁹ Apodemus Saturninus,*

Calpophorus presbyter, & Abuntius diaconus, apud Hispalim ciuitatem hijs temporibus à crudelissimo Maximiano martyrium passi fuerunt. *Calpophorus, Abuntius, mar.*

Engratia virgo & martyr sanctissima apud Cęsaraugustam ciuitatem per hæc tempora sub eodem Daciano pro Christi religione & amore ardentissimo, sæuissimis penis & tormentis affecta Christo animam reddidit. *Engratia virgo & mar.*

Marcellus & Nona ciues Legionis, genere nobiles, hoc vixerunt sæculo, quibus cum essent filij duodecim, horũ vndecim cum patre Marcello, pro Christi religione vna die martyriũ passi fuerunt acerbissimum. Quos Nona mater vt extinctos vidit, Deum orauit, vt eam cum filio superstite à vitæ periculis eriperet. quæ cùm dixisset, repente Draco exortus est, à quo mater statim cum filio diuinitus absorpta est. *Marcellus, Nona, mar.*

Anno Christi CCCVIII.

CONSTANTIVS.

Constantius Imp. Galerius Imp.

COnſtãtius & Galerius, XXXVI. Romanorum imperatores, regnũ Hiſpaniarum tenere cœperunt anno Saluatoris CCCVIII. Hi molem imperij inter ſe partiti, Gallerius Oriẽtem ſortitus eſt, Italiá Conſtantius cum tota Aphrica, Hiſpania, & Gallia. Cæterum homo frugi, minimeq; ambitioſus, Hiſpaniæ duntaxat Galliæq; imperio contentus vixit: cuius popularitate & clemẽtia Hiſpania Galliaq; florebat. Regnauit cum Galerio annis quatuor, & in Britannia diem clauſit extremum, authore Euſebio.

Anno Christi CCCXII.

CONSTANTINVS MAGNVS.

Constantinus magnus Imp.

COnſtantinus cognomẽto Magnus, XXXVII. Romanorum Imperator, mortuo Conſtantio patre, Hiſpaniarũ regnũ obtinuit anno ſalutis humanæ CCCXII. Imperium adminiſtrauit annis XXX, menſibus X. & in Acirone villa iuxta Nicomediam mortuus eſt ętatis ſuę anno LXVI. vt refert diuus Hięronymus Iuuencus Hiſpanus, poeta & pręſbyter, genere quidem nobilis, ſed virtute & doctrina nobilior, per hoc tempus admodum clarus exiſtens, Euangelia omnia quatuor libris

Iuuencus poeta.

bris versibus explicauit heroicis: atq; alia quę dam, eodem metri genere, de sacramentis.

CONSTANTINVS.

Anno Chri sti CCCXLI.

Constantinus eo nomine secundus, Constantius, & Cóstans, Constantini Magni filij, XXXVIII. Romanorum Imperatores, regnare cœperũt anno Christi CCCXXXI. Hi tres Imperiũ, quod per manus accepe runt, ita partiti sunt, vt Cóstantinus natu maximus, Hispanias, Gallias & Britanniá: Constans Italiam cum Illyrico & Græcia teneret: Constantius Thracia in qua Constantinopolis, & Asia minori, Syria, Mesopotamia, & Ægypto potiretur. At Constantinus tertio quo imperium administrauerat anno, aduersus Constantem fratrem iusto prælio decertaturus, iuxta Aquileiam insidijs hostium circumuentus, anno ætatis suæ XXV. occiditur. Constãs decimotertio imperij anno haud longe à Helena (est hoc in agro Perpiniano, siue Rossillonẽsi municipium, hodie *Elna*) incaute trucidatur, cũ ánnos vixisset XXX. Cõstantius autẽ Mopsocrenis inter Ciliciam & Cappadociá moritur, post annos XXIIII, mẽses V. dies XII. quibus imperio prefuerat ęta tis verò suę anno XLV. vt author est D. Hie. Gothi sub auspicijs Athanarici, qui primus eius

Constantinus Imp. Constantius. Constans.

Gothi in Hispaniã sub Athanarico rege.

eius gentis rex (Michaële Ritio teste) traditur: Hispanię fines ingressi, sedes posuerunt anno dominicę salutis CCCXXXXIII. qui anno XIII. post Hispaniæ adeptū regnū diem clausit extremū. Postea verò Hispani recepti sunt virtute Theodosij Cæsaris, qui Gothos annis XVIII. imperata facere coëgit, & in officio cōtinuit vsq; ad tēpora Alarici Gothorum regis.

Anno Christi CCCLXV.

IVLIANVS
APOSTATA.

Iulianus Imp.

IVlianus, XXXIX Romanorum Imperator, cognomento Apostata, Hispaniarum regnum accepit anno Saluatoris Iesu Christi CCCLXV. Hic anno primo, mense septimo Imperij sui, ætatis verò XXXII interijt, vt ait diuus Hieronymus.

Anno Christi CCCLXVII.

IOVINIANVS.

Iouinianus Imp.

IOuinianus, XXXX Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit anno salutis humanæ CCCLXVII: & mense octauo Imperij sui moritur: ętatis verò suæ XXXIIII, vt refert Hieronymus.

Anno Christi CCCLXVIII.

VALENTINIANVS.

Valen-

VAlentinianus & Valens, XLI. Romanorum Imperatores, Hispaniarum regnum acceperũt anno Christi CCCLXVIII. & annis XIII. mensibus quinq; imperarunt, vt habet D. Hieronymus. *Valentinianus, Imp. Valēs, Im.*

Damasus papa, cognomine primus, natione Hispanus, patre Antonio, his temporibus claruit, excellentis eruditionis & sanctimoniæ pontifex. Hic propemodum nonagenarius diem obijt, III. Idus Decembris. *Damasus, papa.*

Vigilantius presbyter Hispanus, Barchinonensem parochialem Ecclesiam, vt ait Hieronymus, per ea tēpora tenuit, & ipse non nulla religionis zelo plena conscripsit: sed humanæ laudis studio deuictus, secundam Danielis visionem prauo sensu exposuit: sanctorum quoque reliquias minimè venerandas, vigilias non obseruandas, & alia friuola multa. *Vigilātius presbyter, Barcinon.*

Aquilius Seuerus, in Hispania ijs temporibus claruit. Hic volumen composuit quasi ὁδοιπορικὸν, vt D. Hieronymus refert, totius vitæ suæ statum continens tam prosa quàm versibus, quod vocauit Catastrophen. *Aquilius Seuerus episcopus.*

Anno Christi, CCCLXXXII.

GRATIANVS.

Gratianus Imp. Valētinianus, Imp.

GRatianus cum fratre Valentiniano, XLII. Romanorum Imperator, in Hispania reg-

eius gentis rex (Michaële Ritio teste) traditur: Hispaniȩ fines ingressi, sedes posuerunt anno dominicȩ salutis CCCXXXXIII. qui anno XIII. post Hispaniæ adeptũ regnũ diem clausit extremũ. Postea verò Hispani recepti sunt virtute Theodosij Cæsaris, qui Gothos annis XVIII. imperata facere coëgit, & in officio cõtinuit vsq; ad tẽpora Alarici Gothorum regis.

Anno Christi CCCLXV.

IVLIANVS APOSTATA.

Iulianus Imp.

IVlianus, XXXIX Romanorum Imperator, cognomento Apostata, Hispaniarum regnum accepit anno Saluatoris Iesu Christi CCCLXV. Hic anno primo, mense septimo Imperij sui, ætatis verò XXXII interijt, vt ait diuus Hieronymus.

Anno Christi CCCLXVII.

IOVINIANVS.

Iouinianus Imp.

IOuinianus, XXXX Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit anno salutis humanæ CCCLXVII: & mense octauo Imperij sui moritur: ȩtatis verò suæ XXXIIII, vt refert Hieronymus.

Anno Christi CCCLXVIII.

VALENTINIANVS.

Valen-

VAlentinianus & Valens, XLI. Romanorum Imperatores, Hiſpaniarum regnum acceperũt anno Chriſti CCCLXVIII. & annis XIII. menſibus quinq; imperarunt, vt habet D. Hieronymus. *Valentinianus, Imp. Valẽs, Im.*

Damaſus papa, cognomine primus, natione Hiſpanus, patre Antonio, his temporibus claruit, excellentis eruditionis & ſanctimoniæ pontifex. Hic propemodum nonagenarius diem obijt, III. Idus Decembris. *Damaſus, papa.*

Vigilantius preſbyter Hiſpanus, Barchinonenſem parochialem Eccleſiam, vt ait Hieronymus, per ea tẽpora tenuit, & ipſe non nulla religionis zelo plena conſcripſit: ſed humanæ laudis ſtudio deuictus, ſecundam Danielis viſionem prauo ſenſu expoſuit: ſanctorum quoque reliquias minimè venerandas, vigilias non obſeruandas, & alia friuola multa. *Vigilãtius preſbyter, Barcinoñ.*

Aquilius Seuerus, in Hiſpania ijs temporibus claruit. Hic volumen compoſuit quaſi ὁδοιπορικὸν, vt D. Hieronymus refert, totius vitæ ſuæ ſtatum continens tam proſa quàm verſibus, quod vocauit Cataſtrophen. *Aquilius Seuerus epiſcopus.*

GRATIANVS.

Anno Chriſti, CCCLXXXII.

GRatianus cum fratre Valentiniano, XLII. Romanorum Imperator, in Hiſpania reg- *Gratianus Imp. Valẽtinianus, Imp.*

nare cœpit anno Saluatoris Iesu Christi C C-CLXXXII. Annisq; sex regnum obtinuerunt, vt refert Prosper.

Prudētius Episcopus. Prudentius episcopus Armenthiæ, quæ non longe à Victoria Hispaniæ citerioris ciuitate distat, postea verò Turiassonensis, per hos dies insignis &inclytus doctor habitus est: & aduersus Sabellianos & Iudæos multa scripsit. Obijt non absque opinione sanctitatis: eiusque festum quarto Kalendas Maij celebratur.

Anno Christi CCCLXXXVIII

VALENTINIANVS.

Valentinianus, Imp. Theodosius Imp. VAlentinianus cum Theodosio XLIII. Romanorum Imperator, Hispaniarum regnum accepit anno salutis humanæ CCCLXXXVIII. & annis VII. regnū obtinuit: vt ait Prosper.

Osius, episcopus Cordubæ. Osius Episcopus Cordubæ, per ea tempora præclarus in diuinis humanisque scripturis effulsit: qui quum eminentissimi esset ingenij, scripsit plura ac præclara opuscula, & inter alia de virginitate.

Anno Christi, CCCXCV.

THEODOSIVS.

Theo-

THeodosius, genere Hispanus XLIIII. Romanorum Imperator, cum iam per XIIII. regnaret annos, cum Arcadio & Honorio filijs, Hispaniarum regnum gubernare cœpit anno Christi CCCLXXXXV. Hic Theodosius Honorio patre, & matre Thermantia, haud dubiè inter optimos principes habetur, quippe qui Rempublicam Gothicis armis pene oppressam, à Gratiano ex Hispania, quę illi patria, accitus, libertati restituerit. Maximum tyrannum, & Andragathium præfectũ eius, subito incursu eiectos occidit: mortuisq; Gratiano & Valentiniano, quibuscum illi commune fuit imperiũ, regnum obtinuit. Obijt Mediolani, cùm annis tribus, cum filijs suis imperasset, vt ait Prosper. *Theodosius Arcadius, Honorius, Imperat.* *Maximus tyrannus.* *Andragathius praef.*

Claudianus Poëta natione Hispanus, per ea tempora floruit, librosque duos Claudianum scilicet maiorem & minorem edidit, multaque alia celebribus sententijs & prouerbijs referta. *Claudianus poeta.*

Habundius siue Auitus presbyter Hispanus, his temporibus vixit: qui ad Orosium reuelationem & inuentionem protomartyris Stephani è Græco in Latinam linguam conscripsit. *Habũdius siue Auit⁹ presbyter.*

Martianus per idem tempus vrbis Barcinonẽsis episcopus, tam vita quàm sermone clarus, scripsit varia opuscula. Crediderim verò esse Pacianum. *Martianus Episc. Barcinoñ.*

Anno Christi, CCCXCVIII.
Arcadius, Imp.

ARCADIVS.

Arcadius XXXXV. Romanorum Imperator, quum iam XII. regnasset annos cũ fratre suo Honorio, Hispaniarum regnum gubernare cœpit, anno aduentus veri Messiæ, CCCLXXXXVIII. & annis XIII. imperauit, teste Prospero.

Paulus Orosius presbyter.

Paulus Orosius, presbyter Hispanus, patria Tarraconensis, diui Augustini discipulus, vir eloquens & historiarum cognitor, per hæc tempora claruit. Chronicam scripsit ab exordio mundi vsque ad sua tempora. Decessit in Aphrica apud Carthaginem, sepultus vero Romæ in templo Eusebij ad trophęa Marij.

Anno Christi CCCCXI.
Honorius, Imp.

HONORIVS.

Honorius XLVI. Romanorum Imperator, mortuo Arcadio fratre, Hispaniarum regnum vnà cum Theodosio fratre suo administrare cœpit anno humanę salutis CCCCXI. quo Hispanias Alarico regi Gottorũ habitandas assignauit, vt scribit Platina & alij quàmplurimi.

Theodosius, Imp.

Gundericus, rex Vandali.

Gundericus filius Modigisilli regis Vandalorum per hæc tempora cum Alanis & Sueuis Hispanias occupauerat, Qui, vt refert diuus

Anto-

Antoninus, ad tantam miseriam incolas deduxerunt: vt famis indigentia humanas carnes ederent. Regnauit autem Gundericus in Gallicia, annis XXXXVI. & capta Hispali, quæ nunc *Seuilla* vocatur, quum impiè elatus, manus in ecclesiam ipsius ciuitatis extendisset, mox Dei iudicio à dæmone correptus interijt. Huic Gensericus frater in regno successit, & in Aphricam transijt. A Vandalis, vt quidam volunt, wandalia, quæ wandalusia aut vulgo *Andaluzia* nuncupatur. A Sueuis autem Sueuiam Bæticæ oppidum, cuius Ptolemæus meminit, denominari puto, quod modò Suelum, antiquitus verò *Chipiona*.

Alani, Sueui, in Hispaniã.

Gensericus rex.

Vvandalusia, Vvandalia, Andalusia prouincia.

Sueua, Suel, Chipiona, ciu.

Anno Christi CCCXI.

ALARICVS.

ALaricus Pannonius de gente Balthorum, nondum Hispanias intrauerat, cùm Gottis ab imperio desciscentibus eorum rex creatus esset. cui Honorius Imperator, grata confirmatione, Hispanias ad habitandum assignauit, easq́; gubernare cœpit anno Christi CCCXI. sed vigesimotertio sui principatus anno repente fato functus est: vt refert Michaël Ritius Neapolitanus. Sunt Gotti populi Scythici, circa Cymbricam Chersonnesum & Noruegiam, qui nunc Sueci & Dani vocantur.

Alaricus, rex.

Hispanias Gottis ad habitandũ aßignauit

Gothi vñ.

Patianus, Episc. Barcinon. Patianus Barcinonensis episcopus his temporibus vixit: qui bene de fide sentijt, Nouatianosque scriptis suis impugnauit, & in sanctorum numerũ est relatus. eius natale VII. Idus Martij celebratur.

Dexter. Dexter Patiani præsulis filius, vir clarus, simul & Christi fidei deditus, fertur omnimodam historiam edidisse. Patria Barcinonẽsis, præfectusque prætorij Theodosij principis fuit: teste libro de viris Illustribus.

Anno Christi, CCCCXXXIIII.

ATHAVLFVS.

Athaulfus Rex. Athaulfus ob affinitatem & genus Alarici, ex consensu omnium Gothorum, in defuncti locum substitutus principatum obtinuit. & in Hispania regnare cœpit anno Saluatoris Iesu Christi CCCCXXXIIII. Qui matrimonio sibi iuncta Galla Placidia, Theodosij principis filia, & Archadij Honorijque Imperatorum sorore, Vandalos, Alanos, Suecos, & Hunos valida manu insequitur. Illi audito Athaulfi aduentu, dimissis Gallijs Hispanias petunt. Athaulfus verò post deuastatas diu Gallias, primus omnium Gothorum Hispanias ingreditur, Vandalos, cæterosque barbaros cæsurus. Qui quum apud Barcinonem ciuitatẽ Hispaniæ citerioris maneret,

neret, dolo suorum occisus est, anno regni sui sexto: vt scribit Ritius. Sepulchri eius, authore Hieronymo Paulo Barcinonensi, in vico paradisi sublimiore eiusdem vrbis parte, vestigia quędam extant, nempe columnarum partes: & non Herculis, vt fama habetur. *Sepulchrũ Ataulphi.*

SIGERICVS.

Anno Christi, CCCC-XL.

Sigericus, à stirpe proprior (vt aiunt) post Athaulfi mortem à Gottis rex creatus est, & in Hispanijs regnare cœpit, anno à Christiana salute C C C C X L. Quumque filios suos Gesericum, Vuericum, Guntamendusum, Trasamundum & Ildericum reges & dominos per partes Hispaniæ dimittere voluisset, pacem cum Romanis pertractando, itidem à Gothis qui eum regem creauerant, interemptus fuit, anno septimo sui regni, teste Ritio. *Sigericus, Rex.* *Gesericus, Vuericus, Guntamẽdusus, Trasamundus, Ildericus, reges.*

Arcadius, Probus, Paschasius, & Eutycius, viri Hispani, per hæc tempora dudum apud Gensericum Vandalorum regem, merito sapientiæ & fidelis obsequij, clari habebantur: quos rex vt sibi deuinctiores faceret, in Arrianam sectam transire præcepit: at illi facinus constantissimè respuentes, martyrio mirabiliter occubuerunt. Puer autẽ Paulillus *Arcadius, Probus, Paschasius, Eutycius, Paulillus, martyres.*

lillus nomine, frater Paſchaſij & Eutycij, pro elegantia formæ atque ingenij admodum regi acceptus, à profeſſione atque amore catholicæ fidei cùm nullis minis deturbari poſſet, diu fuſtibus cæſus ad infamem ſeruitutē damnatus eſt. Eorum natale Pridie Idus Nouembris celebratur.

Anno Christi, CCCC-XLVII.

VALLIA.

Vallia rex.

VAllia, poſt mortem Sigerici gubernacula Gottorum ſuſcepit, ad hoc electus vt pacem cum Romanis infringeret: & in Hiſpania regnare cœpit anno ſalutis humanæ CCCCXLVII. Hic timens à ſuis popularibus inuidiam, claſſem ad Aphricam occupandam ſumma ope comparat: ſed nauium apparatus in Gaditano freto perijt cum ingenti mortalium pernicie. Mutato verò idem rex conſilio, datis optimis & lectiſſimis obſidibus, pacem optimam cum Honorio compoſuit. Inſuper & Placidiam Gallam eius ſororē, olim Athaulphi vxorem, reſtituit: quam poſt Athaulphi cædem penes ſe honorificè & honeſtè habuerat: ſeſeq; obtulit cum ſuis Gottis aduerſus Alanos, qui Bęticam occupauerant. & difficillimo bello victos maxima cęde affecit, rege eorum Ataco apud Emeritam ciuitatem occiſo. Fama pugnæ huius magnum incuſſit

Atac°, rex Bætica.

metum

metum Hispaniam tenentibus. Qui superfuerunt, relictis Lusitaniæ, sedibus, ad Gundericum Vuandalorum regem, cuius suprà in Honorio meminimus, in Gallicia regnantem cõfugerunt. Sed postea tam Vuandali, Sueui, quam Alani ei subiecti sunt, A supradicto Attaco rege crediderim deriuatum nomen Attacæ ciuitatis, de qua Ptolemæus. Vallia itaq; subita vi morbi correptus, quum annis tribus regnasset, vita functus est, vt refert Michael Ritius.

Gondaricus Rex. Galliciæ.

Attaca ci.

THEODO-RICVS.

Anno Christi CCCCL.

Theodorico post Valliam regnum Gothorum Hispania defertur anno domini Iesu Christi CCCCL. Hic apud Arelatam Narbonensis Galliæ ciuitatem in campis Cathalaunicis, dum pro Romanis aduersus Attilã Hunorum regem pugnaret, XXIII. anno sui regni occubuit, authore Ritio. In quo pręlio (vt Platina refert) ad centum & octoginta miliã hominum vtrinq; cecidisse constat, neutra declinante acie aut cedente. Tres filios ex vxore suscepit Theodoricus: videlicet Torismundum, Theodoricum, & Henricum, qui omnes gubernacula Gothorum tenuerunt, & reges fuerunt.

Theodoricus Rex.

Audentius episcopus. Audentius episcopus Hispanus, magni zeli & sanctimoniæ vir, per hoc tempus (vt Gennadius testatur) aduersus hæreticos de fide catholica librum egregium edidit, in quo maximè contra Photinianos, Manichæos, Sabellianos & Arrianos disputans, ostendit dominum nostrum filium Dei coæternalem.

Turibius episcopus Asturicen. Turibius episcopus Asturicensis his temporibus innumeris claruit miraculis, & Christianã religionem ac fidem catholicam quàmmaximè iuuit. eius festiuitas Palentiæ celebratur, XVI. Kal. Maij.

Anno Christi CCCCLXXIII.

TORISMVN-DVS.

Turismundus Rex. TOrismundus, siue Tursimundus, mortuo Theodorico patre, omnium suffragijs Gothorũ rex creatus est: & Hispanias regere cœpit anno ab humanę salutis restitutiõe CCCCLXXIII. Hic in bello quod pater cõtra Attilã gessit militans, dũ patris mortui reperisset cadauer, statim regijs exequijs illud apud Tolosam sepeliuit: quo sepulto, Hethio Galliarum præfecto suasit, vt Hunnos superatos persequeretur: Sed ille renuens dixit & Hunnos victos, & Visigothos vereri. Quo responso Torismundus in regnum redijt; & postea à fra-

à fratribus suis ob regnandi cupiditatem, anno tertio, aliàs septimo regni sui, interfectus est, referente Michaële Ritio Neapolitano.

THEODORICVS II.

Anno Christi CCCCLXXVI.

Theodoricus huius nominis secūdus, mortuo Torismundo fratre, regnum occupauit Hispaniarū, anno salutis humanæ naturæ, CCCCLXXVI. Hic principatu suscepto, cum Rhetiario Sueuorum rege Hispaniam inuadente confligens, & ad internicionem vsq; prosternens, Sueuos sibi subegit, & Lusitania, Beticamq;, & multa alia suo regno adiecit. Ex eo tempore Principes Gothorum in Hispania regnarunt, eiusq; monarchiam tenuerunt, non tamen sub Hispaniæ titulo, sed Gothorum: siquidem illa Theodoricus non diu finibus sui regni adiecit. Hic postea (vt aiunt) ab Henrico fratre suo eandem necis sortem obtinuit quam Turismundus, anno gubernationis sui regni septimo: vt refert Ritius.

Theodoricus ij Rex.

Rhetiarius Rex Sueuorum in Hispaniam.

HENRICVS.

Anno Christi CCCCLXXXIII.

Henri-

Henricus Rex.

HEnricus frater Torismundi,& Theodorici,filius Theodorici primi, quē suprà narrauimus, post Theodorici fratris necem, regnum Gothorum obtinuit, & Hispanias administrare cœpit, anno ab aduentu Iesu Christi Saluatoris nostri, CCCCLXXXIII. Hic Gothis auctor fuit, vt scriptis legibus vterentur. Quumque etiam Arelatum & Massiliam subiugasset, Theodomorus Ostrogothorum rex Christianissimus, à Gothorum iugo, ad Catholicam fidem conuersus, se surripuit. Regnauit autem Henricus annis decem & nouē, dum ab humanis excessit. Quo autem genere mortis obierit, non satis constat: vt Ritius scribit.

Leges Gothorum in Hispania.

Sabinus episcopus.

Sabinus episcopus ex ciuitate Barcinonensi oriundus, his temporibus floruit. Vir vtiq; sanctissimus atq; doctissimus, & prophetiæ spiritu illustratus, in sanctorum numerum relatus est, cuius natale idibus februar. celebratur.

Anno Christi DII.

ALARICVS II.

Alaricus ij Rex.

ALaricus, eius nominis secundus, in Henrici patris locum ex consensu omnium Gothorum rex creatus est: & in Hispania regnare cepit anno salutis humanæ naturæ DII. Hic Amalasintam Theodorici Imperatoris filiam in vxorem duxit; Erat autem hæc fœmina(vt

Amalasinta regina doctissima

na(vt ait Platina)ita Græcis & Latinis literis imbuta, vt cum quouis docto disputando cõgredi auderet. adhæc adeò exactè linguas Barbarorum callebat, vt sine interprete ijs omnibus loqueretur. Cum hoc Alarico Clodoueus rex Franciȩ bello congreditur: eoq; perempto in agro Volgodensi, quicquid Galliarum Gothi possidebant, ad partes Franciæ transtulit: quum hactenus reges Gothorum in Narbona Galliȩ ciuitate sedem tenuissent. Sed Theodoricus socer, Clodoueo bellũ intulit, quòd Alaricum generum interfecisset: fugatisq; ingenti prȩlio Francis, Vasconiá recepit: receptamq;, pro Almarico Alarici filio, donec adolesceret, gubernauit. Regnatum est Alarico annis XIII. quum ab humanis discessit, referente Ritio.

Clodoueus Rex Franciæ.

ALMARICVS.

Anno Christi DXV.

ALmaricus, Alarico patre cęso, Gothorum regnum obtinuit: & Hispanias gubernare cœpit anno ab aduentu domini DXV. Hic vxorem duxit Totillam Clodouei regis Frãciæ filiam. Cui apud Barcinonam citerioris Hispaniæ ciuitatem manenti Childebertus frater Totillæ, bellum intulit, sororis contumeliam vlturus, quæ Almarico locata, & Arrianæ

Almaricus Rex.

rianæ ſectæ cum marito ſeruire recuſans, querebatur quòd ab eo indigna pateretur. Almaricus ſuis opibus diffiſus fugam molitus eſt, atque iter ad mare petijt, ſed curſu ab hoſte præuentus, interficitur anno ſui regni octauo. Ab iſto *Almaria* ciuitas dicta eſt, quæ antiquitus Abdera nominabatur. Gothi verò tumultuario bello leuati, in Almarici locum ſibi Theutam regem creant, inſtante Amalaſintha Almarici matre, vt ait Ritius Neapolitanus.

Almaricus aliàs Athalaricus.

Almaria ciui. Abdera ci.

Iſidorus Epiſcopus, Hiſpani generis, Apocalypſeos haud vulgaris interpres, per hæc tempora claruit.

Iſidorus epiſcopus.

Iuſtinianus Valentinæ eccleſiæ antiſtes, hijs temporibus floruit, non obſcurum nomen adeptus prædicatione, rerumq; diuinarum ſtudio. vixit ſub Fœlice ſummo Pontifice.

Iuſtinianus epiſco.

Anno Chriſti, DXXIII.

THEVTA.

Theuta Rex. aliàs Theodatus.

THeuta (vt diximus) ab Amalaſintha Almarici matre rex creatus, eam in balneo ſuffocandam curauit, nõ expectata fatali die, & Hiſpanias gubernare cœpit anno ſalutis humanę naturę, DXXIII. Hic frater cõſobrinus Almarici erat, &(vt refert Platina) ita Græcis & Latinis literis edoctus vt Platonis diſciplinam

nam optimè calluerit. In cædẽ suá Gothos ac cẽdit habitus histrionici deformitate, quẽ palàm passimq; gestabat. Tẽpore ipsius, quum Galli adhuc in Hispania Tarraconensi manerent, mortuo Almarico lectissimos viros ei miserunt, vt eis regressum consentiret: qui vno die tantùm regressus eorum consentit: & qui superfuerunt, eos necari iussit. Postea verò, quum Italiam per mare cum exercitu transfretasset, ab inimicis interemptus fuit, anno imperij sui XII. mense quinto, authore Ritio.

Histrionicus Rex.

Gothorum cædes in Hispania.

TENDESILIVS.

Anno Christi DXXXV.

TEndesilius, consensu omnium Gothorum, regnum accepit Hispaniarum, anno à natiuitate Christi DXXXV. qui forte per id tempus exercitui præerat, impositus à Theuta, cuius affinis esse dicebatur. Is quũ mulieres libidini suę non consentientes occidi fecisset, apud Hispalim, quæ nunc *Seuilla* vocatur, orta seditione, obtruncatus est, anno primo, mense septimo regni sui, teste Ritio Neapolitano.

Tẽdesilius Rex.

AGILA.

Anno Christi DXXXVII.

Agila

Agila Rex AGila post mortem Tendesilij, in eius locũ subrogatur: & Hispaniæ regnum suscepit anno Iesu Christi DXXXVII. Hic cum magno exercitu ad oppugnandam Cordubam à Romanis occupatam progressus, filio trucidato, magnaq; suorum strage perpessa, ad Emeritam ciuitatem Bæticæ properauit, vbi ab eisdem Gothis, qui regem eum creauerant, metu Romanorum, interfectus est anno regni sui quinto, mense septimo, vt Michaël Ritius narrat.

Anno Christi DXLIII.

ATHANAGILDVS.

Athanagildus Rex. AThanagildus Gothorum rex dominatum occupat post mortem Agilæ: anno salutis humanæ naturæ DXXXXIII. His namq; temporibus (vt ait diuus Antoninus) legationem in Hispaniam misit Higibertus rex Franciæ ipsi Athanagildo cum multis muneribus, petens eius filiam Bruciłdem in vxorem, quã impetrauit. Erat enim puella elegãs, pulchra, & ingeniosa: vt refert idem diuus Antoninus. Athanagildus autem, quum apud Toletum vlterioris Hispanię ciuitatẽ permansisset, morbo consumptus est, anno regni sui XV, mense VI. teste Ritio.

Higibertus Rex Franciæ.

Anno Christi, DLVIII.

LIMBA.

Limba

LYmba, quem Luybam nonnulli vocant, rex tandem à Gottis, qui Narbonam incolebant creatus eſt, & in Hiſpania regnare cœpit anno ab aduẽtu Ieſu Chriſti DLVIII. Hic anno ſecundo ſui principatus Leonogildum fratrem regni ſucceſſorem inſtituit: & quũ triennio regnaſſet, ab humanis exceſſit. Leonogildus Theodoſiã Seueriani ducis nouæ Carthaginis filiam in vxorem duxit, qui quidẽ Seuerianus filius Theodoſij regis Gottorum fuit. Cantabriam prouinciam, Nageriam atq; Sabariam, ciuitates ob rebellionem deuaſtauit: Leonem à ſe nominatam reſtaurauit: reliquias Sueuorum ex Hiſpania eiecit, rege Andeca ſuperato: (Hij regnũ ſemel in Hiſpania conſtitutum, per annos CLXXVII. tenuerant) filiũ ſuum natu maximum, nomine Hermelgundum, qui patri in regnum ſucceſſurus erat, primò regno priuauit, quòd ab Arriana perfidia qua pater lãguebat, ad veram conuerſus eſſet fidem: deinde in cõuentu Hiſpali in acie captum in carcerem retruſit, manibus proprijs ſecuri percuſſit, anno ſalutis DLXXII. Sed ad oſtendendam eius gloriã, diuina miracula non defuerunt: nam ad eius corpus poſtmodum cantus Angelicus auditus fuit, lampadesq; ardentes viſæ: Eius feſtũ VI. Idus Iulij celebratur. At Leonigildus quũ in morbum incidiſſet, profligata valetudine (vt quidam aiunt) pœnitẽtiam egit. Ab his in

Limba rex. Luyba rex.

Leonogildus, rex.

Seuerian⁹ dux nouæ Carthaginis.

Nagera.

Sabaria,

Leon, ciui.

Andeca vltimus rex Sueuorũ in Hiſpania.

Hermelgũdus rex & martyr.

Recoprelim, ciuit. Cantabria condita est ciuitas Recoprelim. Regnauit annis duo deuiginti, & in ciuitate Toletana excessit ab humanis, vt narrat Ritius Neapolitanus.

Leander, episc. Hispaleñ. Leander Hispalensis episcopus Seueriani Carthaginis nouę ducis filius, his temporibus claruit: vir plane sanctus, & doctrina atque eloquentia præcipuus, cuius prędicatione, exemplo ac industria tota Visigottorum gens per Recaredum eorum regem ab Arriana impietate conuersa est: quamobrē & multa ad nostri dogmatis confirmationem, & ipsius Arrianę hęresis confutationem composuit, nam & eandem pestem Vuandali illò ex Aphrica detulerant. Huic autē insigni viro, beatus Gregorius papa adhuc monachus Moralium suorū librum scripsit. Tādem vitæ sanctimonia, signorum & miraculorum virtute in finē clarus inter sanctos relatus est, cuius festum III. Kal. Martij celebratur. Scripsit egregius hic doctor Aduersus hæreticos lib. 2. de virginitate, lib. 1. Orationum, li. 1. de Sacrificijs, lib. 1. Contra Arrianos, li. 1. de Contemptu mortis, lib. 1. Epistolarum, lib. 1. & alia quædam.

Braulius, epi. Cæsaraugustæ. Braulius, filius Seueriani ducis Carthaginis, & frater Leandri & aliorum, per hęc tempora in episcopum Cæsaraugustanæ ciuitatis diuinitus electus est. Nam cùm multos eligerent, subitò flamma super Braulij caput omnibus visa est. Quæ innoxia cœli conuexa petens,

Brau-

Braulium episcopatus dignitate decorandū, cæterisque præferendum significauit. Episcopus igitur electus, religioni Christianæ multum profuit.

Martinus episcopus Mandouensis, his temporibus claruit, multosque verbo prædicationis ad fidem CHRISTI conuertit, & inter alios Mironem à gente Sueua regem, qui per hoc tempus Galiciam prouinciam obtinebat. cui scripsit librum de Christiani principis institutione. *Martinus, episc. Mandouensis.* *Miron, rex Gallicia.*

RECHAREDVS.

Anno Christi, DLXXVI. *Recharedus, rex.*

Recharedus post mortem Leonigildi patris, Gothorum regno successit, & in Hispania regnare cœpit anno saluatoris IESV Christi DLXXVI. filiamque Childeberti Francorum regis in vxorem duxit. Hic nō patrem perfidum, sed fratrem martyrem sequens, ab Arriana hæresi ad veram fidem conuersus est: totamque Gothorum gentem ad catholicam & veram fidem perduxit: nullumque in regno suo militare permisit, qui regno DEI hostis existeret per hæresim.

Hic anno decimo (vt Sigisbertus ait) synodo, apud Toletum, duorum & septuaginta antistitum congregata, ibique Arriana hæresi abdicata & anathematizata, in catholica fide cū toto Gothorum cœtu confirmatus, *Synodus apud Toletum.*

Arrianum dogma à finibus Hiſpaniæ eijciendum curauit. Lectiones & Hymnos qui horis ſingulis præmittuntur, concilium ipſum Toletanum approbauit. Concilio Toletano quod ſub Eladio Archiepiſcopo Toletano celebratum eſt, interfuerunt inter alios Manſonius Archiepiſcopus Emeritæ, Aufemius Archiepiſcopus Tarraconenſis, Leander Archiepiſcopus Hiſpaleñ, Magicius Archiepiſcopus Narboneñ, & Parchadus Archiepiſcopus Bracareñ. Obijt autem ſanctus Dei Recaredus in ciuitate Toletana, ânno ſui regni XV. vt Ritius refert.

Eladius, Manſonius Aufemius Leander, Magicius, Parchadus Archiepiſcopi.

Anno Chriſti, DXCI.

LVYBA, II.

Luyba, II. Rex.

LVyba alter, à priore quem Lymbam ſuperius vocatum demõſtrauimus, poſt mortem patris ſui Recharedi accepit imperium, & in Hiſpania regnare cœpit anno humanæ ſalutis DLXXXXI. Quumq; annorum duodeviginti eſſet, inſidijs Victerici illuſtris inter Gottos viri interemptus eſt, anno primo ſui regni, referente Ritio.

Florentina virgo.

Florentina virgo, Iſidori, Fulgentij, & Leandri, aliorumq; ſanctorum florentiſſima beatiſſimaque ſoror, his temporibus cùm vitam ageret ſanctiſſimam, monaſterijs quadraginta præficitur; In quibus mille virgines vitam age-

agebant deuotiſsimè Deo famulantes. Demũ à vita diſcedens, in ſanctorum numerum relata eſt.

Fulgentius, Florentinæ virginis, aliorumque frater, per hęc tempora primò Aſtigitano epiſcopatui, deinde Carthaginenſi præfuit. Arrianos omnes, quum vir eſſet eruditiſſimus, miris operibus ſuis fortiter oppreſſit. Annũ tandem agens LXVI. conuocatis Leandro fratre Hiſpalenſi epiſcopo, & Laureano amiciſſimo epiſcopo Gaditano, ſumma cum gloria Kal. Ianuarijs è vita migrauit. Corpus eius ex Carthagine noua Hiſpalim tranſlatum eſt, & ſimul cum ſancti Iſidori ſui fratris corpore ſepultum.

Fulgẽtius, Epiſcopus Carthagi.

Laurean⁹, Epiſcopus Gaditanus

VICTERICVS.

Anno Chriſti, DXCII

Victericus, vir inter Gottos illuſtris, cæſo Luyba regnum ſui domini occupauit, & Hiſpanias regere cœpit anno ab aduentu Saluatoris D L X X X X I I. Hic quum ſuos nimis crudeliter vexaret, eodem genere necis perijt quo Luyba, anno primo quo imperare cœperat, referente Ritio.

Victericus, rex.

GVNDEMARVS.

Anno Chriſti DXCIII

Gundemarus, rex.

GVndemarus, regnum Gothorum ac Hispaniarum mortuo siue cæso Victerico sibi vsurpauit anno salutis humanæ D L X X X X I I I. Duobus hic prȩlijs clarus habetur, quorum primo Vascones, altero Romanos deuicit. Plurimas statuit leges in fauorem ecclesiarum, præcipuè quòd nullus inuitus à sacris templis extrahatur. Toleti post secũdum sui principatus annum ex aduersa valetudine maturè diem clausit extremum: teste Ritio Neapolitano.

Anno Christi DXCV.

SISEBVTVS.

Sisebutus, rex.

SIsebutus, consentiẽtibus omnium Gothorum votis, nouus rex creatus est: & in Hispania regnare cœpit anno Saluatoris I E S V Christi D L X X X X V. Qui verũ Dei cultum, nostramque religionem mirifica pietate prosequutus est. In Aphricam trans Herculeum fretum ducto exercitu, plures in ea gentes in ditionem redegit. Regno suo Vasconiam adiecit, omnesque Hispaniæ ciuitates quæ ad Romanos defecerant, acquisiuit. Iudæos qui his temporibus Hispaniam incolebant, metu suppliciorum ad CHRISTI fidem recipiendam compulit. Huius mentio fit distinctione X X X X V. de Iudæis. Sunt qui dicant (inter quos est Platina) à Sisebuti

demum

demum tempore, Romanos(quibus omnes ciuitates, vt ſuperius diximus, ademerat)in Hiſpania imperare deſijſſe. Ædificauit ſuo ſumptu Siſebutus eccleſiam ſanctę Leocadię, in ciuitate Toletana.regnauitque annis XX-VI. menſibus ſeptem: & morbo conſumptus interijt,vt ait Ritius.

Eladius alter,archiepiſcopus Toletanus, per idem tempus claruit. Sanctus & doctrina copioſus Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus, hijs temporibus mirabiliter effulſit. Hic Leandri ſucceſſor, & Gregorij papæ diſcipulus fuit: multaque ſcripſit quę fidem Chriſtianam mirificè iuuant. inter quę iſta ſunt: Etymologiarum, lib.20. De ſummo bono, lib.3. Allegoriarum, lib. 3. De Aſtronomia, lib.1. Officiorum, lib.2. Ad ſororem Roram, lib.2. Differentiarum, lib.1. Item de viris illuſtribus & vocabulis grammaticis. Hiſtoriam quoque ab Adam vſque ad ſua tempora, & Longabardorum geſta, ſanctorum item quorundam vitas, breuem quoque Coſmographiam, & naturas rerum: ac ſuper Pentateuchum, aliaque penè innumera. Et ſanctus cum fuerit habitus, eius natale XVIII. Kalendas Februarij celebratur. *Eladius archiepiſ. Toleti.* *Iſidorus, epiſc. Hiſpalen.*

Ioannes monachus Viſegottus, Gerundenſis poſtea epiſcopus, in Luſitania prouincia ortus, hac tempeſtate Chriſtianam religionē & prędicatione & ſcriptis vbique plurimum iuuit. *Ioannes, epiſc. Gerunden.*

Hic quum ſapere aliquid per ętatem cœpiſſet, ardore & deſiderio diſcēdi, ex Hiſpania Conſtantinopolim petijt: vbi quum literarū Græcarum & Latinarum doctiſſimus euaſiſſet, in Luſitaniam prouinciam ſuam redijt: atq; ibidem Arrianam hæreſim inualeſcentē ſua doctrina facilimè confutauit. Quamobrem hæreticis odioſus in Barcinonenſem ciuitatem relegatus fuit. Demum poſt multas perſecutiones in patriam reuerſus, monaſterium condidit, & multa in eo recluſus cóſcripſit, ac rationem viuendi monachis dedit.

Eutropius Epiſcopus Valētinus. Eutropius ſimiliter Valentinus epiſcopus, eruditiſſimus vir, per hæc tempora Hiſpaniæ plurimum profuit: eosque doctrina & exemplo in fide continuit. Cuius vitam virtutibus & miraculis illuſtrem, Verus Hiſpalenſis epiſcopus luculento ſermone poſtea deſcripſit. Eius feſtiuitas VI. Idus Iunij celebratur.

Anno Chriſti, DCXXII.

RECAREDVS
SECVNDVS.

Recardus, II. Rex. Recaredus eius nominis ſecundus, filius Siſebuti, paternum decus poſt eius mortem accepit, & in Hiſpania regnare cœpit anno ab aduentu Ieſu Chriſti, DCXXII. Et poſt quartum ſui principatus annum ab humanis diſceſſit.

SVIN-

SVINTILLA.

Anno Christi DCXXVI. Suintilla Rex.

SVintilla Recaredi primi filius, regnum Gothorum Hiſpaniarumq; accepit defunčto Recaredo ſecũdo, anno humanæ ſalutis naturæ DCXXVI. Hic ſub Siſebuto Dux fuit, & Romanos bis deuicit, & totius Hiſpaniæ monarchiá, excluſis omnibus Romanorum veſtigijs, primus obtinuit. Fuit bello victorioſus, &(vt ait Lucas Tudenſis) inter reges Gothorum Hiſpaniæ principatum non minus prudentia quàm virtute prĕlij auxit. Quumq; X. regnaſſet annis, Rachimirũ filium ſuũ in regni ſocietatem accepit. Quoniá verò Rachimirus maturè patrem ſecutus eſt, breuique poſt eum regnauit, non venit in ordinem per ſe regum, ſed cum patre confunditur: vt Ritius inſinuat. Alij itaq; duo filij Suintillę manſerunt. Suintilla & Siſunandus, quos pater ex Theodora Siſebuti filia ſuſceperat, qui poſt patrem regnauerunt.

Rachimirus Rex.

Seuerus epiſcopus Barcinoneñ his temporibus Epiſcopatum aſſumpſit, vir quidem optimus, & ſančtiſsimus, & multarum rerum experientiam omnium iudicio cõſecutus, adeo vt vnus fuerit ſeptuaginta illorum epiſcoporum, qui leges Gothicas in Hiſpania condiderunt. Hic à Barbaris Gothis, qui Cathaloniam incolebãt, clauo capite confoſſo, martyrio coronatur VIII. Idus Nouembris, anno redem-

Seuerus epiſcopus Barcinoñ.

ptoris Iesu Christi DCXXXVIII.

Anno Christi DCXXVI.

SISVNANDVS.

Sisunādus Rex.

SIsunandus Suintillæ primi filius, post mortem patris, & Rachimiri fratris, rex creatus est, & Hispanias regere cœpit anno domini Iesu Christi DCXXVI. Qui tertio sui regni anno conuentum LXVIII. antistitum apud Toletū congregauit in ecclesia sanctę Leocadiæ: cui pręfuit Iustus archiepiscopus Toletanus. Adfuerunt eidem synodo inter alios episcopos, Isidorus archiepiscopus Hispaleñ. Esclua nus archiepiscopus Narboneñ. Iulius archiepiscopus Brachareñ. & Audax Archiepiscopus Tarraconeñ. Regnauerat Sisunādus annis quatuor, dum ab humanis, ex ægritudine, in quam inciderat, recesit: authore Michaële Ritio.

Iustus, Isidorus, Escluanus, Iulius, Audax Archiepiscopi.

Anno Christi DCXL.

SVINTILLA II.

Suintilla ij Rex.

SVintilla eius nominis secundus, Suintillæ primi filius, defuncto Sisunando fratre, Gothorum, Hispaniarumq; regno succesit anno salutis humanæ naturæ DCXXXX. Hic quintam & sextam Synodum in ciuitate Toletana congregauit. Primæ & secūdæ præfuit Euge-

Eugenius per hæc tẽpora archiepiscopus Toletanus: Constabat hæc XXIIII. episcopis, inter quos Ebraulius Cæsaraugustanus episcopus, vir morum comitate, doctrina, & vitæ sanctimonia clarus. Regnauitq; Suintilla annis quatuor, inque Toletana ciuitate obijt, vt scribit Michaël Ritius Neapolitanus.

Eugenius, Archiepiscopus Toleti. Ebraulius episcopus Cæsaraugustanus.

TVLGA.

Anno Christi DCXLIIII

TVlgam, regia stirpe genitum, mortuo Suintilla, Gothi sibi regem creant: anno ab aduentu Saluatoris Iesu Christi DCXLIII. Hic Catholicus & optimus rex fuit, humilis, liberalis, cultor iustitiæ, dilectus à clero & populo. Confirmauit publicis legibus quæcunq; decreta fuerant in concilijs Toletanis. annoq; secundo imperij sui diem clausit extremum, referente Ritio.

Tulga Rex

SINDASVNDVS.

Anno Christi DCXLVI.

SIndasundus regiam Gothorum vacuam occupat, illustri inter eos loco, anno domini DCXLVI. Anno sui regni quinto synodum septimã XXXX Antistitũ, decimoquinto Kal. Nouembris, in ciuitate Toletana congregari fecit: archiepiscopatũ Toletanum regẽte Euge-

Sindasundus rex.

Eugenius, Horontius, Antonius, Paschasius Archiepiscopi. Eugenio. Ei inter cæteros interfuerunt Horõtius Emeritæ, Antonius Hispali, & Paschasius Tarracone Archiepiscopi. His temporibus ex Græcia in Hispaniam venit Andeuarseus illustris genere, cui Sindasundus consanguineam quandam suam in vxorem dedit, ex qua Eringium procreauit & Theodofredum. *Andeuarseus Græcus in Hispaniam.* Fuit autem Sindasundus, catholicus ac deuotus. Restaurauit ecclesias per hæreticos diruptas tempore Heraclij Imperatoris ataui sui. annoq; decimo sui principatus apud Toletum excessit ab humanis, vt ait Ritius Neapolitanus.

Anno Christi DCLVI.

RISISVNDVS.

Risisundus Rex. Risisundus filius Sindasundi, post mortem patris in regno Hispaniarum succesit, anno ab aduentu Christi DCLVI. Viuente hic patre in clericũ puerili leuitate tonsuratus fuit ac in episcopum electus. In regnũ verò assumptus tres synodos in ciuitate Toletana cõgregari iussit sub Eugenio archiepiscopo: quorum primũ anno regni sui quinto celebrauit: *Eugenius Archiepiscopu. Horõtius, Antonius, Archiepiscopi.* cui inter cæteros interfuit Horõtius Archiepiscopus Hispaleñ. & duo supra quinquaginta Antistites, CX vicarij generales, CXXI Milites. Anno septimo celebrauit secundam, sexaginta episcoporum. Anno verò octauo tertiam,

tiam, siue decimam ab ordine, in qua fuerunt Fegitus, Archiepiscopus Hispalensis, Fructuosus Brachareñ. & XXV Episcopi. Claruit his temporibus Ildifonsus, vir sanctitate præclarus, discipulus Isidori, monachus primò, deinde in archiepiscopum Toleti electus. Regnauitq; Risisundus annis XVIII. mensibus vndecim. Obijt in villa Bamba apud Palentiam Kal. Septembris: teste Michaële Ritio. *Fegitus, Fructuosus Ildifonsus, Archiepiscopi.*

BAMBA.

Anno Christi DCLXXIIII.

Bamba consensu omnium Gottorum, mortuo Risisundo, regnum Hispaniarum obtinuit, anno humanæ salutis DCLXXIIII. Mauros Hispaniç littora cum classe ducentarum septuaginta nauium ingressos, ingenti prælio fudit, & igni classem succẽdit. Per hæc tempora Paulus quidam natione Gallus, adiuuante Renosindo duce Celtiberię (quæ nũc *Aragonia* vocatur) aduersus Bambam regem mouit. Bamba verò exercitus sui partem in Ausoniam mittens, Barcinonam petijt, eiusq; ciuitatis quinque viros generosos in vincula coniecit, quorũ nomina, Redus, Pompedus, Gontifredus, Vlfadiacus, & Nanfredus fuerunt. Parta autem Bamba cõtra Paulũ & Gallos victoria, Toletum redijt: in qua anno sui regni quarto vndecimam synodum celebrari fecit, *Bãba Rex. Mauri in Hispaniã. Galli in Hispaniam. Renosindus Dux. Redus, Põpedus, Gontifredus, Vlfadiacus, Nanfredus, Barcinoneñ.*

Quericus, Archiepiſ. Toleti.

cit, ſub Querico archiepiſcopo Toletano: cui interfuerunt ſedecim Antiſtites. Sunt qui dicant, hunc ex aratro ad principatum eue&ctilde;tū Leonis Romani pontificis beneficio. Tādem ex hauſtu veneni, quod ab Eringio (cuius in Sindaſundo meminimus) datum ferunt, in in grauiſsimum morbum incidit: ex quo quū ęgrè conualuiſſet, anno poſt initū regnū vndecimo, mēſe ſexto, religionis habitū ſumpſit in cęnobio de Pāpliga ordinis diui Benedicti: in eoq; annis ſeptenis ſanctiſsimè permāſit, & ibi ſepult⁹: vt Ritius Neapolitanus & alij ſcribūt.

Anno Christi DCLXXXVI. Eringius Rex.

ERINGIVS.

ERingius filius Andeuarſci, qui tēpore Sindaſundi (vt diximus) è Grçcia venerat, ad religionē trāſgreſſo Bāba, dominatū occupat Hiſpaniarū, depulſo Theodofredo Riſiſundi filio cui regnū perueniebat, anno ſalutis humanę DCLXXXVI. Hic Eringius filiā ſuā Siſilonā Egytę è gēte Gothorū, ſobrino Bābę, in vxorē dedit, & anno ſecūdo ſui regni ſynodū ab ordine duodecimā, XXXVI. Antiſtitum: anno quarto, decimātertiā, XLVIII Epiſcoporū: anno quinto, decimāquartā, XII antiſtitū, ſub Iuliano archiepiſcopo Toletano, cælebrari fecit. Regnauitque idē Eringius, dum humanis exceſsit, annis ſeptē, referente Ritio.

Iulianus Archiepiſ. Toleti.

Anno Christi DCXCIII.

EGYTA.

Egyta,

EGyta, sobrinus Bambæ, post mortē soceri Eringij, regnum Hispaniarum adeptus est, anno Saluatoris Iesu Christi, DCLXXXXIII. Hic anno primo sui principatus, decimamquintā synodum LXI Episcoporū, sub Iuliano archiepiscopo Toletano: tertio, decimāsextā: quarto, decimamseptimā, sub Philippo eiusdē ecclesię Archiepiscopo, celebrari fecit. Et quinq; annis regno potitus, Toleti naturæ cōcessit: vt Ritius tradit. *Egyta Rex* *Iulianus, Archiepis.* *Philippus Archiepis.*

Iulianus cognomēto Pomerius per hæc tēpora (vt suprà diximus) claruit. Is ex Iudęo Christianus factus, tantā omnis generis doctrinæ, pręcipuè aūt sacrarū literarū cognitionē est cōsecut⁹, vt tertio post Ildefonsum ordine in Toletanū archiepiscopatū suffect⁹ sit. Scripsit vir iste sanctissimus libros cōplures, obijtq; VIII. Kal. Martij: quo in ecclesia Toletana festū eius celebratur. *Iulianus Pomerius.*

VITISA.

VItisa Egytę filius, mortuo patre, regnū occupauit Gothorū & Hispaniarū, anno Iesu Christi DCXCVIII. Hic Thedofredū, quē Eringius regno exegerat, cōfossis oculis Cordubā relegauit: & Fauillā Ducē Cantabrię, virū inter Gothos illustrē, Tudelæ occidit. Pelagius Fauillę filius, ob metū Vitisę, in Cantabriam aufugit, vt infrà dicetur. Multa nefanda ob libidinem suā ipse Vitisa (vt aiunt) lege permisit: Sacerdotibus etenim indixit, vt quot quisq; vellet aut posset alere, vxores duceret. *Anno Christi DCXCVIII.* *Vitisa Rex* *Fauilla Dux Cantabriæ.*

Ipse

Ipſe verò nullum intentatum reliquit libidinis genus. Iudæis multa priuilegia conceſſit. Sed ne peccata eius impunita manerent, Rodericus Theodofredi & Reciloniæ eius vxoris filius, magno exercitu congregato ad uerſus Vitiſam mouit, & dignitate regali ſpoliatum, Cordubam oculis itidem cōfoſsis anno ſui regni nono, ablegauit: vbi miſerabiliter vitam finiuit, abſque honore ſepultus: referente Ritio.

Anno Chriſti DCCVII.

COSTA.

Coſta Rex.

COſta Roderici frater ętate maior, ac Theodofredi (de quo ſuprà nobis ſermo) filius, Imperium Hiſpaniarum poſt mortem Vitiſæ conſenſu omnium Gothorum accepit anno ſalutis humanæ DCCVII. Hic anno tertio ſui regni fato functus eſt, duobus filijs impuberibus relictis, vt Michaël Ritius Neapolitanus ſcribit.

Anno Chriſti DCCX.

RODERICVS.

Rodericus Rex.

ROdericus, ad quem regnum Gothorū Hiſpaniarumq; ſucceſsione Theodofredi patris Sindaſundi filij perueniebat, omnium Gothorum ſuffragijs, vita functo Coſta fratre, rex

rex creatus est, anno aduentus Saluatoris Iesu Christi DCCX. Hic quum filiæ vel vxori (vt aiunt) Iuliani comitis Cantabriæ stuprum intulisset, indignatus Comes Rodericum regem perdere cupiens, ex Aphrica numerosos euocauit exercitus Sarracenorum, duce Muza, à Miramamolino rege, cuius hic vices gerebat, missos. Qui in Hispaniam traijcientes anno septimo mense sexto eiusdem Roderici, quicquid terrarum à mari ad Pyrenæum longè lateque patet, Cantabris dumtaxat & Asturibus exceptis, XXX mensium spatio in suam ditionem redegerunt. Varijs autem prælijs, quæ biennio per Hispaniam gesta fuerunt, ad DCC. hominum milia vtrinq; cęsa dicuntur. Post interitum Roderici ad oppidum Xericium, Maurorum Duces partæ recens Hispaniæ permultos imposuerunt reges, adeo vt annis non amplius XX. ex Maurorum gente XV. Hispaniæ imperauerint. Nam cum rex omnium votis respondere non posset, populari tumultu vel occidebatur, vel imperiũ deponere cogebatur. Incidit calamitosa hæc nobilis prouincię Hispanię alienatio XIII. mensis Nouembris, anno decimo septimo, supra septingentos à natiuitate Christi: vt Michaël Ritius scribit, & in historia Hispanica probatur.

Iulianus, Comes Cantabriæ.

Mauri in Hispaniã.

Hispaniæ alienatio.

PELAGIVS.

Anno Christi, DCC. XVII.

Pelagius Rex.

PElagius, Fauillæ ducis Cantabriæ, quem Vitiſa occiderat, filius, trucidato patre, ob metum Vitiſæ in Aſturias ſe recepit: ibique latitans, dum Hiſpania à Sarracenis eſſet occupata, & Rodericus in prælio concidiſſet, auxilio cœleſti fretus potius quã opibus, quas vel nullas vel perexiguas habebat, finitimorum quorundam auxilio regnum accepit anno Saluatoris Ieſu Chriſti DCCXVII. Hic primò ciuitatem Legionis, & nonnulla oppida recuperauit cũ Alfonſo Duce Cantabriæ, cui filiam ſuã Ermiſendã dedit in vxorẽ: & ſic Aſturum Legionisq; rex appellari voluit. Qui quũ in oppido Cange, quod à Mauris inter alia receperat, permaneret, fato functus eſt anno Imperij ſui XX. authore Ritio Neapolitano, alij ſcribũt regnaſſe annos xxx.

Alfonſus Dux Cantabriæ.

Otgerius Gollantes, Germanus, cognomento Cathelon, his temporibus, id eſt anno ſalutis humanę naturę DCCXXXIII. in Cataloniam cum exercitu mouit, comitantibus eum nouem viris illuſtribus, ſanguine claris, & virtute probatis: quorum nomina cognominaque fuerunt, Napipher Montcada, Galerandus, Pinos, Hugo Mataplana, Guillermus Ceruera, Guillermus Ray mundus Ceruello, Petrus Alemany, Raymundus Angleſola, Giſpertus Ribelles, & Berengarius Rogerius Erill. Hi in obſidione Emporiæ ciuitatis agri Gerundenſis ducẽ in Otgerium

Otgerius Gollantes in Cathaloniam.
Napipher Mõtcada.
Galerandus, Pinos,
Hugo Mataplana.
Guillerm⁹ Ceruera.
Guillerm⁹ Raymũd⁹. Ceruello.
Petrus Alemany.
Raymũd⁹. Angliſola.

Otgerium fato amiserunt: in cuius locũ surru gatò Napiphero Mõteada viro illustri ob me tum Sarracenorũ cũ exercitu ad Ceritaniæ lo ca tuta, & Pyrenæos mõtes, vbi pueros, vxo res & impedimenta reliquerant, se receperũt. ibique vsq; ad aduentum Caroli Magni Imperatoris permanserunt. Sed de ingressu Otgeri surgit opinio an à Carolo Martello missus sit, vel à Pipino, vt alij dicunt. Nam teste Paulo lib. VI. his temporibus Visigotti omnes, qui citeriorem Hispaniam longe antè occupauerãt, omni ope destituti, in Caroli Martelli potestatem deuenere. Nam & Luitprandus XXVIII. rex Longobardorum, genere Gottus, ipsi Carolo copias auxiliares transmisit: ac sic Visigotti, qui trecentis quasi annis in Hispania imperauerant, funditus deleti sunt, præter paucos quos Barcinonenses liberauerant: Vnde & nunc Gottolani (vt aliqui opinantur) dicti sunt, vel à Gottis & Alanis, qui promiscuè citeriorem obtinebant Hispaniam. Antiquitus verò Laletani dicebantur, vulgo nunc Cathalani. Fuerunt autem Alani Scythiæ populi prope Istrum, Vnde Lucanus:

Gispertus Ribelles Berẽgarius Rogerius Erill.

Cathalonia vnde.

Alani vnde.

Et sequerer duros æterni Martis Alanos.

FAVILLA.

Anno Christi DCCXXVII.

Fauila, Rex.

FAuilla, filius Pelagij, mortuo patre in regnum Asturiarum Legionisque successit, anno ab aduētu Iesu Christi D C C X X X V I I. Sed non diu regnauit, nam ab vrso in venatione laniatus, anno sui regni secūdo occubuit.

Anno Christi DCCXXXIX.

ALFONSVS.

Alfonsus, Rex.

ALfonsus Petri Cantabriæ Ducis è gente Gothorum filius, ob vxorem suam Ermisendam Pelagij regis filiam, regnum obtinuit anno salutis humanæ naturæ D CCXXXVIIII. Hic regnum Nauarræ, magnamq; Hispaniæ partem, & Lusitaniæ vrbes & oppida complura, eiecto Maurorū præsidio, recepit: ex quo catholicus cognominatus est. Arrianā hæresim, quæ in Hispania rursus pullularat, extirpauit. Ex vxore sua filios tres suscepit, Phroillam, Vimeranum, & Aurelium, filiamque Egimandam: & ex pellice Mauregatum. regnauitq;, quum ab humanis discessit, annis X V I I I I.

Garcias Ximenes, rex Sobrarbæ.

Garcias Ximenes, vir strennuus, qui rex Sobrarbæ vocabatur, in Aragonia ex stirpe Gothorum genitus, his tēporibus claruit: & primus Mauros à Pyrenæorum montium finibus, alijsque propinquis locis armis depulit: ac loca multa breui tempore (quamplurimis

ad

ad eum propter victoriæ recentẽ famam conuenientibus) ditioni suæ subegit: & magnam Nauarræ prouinciæ, partem fugatis Mauris, Christianis restituit. Obijtq; Ximenes anno Christi DCCLVIII, quum annis XXX. regnasset, in ecclesia S. Ioannis Baptistę de Petra, vulgo *dela Peñya* à se constructa, sepultus. Gestabat Garcias Ximenes in vexillis & armis arborem viridem, & supeream crucem rubram in croceo campo.

Ædificatio monasterij S. Ioannis dela Peñya

Pipinus Iunior, Caroli Martelli Imperatoris filius, collectis copijs in Sarracenos mouit, peremptoq; eorum rege, partem Hispaniæ vicepit: Tandem & ipse senio confectus migrauit ad dominum, relicto post se Carolo Magno filio gloriosissimo.

Pipinus Iunior in Hispaniam.

FROILLA.

Anno Christi, DCCLVIII.

FRoilla, mortuo patre Alfonso, in regnum successit, anno Christi DCCLVIII. Hic regnum Nauarræ obtinuit propter vxorem suam Moynam. Aduersus Sarracenos Galliciam infestantes bella fœlicia gessit, cęsis quinquaginta quatuor millibus Arabum, à quibus ditissima spolia & diuitias consecutus est. Nauarros rebellantes inuasit. Vascones infestos subdidit: & in Asturias reuersus, Vimeranum fratrẽ manibus proprijs ob inuidiam occidit.

Froilla rex

Sed poſtea, ne peccata eiuſdē impunita pertrā ſirent, eodē lethi genere quo Vimeranus, extinctus eſt à fratre ſuo Aurelio. Reliquit Froila ex coniuge ſua filios duos, Veremundum & Alfonſum, regnauitq; annis XIII. in ciuitatis Ouetenſis eccleſia à ſe condita ſepultus.

Ouetūm ciuitas olim Brigæcium vulgo Ouiedo.

Garcias ynegues rex Sobarbæ.

Garcias eius nominis ſecūdus, cognomento Ynegues, filius Garcię Ximenis, in Sobarbæ regnum mortuo patre ſucceſsit. Pampilonam primariam ciuitatem Nauarræ, multaque oppida breui ſpacio temporis à Mauris liberauit, ad cultūq; Chriſti reduxit. Regnauit annis X X X. in cœnobio Sancti Ioannis de la Peñya ſepultus anno ab Incarnatione Chriſti D C C L X X X V I I I.

Aſnar Comes Aragoniæ.

His temporibus vir quidam nomine Aſnar cum quibuſdam Chriſtianis præclari nominis Aragonem fluuium traijciens, caſtella & oppida multa, Iacamque ciuitatem ad Chriſtianam fidem reuocauit. Quibus proſperè geſtis, quoniā primus Aragonem ſuperauerat, Aragoniæ prouinciæ Comes appellatus eſt: poſt cuius mortem in dicto Comitatu ſucceſſit Galindus eius filius.

Galindus Comes Aragoniæ.

Anno Chriſti DCCLXXI.

Aurelius Rex.

AVRELIVS.

AVrelius filius Alfonſi, cæſo fratre ſuo, regiam Hiſpaniarum occupat dignitatem, anno

anno ab Incarnatione Saluatoris Iesu Christi DCCLXXI. Hic Veremũdum filiũ Froillę, ad inuidiã, periculumq́; declinandũ, in spẽ suc cessionis adoptauit. Per hæc tẽpora serui per omnes Hispanias cõtra dominos insurgẽtes, Aurelij industria verberati, in pristinam seruitutẽ redacti sunt. Excessit Aurelius ab humanis anno regni sui sexto, prolis expers. *Serui contra dominos.*

SILLO.

Anno Christi DCCLXXVII.

Sillo, gener Alfonsi Catholici regis, cui nupta erat Egimanda filia eiusdem Alfonsi, sororque Aurelij, depulso Veremundo quem Aurelius adoptauerat, solus regnum administrauit anno salutis humanæ naturæ DCCLXXVII. Hic pacem ignominiosam malè tamen obseruatam cum Arabibus firmauit, Galliciamque rebellantem domuit. Et quũ annis sex, vel (vt aliqui scribunt) octo regnasset, diem clausit extremum. *Sillo Rex.*

MAVRIGATVS.

Anno Christi DCCLXXXIII.

Maurigatus siue Magaretus Alfonsi cognomẽtõ Catholici ex pellice fili⁹ mortuo Sillone regnum occupat, anno ab aduentu Iesu Christi 783. Sarracenorũ præsidio cũ quibus *Mauregatus Rex. Magaret⁹ Rex.*

 fœdus

fœdus iunxerat firmatus: pactus (vt aiunt) cũ Maurorum regibus, quotannis virgines quasdam in stipendiũ mittere. Hic Alfonso Catholico patri suo valde dissimilis fuit. Illo enim nullus optimus quibusque viris fuit deditior: hoc autem nemo sceleratis coniunctior Illo nullus principum suo tempore castior, hoc nullus nefariјs voluptatibus inclinatior: Illo nullus liberalior, isto nullus rapacior, Illo nullus animosior, hoc nullus timidior. quæ non permittente Deo, omnium applausu è medio sublatus est anno tertio sui regni.

Alfonsi catholici laudes.

VEREMVNDVS.

Anno Christi, DCCLXXXVI Veremundus, rex.

VEremundus, filius Vimerani, nepos Alfonsi cognomento Catholici, Mauregato iam fato functo, in regnum Hispaniarũ successit anno Saluatoris Iesu Christi DCCLXXXVI. Hic memoria repetens se adhuc priuatum in ordinem diaconatus esse cooptatum, mortua vxore sua, ex qua Raymirum & Garciam filios procreauit, Alfonsum eius consobrinum Froillæ filium pro se regnare iussit, & continuo in religionem transiјt anno regni sui secundo.

Fortunius rex Sobrarbæ.

Fortunius, filius Garciæ cognomento Ynneguis, mortuo patre in regnũ Sobrarbæ successit. Hic filiam Galindi Aragoniæ Comitis in vxorem duxit, & ratione coniugij Comitatus

tatus Aragoniæ titulos accepit. ex qua vxore Sanctium genuit filium, qui mortuo patre in regnum succeßsit. Regnauitque Fortunius annis X X V I I. quũ ab humanis discesßit.

ALFONSVS II.

Anno Christi DCCLXXXVIII.

Alfonsus, II. Rex.

ALfonsus eo nomine secundus, cognomẽto Castus, filius Froillæ, regnum Asturiarum Galliciarumq; accepit per resignationem (vt diximus) Veremundi anno domini D C C L X X X V I I I. Hic acceptis à Carolo Magno auxiliaribus copijs, superatisque Sarracenis qui fines Asturum ferro igniq́ue populabantur, Vlysiponá ciuitaté Lusitaniæ quæ nunc Portugalia dicitur, suę ditioni subegit: è quorũ manubijs Ouetensem & Asturiensem erexit ecclesias, dotauitq; redditibus. Et vergente in seniũ ætate, cùm improlis esset (vxorem siquidem religione ductus neque duxit, neque mulierem attigit, vnde illi Casto cognomen) totius populi consensu Raymirus Veremundi filius rex creatur, postquá annos XXXXI. regnauerat. Hoc Alfonso regnante, in Ouetẽsi tẽplo fama est crucẽ auream sine humano artifice factá repente compáruisse: quá rex, qui eá primus aspexit, sacerdotibus ostẽdit, & religiosißsimè seruari iußsit.

Vlysiponæ ciui.

Ouetensis, Asturicẽsis ecclesiæ.

Crux aurea sine humano artifice facta.

Sanctius Garcias rex Sobrarbæ.

Sanctius Garcias, Fortunij filius, patre fato

 functo,

functo, regni gubernacula Sobrarbæ accepit. Hic in Mauros ducto exercitu, tota sibi fere Nauarræ prouincia subiecta, prælium committens, hostium multitudine circumuentus sine prole occiditur: post cuius mortem Sarraceni regnum Nauarræ & Sobrarbæ, partemque Aragoniæ per aliquot annos possederunt. Et sic Sobrarbæ regnum finem accepit, vbi sub quatuor regibus LXXXXVII. annis regnatum est, quorum iterum nomina & tempora subijcimus.

Sobrarbæ regum epilogus.

Sobrarbæ regum Epilogus.

I.	Garcias Ximenes	Annis XXX.
II.	Garcias Ynegues	Annis XXX.
III.	Fortunius	Annis XXVII.
IIII.	Sanctius Garcias	Annis X.

Carolus magnus in Hispaniã.

Carolus Magnus Imperator, filius Pipini Iunioris, anno Christi DCCLXXXXVI. in Hispaniã mouens aduersus Sarracenos à fide nostra alienos, Pampilonam Cæsaraugustamq; nobilissimas ciuitates vi cepit, captasque militibus suis diripiendas cõcessit, nullas præscribẽs pacis conditiones nisi Christi fidẽ integrè reciperent. Qui verò in præsidio Barcinonæ erãt, Carolo, audita victoria, confestim deditionẽ fecerunt. Nã Zatus Barcinonensis præfectus, cum ipsa vrbe in Caroli partes transijt. Legati quoque Oscensium ad Carolũ petentes supplicatum venerunt vt ciuitati parceret: nũciãtes Sarracenos, quibuscũ ipsis erat ea

Zatus Barcinoñ. præfectus.

Oscensium legati ad Carolum.

ciuitas

ciuitas communis, Christianæ fidei cultũ spõte suscepisse. Per hæc tẽpora Turpinus Remẽsiũ archiepiscopus, & nouẽ cũ eo Antistites, iussu Caroli ædẽ D. Iacobi sacrã Cõpostellæ Galiciȩ dedicarunt. Mortuo autẽ Carolo, quũ Naydo Aquitaniȩ prȩfectus rebellasset (vt Platina & alij narrant) Abderamani Sarracenorũ regis auxilijs fretus, Ausoniam Hispaniæ citerioris vrbẽ, quæ nunc Vicensis vocatur, dolo captã & direptã occupauit: castellaq; aliquot valide munita, & magnã Hispaniȩ partẽ (deficientibus populis) occupauit. Solus autẽ Bernardus Barcinonẽsiũ Comes, terra mariq; vexatus in Imperatoris fide permãsit. Sed priusquã Pipini copiȩ, quẽ Ludouicus Imperator ad id bellũ prȩmiserat, subsidio adesse potuerint, Naydo Barcinonensem Gerundensemq; agrum insigni clade affecit. Tunc Ludouicus eius nominis primus, cognomento Pius, secundus à Carolo Gallorum Imperator & filius, ex mandato patris Barchinonam venit, anno Iesu Christi D C C C X V. depulsisq; Sarracenis, mortuo iam Bernardo Comite supradicto, Iãfredo eã gubernandã dimisit anno Christi D C C C X XV. Ab hoc Iamfredo postea originẽ traxerũt Comites Barcinonȩ. Froyllanus Episcopus Legionensis per hoc tempus claruit: cui Alfonsus eo nomine secundus Legionis rex, facultatem dedit ædificandi monasteria & cœnobia, & eligendi mona-

Dedicatio templi diui Iacobi Gallicię.

Naydo prȩfectus Aquitaniȩ in Hispaniam.

Ausonia, Vicensis, ciui.

Bernardus Comes, Barcinon.

Ludouicus Imp. in Hispaniam.

Iamfredus Comes Barcinon.

Froyllanus Episcopus Legionensis.

monachos vita probos, qui ea colerent, & Christianę religioni militarēt. Multa de Froylani sanctimonia leguntur, quæ causa breuitatis omittimus.

Attilanus Episcopus Zamorēsis. Per hæc tempora diuus Attilanus episcopus Zamorensis claruit: qui annum agens quintū & vicesimum, ad monasterium Morerola iuxta Zamoram se contulit: tandē creatus est Episcopus Zamorensis, & sanctissimè vixit. quem vita functum Vrbanus secundus papa in sanctorum numerum retulit. Cuius natale tertio Nonas Octobris celebratur.

RAYMIRVS.

Anno Christi DCCCXXVIIII. Raymirus Rex.

RAymirus filius Veremundi, regnum Asturiarum Galliciæ & Nauarrę, Alfonso iam è viuis sublato, paternum decus accepit, anno humanæ salutis DCCCXXVIIII. Hic cum fratre suo Garcia, filio Veremundi (vt diximus) Hispalim à Sarracenis recuperauit. *Hispalis ciuitas.* Vxorē duxit Vrracam, ex qua filium genuit Ordonium, qui mortuo patre in regnum successit. His temporibus Nepotianus Comes Palatinus regnum occupare tentauit: *Nepotianus Comes palatinus in Hispaniam.* Cui Raymiris festina & armata manu restitit, copijsque fugatis bello cepit, ac in monasterio retrusum vitā finire coēgit Normannis ingenti classe littora Galliciæ infestantibus, *Normani in Hispaniam.* valida manu occurrit: habitoque cū ijs conflictu, LXX. ho-

ſtium naues ſuccendit: & laceratis eorum copijs, qui euaſerant, inglorios abire coegit. Hic fœlix rex, cum Sarracenis apud Calagorinam ciuitatem decertauit, in quo bello (vt aiunt) diuus apoſtolus Iacobus in albo equo pugnans apparuit: & cæſis multis Arabũ milibus, Calagorina cũ adiacentibus locis in deditionem Raymiri deuenit. Regnauit annis ſex, mẽſibus nouem: & in Ouetenſi ciuitate (vbi diem clauſit extremum) ſepultus eſt. *Calagurra Ciui.* *S. Iacobus in bello apparuit.*

Per hoc tempus per Arabes ſiue Mauritanos Ducenti Monachi ordinis S. Benedicti, vna die paſsi ſunt pro fide Chriſti martyrium, iuxta ciuitatem Burgenſem. *Martyres CC.*

Victor in Cereſano oppido Hiſpaniæ his tẽporibus à Mauris corona martyrij donatus, à Chriſto, cœleſtium numero aggregatus eſt. Cuius natale VII. Kalendas ſeptẽbris apud Burgenſem diœceſim celebratur. *Cereſanũ oppidum.* *Victor martyr.*

ORDONIVS.

Anno Chriſti DCCCXXXVI.

ORdonius Gothorũ principatũ poſt mortem patris ſui Raymiris obtinuit: anno Chriſti ſaluatoris noſtri DCCCXXXVI. Hic aduerſus Vaſcones rebellantes exercitũ cõgregauit: quibus ſubactis, & prouincia in ordinem redacta, reditum ad ſuos parans comerit Arabes Luſitaniã depopulari: quos *Ordonius Rex.* *Vaſcones populi.*

facta

Muza princeps Sarracenorum.

facta irruptiõe deuicit atq; in fugã coegit. Muzam principẽ Sarracenorũ patriam infestantem, trucidatis quadraginta equitum milibus, insigni clade affecit: & Lupũ Muzę filiũ Toleti imperitantem principatui suo subiecit.

Cauria, Salmantica, ciui.

Cauriam & Salmanticam à Mauris recuperauit. Vxorẽ duxit Mãdimyã, ex qua filios sex Alfonsum, Veremũdũ, Hẽricũ, Froillã, Miniũ & Ordoniũ procreauit. Is quum ab humanis excederet, principatũ ad decẽnium tenuerat.

Iamfredus primus Barcinoñ. Comes.

Iamfredus (cuius nobis suprà fuit mẽtio) per id tempus Barcinonæ comitatũ regebat. Qui quum ad regem Ludouicum Franciæ perrexisset, apud Narbonam ciuitatem à militibus ipsius regis per inuidiam affectu dominandi interemptus fuit anno principatus sui LX. Eo mortuo filius eius vnicus Iamfredus impuber remansit in potestate Flandriæ Comitis, instante Ludouico rege Francorum.

Anno Christi DCCCXLVI.

ALFONSVS.

Alfonsus III. Rex.

ALfonsus eo nomine tertius, cognomento Magnus, à morte patris sui Ordonij, regno succelsit anno Saluatoris Iesu Christi DCCCXXXXVI. Anno sui regni primo Froilla eius Germanus Gallicia vsurpare tentans, ab ijsdẽ populis cęsus est. Cęteros autẽ fratres quũ suspectos Alfonsus haberet, omnes

nes oculis priuauit. Cęsaráugustá restaurauit. Lusitaniá (quæ nūc Portugalia dicitur) expulsis Sarracenis, Christianis incolendá tradidit. Conymbricá, Viseumq; eiusdem prouinciȩ ciuitates recuperauit: Zamorá condidit: Vascones prȩterea, Nauarrosq;, qui tūc à Mauris acriter oppugnabátur, ab obsidione liberauit. Hic etiam (vt scribit Archiepiscopus Toletanus) tēplum S. Iacobi apostoli primū excitasse legitur, & Ouetense metropoliticum constituisse. Ad quem Iohannes octauus Pontifex scripsisse dicitur hoc modo: Iohannes seruus seruorū Dei, Alfonso Hispaniæ regi Christianissimo salutē & benedictionem. Ex cuius scripti authoritate Hispaniæ regem in primis orthodoxū existimant. Sub hoc militasse dicitur Bernardus cognomēto Carpius. Liberos habuit quatuor: Garciá, Ordonium, Froillam, & Gondissaluum, qui Archidiaconus fuit Ouetensis ecclesiæ. His temporibus refert Lucas Tudensis, apud Cordubam à Sarracenis tunc occupatam regnasse quendá nomine Mahometum. Alfonsus autem quū annis XXXX. regnasset, naturȩ concessit. Per hoc tēpus, videlicet an. Christi DCCCL XXIIII. vrbs Burgensis, vulgo Burgos, olim dicta MasBurgi, alijs Brauū, siue Auca, iubēte Comite Didaco dn̄o Castellæ, nouis colonis habitari cœpta est, vt habet Hispanica historia. His temporibus apud Cordubam ciuitatem,

Lusitania prouincia Portugalia. Cohimbra, Viseū, ciu. Zamora ci. Templū S. Iacobi apostoli. Bernardus carpius. Mahometus rex Cordube. Burgos, Masburgi Brauum Auca, ciu. Pelagius martyr.

Pelagius ætatis decem fere annorum, in carcerem detrusus, ab Abdarameno rege, quum abnegare Christum nollet, martyrium gloriose suum compleuit V I. Kalendas Iulij.

Iamfridus, II. Comes Barcinon. Iamfredus eo nomine secundus, cognomẽto Pilosus, à pilorum multitudine, filius (vt diximus) Iamfredi, quem milites regis Franciæ necauerũt, in Comitatu Barcinonensi successit. Hic Salamonem, qui patrem suum occiderat, manibus proprijs interemit, & Comitatũ Barcinonensem ab illo prius occupatum, sibi ex Iure vẽdicauit. Vxorẽ duxit Guideluindim filiã Comitis Flãdrię, ex qua libros quatuor habuit: Radulfum (qui primus fuit in ordine cœnobij beatæ Mariæ Riuopulli, quod Iamfredus à fundamentis primitus construxerat, anno Christi D C C C L X X X V I I I. postea verò Episcopus Vrgelleñ. electus) Iãfredum, qui veneno mortuus est: Mironem, qui mortuo patre in Comitatibus Barcinonę, Bisulduni, Rosilionis & Ceritaniæ successit: & Sunyerũ postea Comitẽ Vrgelleñ. Huic Iamfredo, Ludouicus rex Francię, quicquid in Barcinonę, Russinonis, & Ceritaniæ principatu Iuris habebat, totum & integrum liberaliter dedit, vt proprijs viribus aduersus Mauros prouinciam tueretur anno Incarnationis Saluatoris Christi D C C C L X X V. Iãfredus itaq; anno sui principatus X X V I I. ab humanis excessit, anno Christi D C C C C X I I. Cuius

Riuopulli monasterij ædificatio.

Rodolphus Episcopus Vrgelleñ.

Sunyerus Comes Vrgelleñ.

Catalonia libera à seruitute fratrum.

ius corpus in monasterium Riuopulli deportatum fuit.

Sunt qui dicant huius temporibus beati Vincentij corpus è Valentia citerioris Hispaniæ ciuitate à quodam monacho in pagũ Albiensem vlterioris Galliæ deportatum. *Vincentij corpus è Valentia in Galliã.*

GARCIAS.

Anno Christi, DCCCLXXXVI.

Garcias, gubernacula rerum, patre Alfonso defuncto subijt, anno salutis humanæ DCCCLXXXVI. Is breui tempore præclara bella contra Arabes confecit, & Ayolam regem Maurorum cum magna præda captiuum fecit. ex qua pretiosiora spolia ecclesiæ S. Saluatoris Ouetensis contulit, vbi nunc & ipse iacet sepultus, quum ad tertium annum regni sui peruenisset, nec ex se prolem reliquit. *Garcias rex. Ayolas rex Maurorũ in Hispania.*

Nunilo & Alodia virgines, sorores, sub idem tempus, id est anno Christi DCCCLI. in Osca citerioris Hispaniæ ciuitate, quũ in fide Christi proficientes, ieiunijs, orationibus & vigilijs incumberent, à Mauris martyrium acerbissimum fortissimè pertulerunt. *Nunilo, Alodia virgines.*

ORDONIVS SECVNDVS.

Anno Christi DCCCLXXXIX.

Ordonius II. Rex.

ORdonius, eo nomine secundus, in defuncti fratris locũ suffectus, regnum accepit anno ab Incarnatione Iesu Christi DCCCLXXXVIIII. Hic prudens & sagax, victorias plurimas contra Arabes obtinuit. totam fere Lusitaniá deuastauit, Alarim cãstrũ occupauit: ecclesiá Legionensem plurimis redditibus ornauit & auxit. Semel tantum à Mauris victus fuit: quo bello Legionensis & Asturiensis episcopi viui in hostium potestatem deuenere, quorum Asturiensis iussu Abderæ Maurorum regis apud Cordubam martyrio coronatus est. Hic Ordonius quatuor Comites Castellæ, qui tunc regi Legionis subijciebantur, interposita fide publica ad se vocatos iuxta Carrionem oppidum, dolo cepit, & apud Legionem in carcere necari iussit. Fuerunt autem Comites interfecti, Nunius Ferdinandus, Donus Almudus, Aluus Didacus, filius Doni: & Ferdinandus Sul. Ob quod scelus Castellæ prouincia quæ hactenus regibus Legionis parebat, á subiectione se subtraxit, quosdamque ex sua nobilitate creauit, qui de publicis priuatisque controuersijs inter eos cognoscerent: eosque Iudices appellari placuit. Ex his alteri Nunio Rasurauo nomen fuit, á quo Ferdinandus Cõsaluus: alteri Layno Caluo, vnde Rodericus Didacus cognomento Cidus, viri bellica virtute illustrissimi originem duxere.

Alarin Castrum.

Abdera Rex maurorum Cordubæ.

Asturiensis Episcopus martyr.

Nunius, Donus Almudus Aluus Didacus Ferdinãdus Sul Comites.

Ordo-

Ordonius itaq; quum ex coniuge filios Alfonſum Raymirumq; relinquiſſet, anno octauo ſui principatus, menſe ſexto diem clauſit extremum.

FROILLA II.

Anno Chriſti DCCCXCVIII. Froilla II. Rex.

FRoilla, eo nomine ſecundus, Alfonſi Magni filius, poſt mortẽ Ordonij ſui fratris, in ſe principatum trãſtulit anno Salutis humanę naturę DCCCLXXXVIII. Quo tamen, vt fraude quęſito (quũ ad liberos Ordonij regnũ pertineret) diutius frui nõ potuit: Nã vno pòſt anno duobusq; menſibus, lepræ morbo correptus interijt, quatuor relinquens filios, Alfonſum, Raymirum, Ordoniũ, & Froillam nomine paterno.

ALFONSVS QVARTVS.

Anno Chriſti DCCCXCIX.

ALfonſus, ei⁹ nominis quartus, mortuo patre Froilla, in imperiũ ſucceſsit anno Chriſti DCCCLXXXXVIIII. Qui monaſteriũ ingreſſus in religionis verba iurauit, regnũq; Raymiri fratri dimiſit: ſed paulo pòſt facti pœnitẽs, religionem quá profeſſus erat aſpernatus, regnũ quo ceſſerat repetijt. Vnde à fratre

Alfonſus IIII. Rex.

Raymiro captus, oculis effossis luce priuatus est: Ordonio filio cui cognomẽ Malus, ex Imena superstite relicto, sui regno anno V. mẽse VII. At Raymirus hanc crudelitatẽ pietate constructi à se templi pensauit, in quo eum honorificè tumulauit. His tẽporibus prouincia Castellæ, à Romanis olim Castellorũ prefectis Castellæ nomẽ accepit: & à iudicibus à nobilitatẽ sua (vt diximꝰ) creatis, regi cępta est

Castellæ nomen vnde. Castella à Iudicibus regebatur.

RAYMIRIS

SECVNDVS.

Anno Christi DCCCCIIII.

RAymiris eius nominis secundus, fratre Alfonso quarto concedente, rerum potitus est anno humanæ salutis DCCCCIIII. Hic duos habuit filios: Ordoniũ & Sanctiũ, quorum vterq; deinceps post patrem imperarũt. Hic Raymiris sociatus Ferdinando Gondisaluo primo Castellæ comite (quem comitatum in feudum à rege Legionis tenuit) apud Osmam ciuitatem contra Arabes victoria gloriosa potitus est: & rursus apud Simancas grauissimo bello commisso, LXXX. milibus Arabum trucidatis, Abenayrum Sarracenum, Cæsaraugustę regem viuum cœpit Raymiris. Itaque in principatu suo annis vndeuiginti, duobusque mensibus regnauit, dum ab humanis excessit.

Raymirus II. Rex.

Ferdinandus Gondisaluus Comes Castellæ.

Osma, Sunaca ciui.

Abenayrꝰ Rex Maurorum Cæsaraugustæ.

Enni-

Ennicus, cognomento Arista, ex Gothica gēte, vel (vt alij volunt) ex comitatu Bigorrensi, per hęc tempora, hoc est anno domini DCCCCXII. ex montibus Pyrenæis cum exercitu descendens, magnas Maurorum copias deleuit: & victor in Nauarrā rediens, princeps à Nauarris & Aragonibus eligitur: vbi armorū certaminibus ardens, fatis concessit, & Garciam Ennicum filium reliquit. *Ennicus Arista Aragoniæ & Nauarræ primus rex*

Miron (vt diximus) filius Iamfredi secundi, mortuo patre per hoc tēpus anno Iesu Christi DCCCCXII. in Comitatu Barcinonēsi successit. Hic per annos XVII. principatū continua pace gubernauit: liberos ex vxore tres habuit: Iamfredum, quē sibi successorē reliquit: Oliuanum, qui Comes Bisulduni Rossilionis & Ceritaniæ fuit: & Mironem, Gerundæ comitem & Episcopum. Obijt Miron Comes Barcinonæ, anno domini DCCCCXXIX. & filijs admodum paruulis Sunyerum fratrē suum tutorem & principatus gubernatorem instituit. *Miron Comes Barcinonēs.* *Oliuanus Comes Bisuldun.* *Mirō Episcopus & Comes Gerundnen.*

ORDONIVS TERTIVS.

Anno Christi DCCCCXVI.

ORdonius eo nomine tertius, filius natu maximus Raymiris, mortuo patre regnū suscepit anno āb aduentu Christi DCCCCXVI. Vrracam filiā Ferdinādi Gōdissalui Ca- *Ordonius III. Rex.*

 stellæ

ſtellæ Comitis vxorem duxit. Quem Ordonium quum Sanctius eius frater, Garciæ regis Nauarræ, matris ſuæ fratris, eiusque auunculi Ferdinandi Gondiſſalui opibus, è regno deturbare tentaſſet, conſiliaque non ſucceſſiſſent, Ordonius Vrracam vxorem dimiſit, aliamque ſuperduxit. Cæterum quia Gallicia fauebat Sanctio fratri, Ordonius congregato exercitu Gallecos perdomuit. Et quum annis X X V regnaſſet, Veremundũ relinquens filium, naturæ conceſsit.

Garcias Ennicus Rex Aragoniæ & Nauarræ.

Garcias Ennicus, patre Ennico Ariſta defuncto, in Aragoniæ regnum per hęc tẽpora ſucceſsit: Vir non minus armis ſtrenuus, quàm vita & moribus integer: Cui nupta fuit Vrraca, fœmina virtutibus & genere nobiliſsima, ex qua natus fuit Sanctius Garcias, cognomento Abarca, ſorte (vt hiſtoria Aragonum narrat) cæſo Vrracæ ventre: qui in regno ſucceſsit.

Anno Christi DCCCCXLI.

ORDONIVS
QVARTVS.

Ordonius IIII. Rex.

ORdonius, huius nominis quartus, regnare cœpit, anno ab incarnatione Christi D C C C C X XXXI. Huic cognomentũ fuit Malus, filiusq; fuit Alfonſi quarti, vt diximus. Et quia règiũ iniuſtè ſibi nomẽ arrogauit, populus Sanctiũ Ordonij tertij filium

in

in regem petebat: qui non multo pôst apud Cordubam Ordonium prælio victum, interemit. Quádiu regnauerit hic Ordonius, minimè ob eius temporũ perturbationẽ constat: sed ab aliquibus anni X X. ei dantur.

Iamfredus eo nomine tertius, his temporibus patre Mirone defuncto, in comitatu Barcinonæ sub patruo Sunyero tutore, Vrgelleñ. Comite, annos X V I. permansit: ætatem verò pupillarem egressus, annis X V I I I I. in principatu fuit. Hic ab humanis discedens, absq; liberis, dominiũ reliquit Borrello Sunyeri Comitis Vrgelleñ. filio, patrueli suo, quòd Oliuanus eius frater ad gubernandum minus esset idoneus propter linguę balbutientis impedimentum. Non enim vocem poterat emittere, nisi prius terram manibus effodisset: vnde cognomine Abreta fuit appellatus. Obijt Iáfredus anno domini DCCCCLXIIII *Iamfredus III. Comes Barcinoneñ.* *Sunyerus Comes Vrgelleñ.*

Ermengaudus, Sunyeri supradicti Comitis Vrgelli, filius, Episcopus Vrgellensis, per hæc tẽpora claruit: vir adeo pius, vt meritò in Sanctorum numerũ relatus sit. Cuius natale Kalendis Nouembris celebratur. *Ermengaudus Episcopus Vrgelleñ.*

SANCTIVS I.

Anno Christi DCCCCLXI.

Sanctius, eo nomine primus, Crassus ab habitu corporis cognominatus, filiusq; Ordo *Sanctius I. Rex.*

nij Tertij, regnare cœpit anno salutis humanæ naturæ D C C C C L X I. Hic quũ tantã saginæ molem vix ferret, ad eamq; leuandam nihil intentatum relinqueret, Cordubam Abdemari regiã, qui Sarracenis imperabat, impetrata prius ab eo pace, anno regni sui X I I I. profectus est. Vbi inter medicorũ experimẽta, quorum magna turba apud Abdemarum erat, herbæ cuiusdam vi ad maciem deductus haud ita multo pòst excessit, non sine veneni dati suspicione: filium Raymirum relinquens. Viuens Castellam quam Ferdinandus Gondissaluus à rege Legionis in feudum tenebat, ex fœdere liberam esse iussit.

Abdemarus rex maurorũ, Cordubæ.

Castella libera à feudo Legionis.

Sanctius Garcias rex Aragoniæ & Nauarræ.

Sanctius Garcias cognomento Abarca, mortuo patri in regnum successit Aragoniæ: vxoremq; duxit Todã, ex qua liberos vtriusq; sexus quinque habuit: Garciam Sanctium, qui in regnum successit: Vrracam, quę nupsit Alfonso regi Legionis: Sanctiam, quę Raymiro Castellæ: Mariam, quæ Ordonio Legionis: & Blanquam, quæ Nuguo Comiti Cantabriæ. Fuit Sanctius bellicosissimus: siquidẽ Mauris victis, ac depulsis à Cãtabris & Pyrenęorũ montiũ finibus, ad Najarã ciuitatẽ peruenit. Regnauit Sanctius dũ ab humanis discessit, annis L V I. filium Garciam Sanctium relinquens hæredem: eiusq; corpus in ecclesia S. Ioannis dela Peñya humatum est.

Borrellus Comes.

Borrellus, mortuo Iãfredo fratre patruele (vt dixi-

diximus) his temporibus principatum obtinuit Barcinonæ: quo tempore Mauri ciuitatẽ Barcinonam Kal. Iulij anno Christi D C C C C L X X X V. occupauerant. sed eodẽ anno Borrellus eam recuperauit, & Sarracenos à tota prouincia Barchinonẽsi breui tẽpore eiecit: ibique reliquo vitæ suæ tempore tranquillissimè vixit, & finem Maurorum bellis imposuit. Liberos ex vxore duos habuit: Raymũdum Borrellum, qui patri successit, & Ermengaudum, qui Vrgelli comes fuit: principatumque tenuit annis X X V I I I. obijt verò anno Christi D C C C C L X X X X I I I.

Barcinoñ. *Barcinoñ. ciuitás à Mauris capta.* *Ermengaudus Comes Vrgelleñ.*

RAYMIRIS III.

Anno Christi DCCCCLXXIIII. *Raymiris III. Rex.*

Raymiris eo nomine tertius, Sanctio patre defuncto, in principatu successit anno humanæ salutis D C C C C L X X I I I I. Ætatis annum agens quintum, ex consilio matris, cum Arabibus pacem inijt. Gundriedum Normanorum regem littoribus Galliciæ magna classe appulsum, vrbesque & municipia vastantem, cum Sanctio Gundissaluo Castellę comite, eorum nauigijs succensis, ad vnum interemit. Interim Arabes, violata pace quæ inter eos & Ramyrim sancita erat, Zamoram aggressi funditus subuerterunt. Vrracam nobili ortam loco duxit vxorẽ Raymiris, tametsi

Normani in Hispaniam. *Zamora ci.*

ætate & actibus puer, insolentius se gereret: quapropter Galleci cõtempta regis ętate, Veremundum regis Ordonij filium, regem apud Compostellam sibi creauerunt. Contra quem valido exercitu progressus Raymiris, prælio commisso vtrinque inuicti discessere, non sine graui vtriusque gentis cæde. Obijt Raymiris apud Legionem ciuitatẽ, nullis ex se liberis relictis, quum regnasset annis XXV.

Gallecicontra regem.

Sanctius Gondissaluus, mortuo patre Ferdinãdo, in Comitatu Castellæ succesit. Ex vxore sua suscepit Garciã Gondissaluum, & Eluirã, quæ nupta fuit Sanctio regi Arragoniæ & Nauarræ cognomento Maiori.

Sanctius Gondisalnus Comes Castellæ.

Garcias Sãctius, Sãctij Garcię (dicti Abarca) filius, regnũ Arragonię, patre fatis functo, his tẽporibus obtinuit. Tremuli cognomẽ à tremore, quo futura bella pręsentiscẽs corripiebatur, assecutus est: tametsi in prælio fortis esset & intrepid⁹. Regnauit ann. 28. quũ ab humanis discesit. In ecclesia s. Ioãnis della Peñya sepult⁹ est, Sanctiũ filiũ relinquẽs, q in regno successit.

Garcias Sanctius rex Aragonia & Nauarræ.

Raymũdus Borrellus, in patris Borrelli demortui locũ in Comitatu Barcinonæ per hęc tempora suffectus est. Huic Berengarium filium vnicum Ermesenda vxor peperit: qui ab eo Comitatum obtinuit. Vir fuit Raymundus Borrellus in re militari strennuus. Nã ab Alfonso Legionis rege cõtra Mauros accitus, in vlteriorẽ Hispaniã libẽter profectus est, &

Raymundus Borrellus Barcinonẽs.

præcipua

præcipua parte Comitū ac militū Cathaloniæ instructus, iuxta Cordubā eidē Alfonſo magnos etiā ductāte exercitus ſe cōiunxit. Vbi cū Mauris cōflictu habito, ſtrēnuè pugnatū eſt. & victoria conſecuta Cathaloniam Raymundus Borrellus cū omnibus equitibus ſuis redijt, præter Ermēgaudū fratrē ſuū, Vrgelli Comitē, qui prælium primus ingreſſus, à Mauris multis cōfoſſus vulneribus cecidit. Obijt autē Raymūdus Barcinonē reuerſus, anno regni ſui 24. & à parta Chriſtianis ſalute MXVII.

Corduba ciui.

Ermengaudus Comes Vrgelleñ.

VEREMVNDVS
SECVNDVS.

Anno Christi DCCCCXCIX.

VEremundus, eo nomine ſecundus, Ordonij tertij filius, affectato regno Legionenſi potitus eſt, anno ſalutis humanæ DCCCCLXXXXVIIII. In quem ducto Almanzor Maurorum rex exercitu, primo quidem cōgreſſu pulſus eſt, ſed inſtaurato prelio Veremundū vicit, atq; in fugā vertit. In qua expeditione Legionem vrbē expugnauit. Aggreſſus exinde prouinciā Galliciæ, Cōpoſtellanā diripuit eccleſiā. A corpore tamē diui Iacobi apoſtoli abſtinuit, perterritus (vt ferunt) quodā fulgore diuinitus apparente. ex eoque metu ſoluta aluo cum incidiſſet in morbum dyſenteriæ, huic bello finē dedit. Poſt hæc autē Veremundus & Garcias cōiunctis copijs magnam

Veremundus II. rex.

Almanzor Rex Maurorum in Hiſpania.

Legio, Leō Compoſtella, ciui.

Alman-

Almanzori cladem intulere. Itaque parta victoria. Veremundo cessit. Quapropter animi dolore cõsternatus Almãzor paulo post è vita decessit. Veremũdus autẽ hac victoria elatus, superbè nimis ac crudeliter erga omnes se habuit: & Compostellanum Ouetensemq;, presules in carcerem cõiecit. Cęterũ Ouetensem paulo pòst, viso portẽto quodam admonitus, liberauit: facinusque suum detestatus alijs cõpensauit officijs. Nã S. Iacobi loca sacra, quæ ab hostibus diruta fuerant, restituit. Duas habuit vxores: ex priore, Alfonsũm filiũ: ex posteriore Terasiam filiã reliquit. quumque annis septenis regnasset, diem clausit extremũ.

Anno Christi MVI.

ALFONSVS QVINTVS.

Alfonsus V. Rex.

ALfonsus eo nomine quintus, mortuo Veremũdo in Legionis regno succesit, anno salutis humanæ M V I. Hic adolescens cũ esset prauo ductus cõsilio, Terasiã sororẽ pertinacissimè recusantẽ, ad nuptias Abdalę, qui Saracenis Toleti imperabat, auxilia ab eo pactus contra regem Cordubæ, compulit. Verũ enimuero Terasia virgo sancta, infidelis viri nuptias congressumque detrectauit. Quæ quanquam sæpe precibus, sæpe minis vexata fuisset, mox tamen eo extincto liberata, sese

Abdale Rex Maurorum Toleti.

Deo

Deo in cœnobio perpetuò dicauit. Vrracam Garciæ Ennici regis Aragoniæ filiam Alphõsus duxit vxorem, ex qua liberi fuerunt, Veremundus, qui patri succeſsit: & Sanctia, quæ prius Garciæ filio Sanctij Comitis Castellæ nupta, eo in finibus Legionis interempto, Ferdinandi matrimonium, Sanctij cognomento maioris, regis Nauarræ filij, secuta est. Qui postea rex Castellę appellatus est, ac regnũ Legionis per vxorẽ adeptus est. Agebatur annus vigesimussextus, ex quo Alphonsus regnare cœpit, quũ in oppugnatione Visei (quod oppidum Mauri præsidio firmatum in Portugalia tenebant, telo vulneratus interijt. *Viseum oppi.*

Garcias Gondissaluus, Comitatui Castellæ, defuncto patre Sanctio (vt diximus) per hęc tẽpora præerat: Huic Sanctia filia Alfonsi quinti nupta fuit Quo in finibus Legionis interẽpto principatum suscepit eius soror Eliura, vxor Sanctij, Nauarræ regis, cognomento maioris. *Garcias Gundisaluus, Comes Castellæ.*

Sanctius cognomento Maior, Aragoniæ & Nauarræ rex, mortuo Garcia Sanctio Tremulo patre, in regnum succeſsit: vxoresque duas habuit: Primam nomine Eluiram fœminam nobiliſsimam, ex qua Raymirum genuit, sibi in regno Aragonię successorẽ: qua mortua aliã superduxit Sanctij Gondissalui Comitis Castellæ filiam, nomine Maioram: ex qua liberos habuit, Ferdinandum, postea Legionis *Sanctius maior rex Aragoniæ & Nauarræ.* *Ferdinan. Rex. Ca.*

&

ſtellæ.
Garcias Rex Nauarræ.
Sanctius Rex Sobrarbæ.

& Caſtellæ regem: Garciam, Nauarræ: & Sanctium, quem nonnulli Gonſalũ nominarunt. Hic rex Vaſconiæ ſiue Sobrarbę fuit: à quib⁹, ad hoc vſq; tempus, cuiuſque prouinciæ deſcendunt ordine reges. Hic Sanctius Maior, quũ cũ Ferdinãdo filio ex vxore Sanctia, filia Alfonſi eius nominis quinti, Legionis occupaſſet regnum, & idem Ferdinãdus patri Sãctio curam cõmiſiſſet, appellari voluit totius Hiſpaniæ Imperator. Mauros ſiquidem omnes à Nauarræ, Aragonię, Caſtellę, Legionis, Portugaliæ, Cantabrię, & Vaſconum finibus exterminauit: regnauitque annis quatuor & quinquaginta, dũ ab humanis excesſit, anno Chriſti MXVIII. Cuius corpus ſepultũ iacet in eccleſia S. Saluatoris Ouetanæ ciuitatis apud Aſtures: Imperatricis autem eius vxoris in eccleſia S. Ioannis della Peñya.

Anno Chriſti MXV.

VEREMVNDVS TERTIVS.

Veremundus III. Rex.

VEremundus, huius appellationis tertius, patre Alfonſo interempto, continuò in eius ſubijt locum, anno humanæ Salutis MXV. Qui non multo pòſt, orta diſſenſione inter eum & Ferdinandum Sanctię ſororis virũ, apud Carrionẽ oppidũ in apertũ Martẽ prorupit: collatisq; ſignis in acie cecidit anno Imperij

Carrion oppi.

perij sui decimo. Ferdinandus itaq; victor effectus, vxoris suæ prætextu, Legionis regnũ occupauit, patriq; suo Sanctio Aragonię Nauarręq; regi eiusdẽ curam cõmisit, qui Castellã per Eluiram coniugẽ consequutus obtinebat.

Petrus quidam Compostellanus Archiepiscopus, per hoc tempus & fide, & eruditione, & conuersatione moribusq; insignis fuit: & inter cætera cùm beatissimæ virgini Mariæ addictissimus haberetur, nonnulla in eius laudẽ composuit. *Petrus Archiepiscopus Compostellañ.*

Berengarius his temporibus anno Iesu Christi M X V I I. mortuo patre Raymundo Borrello, Comitatũ Barcinonę obtinuit. Qui administratione suscepta, militarem dignitatem cæterasque virtutes principibus maximè necessarias, minus exercuit. Ideoq; à Sarracenis magnam prouinciæ Tarraconeñ partem amisit. Liberos ex vxore sua Guilia sustulit Raymundũ Berengarium, qui in Comitatu Barcinonẽsi successit patri: Guillermũ Berengariũ Comitẽ Minoressę: & Sãctiũ, qui Prior monasterij Diui Benedicti Bagensis, & post mortẽ fratris, Comes Minoressæ fuit. Obijt autẽ Berengarius anno domini MXXXV. cũ administrationẽ regni habuisset annis duodeuigĩti. *Berengarius comes Barcinoneñ.* *Guillermus Berengarius Comes Minoressæ.* *Sãctius comes Minoressæ.*

FERDINANDVS PRIMVS.

Anno Christi MXXV.

Ferdi-

Ferdinandus Rex. Ferdinandus, huius nominis primus, suæ prætextu vxoris Sanctiæ(vt diximus) Legionis regnum occupat, anno Christi M X-X V. per Eluiram matrem comitatum Castellæ consequutus. Eluira namque successerat fratri Garciç Gōdissaluo Comiti, cui Castella parebat. Et hucusque à Pelagio primo regum Legionis & Asturum titulus durauit, exinde Castellæ Legionisq; dicti sunt. *Castellæ Legionisque regnorum initia.* Hic ex vxore sua liberos habuit Sanctium, Alfonsum, Garciamque & Eliuram: ex pellice autem Ferdinandum, qui in collegium Cardinalium cooptatus est. A Mauris itaq; Ferdinandus rex Conymbricam ciuitatem potioremq; Portugaliæ partem recepit. *Conymbrica ciui.* Viuens regna distribuit liberis: Sanctioque natu maximo Castellam, *Sanctius rex Castellæ.* Alfonso Legionē Asturiáq; & Tranisimenā: *Alfonsus rex Legionis & Asturiarum.* filiabus Vrracæ & Eliuræ contulit Zamoram & Taurum, Alfonso fratre id petente. Garciæ verò Galliciam & Portugalliam administrandam dedit. *Garcias rex Galliciæ & Portugaliæ.* annoque X X X X V I I. mense V I I I. Imperij sui diem clausit extremum, in ædem diui Isidori apud Legionem illatus.

Rodericus Cidus. Rodericus Viuarius, cognomento Cidus, his temporibus claruit: qui sæpe victis acie Sarracenis Valentiā recepit, atq; sui iuris fecit. *Valentia ciui.* Huius res bellica virtute gestæ, particulari commentario descriptæ circumferuntur. à quo (vt ferunt) originē trahunt Mendozę familię. *Mendozæ familia.*

Raymiris rex Aragonię. Raymiris filius Sanctij, cognomento Maioris,

ris, mortuo patre, per hoc tempus in regno succeſſit Aragoniæ. Vxorem duxit Ermiſendam, alio nomine Gilbigam, Armemacis & Bigorræ comitis filiam: ex qua liberos habuit duos: Sanctiũ, qui ſucceſſit in regno: & Gondiſſaluum, qui Iaccenſis epiſcopus fuit. Habuit & filias totidem: Teraſiam, quæ nupſit Comiti Prouinciæ: & Sanctiam, Comiti Toloſano. habuit pręterea Spurium nomine Sanctium, cui Ayuarium & alia oppida cum ſuis confinibus dederat, & Comitis titulo ornauerat. His temporibus occiſo Sanctio rege Vaſconiæ ſiue Sobrarbæ abſque liberis, Raymiri Vaſcones ſeſe tradiderunt. quæ cauſa fuit vt à Ferdinando rege Caſtellæ fratre occideretur anno regni ſui XLVI. ab incarnatione Chriſti MLXIII. Cuius corpus vnà cũ vxore ſua requieſcit in eccleſia S. Ioannis *de la Peñya*.

Gondiſſaluus, epiſcopus Iaccenſis.

Sanctius, Comes Ayuarin.

Sanctius, rex Vaſconiæ, ſiue Sobrarbæ.

Raymundus Berengarius eo nomine primus defuncto patre Berengario anno domini Ieſu Chriſti MXXXV. in principatu ſiue Comitatu Barcinonæ ſucceſſit. Hic militari virtute præclarus, nó ſolum partem Barcinonæ principatus à Mauris occupatam, recuperauit, ſed etiam Maurorum reges duodecim, campeſtri prælio victos, ſibi tributarios fecit: vnde ſubiugator Hiſpaniæ ac murus Chriſtiani populi Auguſtusq; sereniſſimus denominatus eſt. Vxores habuit duas: ex altera nomine Heliſabeta, Petrum Raymundum, & Berengarium

Raymundus Berengarius Comes Barcinoneñ.

Raymundum, ex altera dicta Almodes Raymundum Berengarium habuit: quorum Petrus Raymundus perijt veneno à nouerca (vt aiunt) dato. Raymundus Berengarius itaque Comes quum annis XXXXII. regnasset, à vita migrauit VI. Kalendas Iunij anno Christi MLXXVI. & in ecclesia Cathedrali Barcinonæ à se condita sepultus fuit, vnà cum Almode cõiuge, in cuius sepulchro quod adhuc cernitur, intus Epigramma reconditum est. *Hic est Raymundus Berengarius, Princeps Barcinonæ, Comes Gerundensis & marchio Ausonẽsis, qui mortuo patre Berengario Comite non tantum partem Barcinonæ principatus à Mauris occupatam recuperauit, verum etiã reges duodecim Maurorum campestri prælio victos sibi tributarios fecit: vnde cognomen sortitus est Propugnator & Murus Christiani populi.* Hic vnà cũ Almode Comitissa coniuge sua constitutiones Cathaloniæ, vulgo *Vsatges*, cõdidit. Ecclesiam hanc cathedralem Barcinonensem, sedente Guilaberto pontifice, sub honore sanctę Crucis, sanctęque Eulalię XIIII. Kal. Decemb. anno ab incarnatione Iesu Christi M LVIII. condidit, Priuilegiaq; plura concessit, terminos episcopatui præfixit, eandemq; ecclesiam pluribus muneribus redditibusq; dotauit.

Barcinonæ sedis ædificatio.

Garcias, Rex Nauarræ.

Garcias rex Nauarræ ex numero eiusdem regni sextus, filius Sanctij, cognomento Maioris, his temporibus congregato exercitu Castellam

ſtellam ingreditur: cui occurrit Ferdinandus rex frater cũ copijs ſuis. & inito prælio, cùm Garcias inſolens eſſet, & ſuorum animos non haberet, in eo bello victus & cæſus eſt: Cui ſucceſſit Sanctius eius filius. Hic Garcias Blancam filiam genuit, quæ coniunx fuit Sanctij Regis Caſtellæ cognomento Deſiderati.

SANCTIVS SECVNDVS.

Anno Chriſti, M L X-XIII.

SAnctius, eo nomine ſecundus, cognomento Deſideratus, mortuo Ferdinando patre in regnum ſucceſſit Caſtellę anno Chriſti M-LXXIII. Et non contentus eo, Legionis regnũ ſibi vendicauit, Alfonſo fratre eiecto, qui Toletum ad regem Maurorum ſe recepit, vbi permãſit donec Sanctio mortuo à populis ad regni ſucceſſionem reuocatus eſt. Blancã Garcię Nauarrę regis filiam duxit vxorem. Is collectis militibus Gallaicos vicit, in eoq́; prelio Garciã fratrẽ occidit. Ipſe Sanctius dignum factis vitæ finem ſortitus eſt, nam anno ſexto ſui principatus à Vellido dolſo per inſidias interemptus fuit. *Sanctius, II. Rex.* *Vellido dolſo.*

Sanctius, patre Raymiro defuncto, in regno Aragoniæ ſuccesſit, ætate annorum XVIII. Fœliciam vxorem duxit, ex qua tręs ha- *Sanctius, Rex Aragoniæ.*

buit liberos: Petrũ, Alfonſum, & Raymirim: qui omnes regnarunt. Aduerſus Mauros magna prælia geſſit, de quibus multas conſecutus victorias, oppida multa recuperauit, multaque condidit: ſcilicet Stellam, Lunã, Ayerbem, pluraque alia. Bellum quoq; geſſit cum Garcia patruo rege Nauarræ, quem vicit & occidit, & à Nauarræ populis rex appellari voluit. Hic in oppugnatione Oſcenſis ciuitatis ſagitta percuſſus occubuit anno ſui principatus XXXXV. Cuius corpus primum in eccleſia Caſtrimontis Aragonum iacuit, exinde in monaſterium S. Ioannis *dela Peñya* tranſlatum fuit. Ferunt huius temporibus corpus beati Andaletij ſiue Indaletij Almariæ ciuitatis epiſcopi, ab eadem ciuitate in eccleſiam ſancti Ioannis *dela Peñya* deportatum. Hic Andaletius diui Iacobi apoſtoli fuit diſcipulus, & vnus è primis quos in Hiſpania S. Iacobus ad fidem conuerterat.

Stella, Luna, Ayerbe, oppi.

Andaleti' episco. Almariæ.

Indaletus, episco. Almariæ.

Raymundus Berengarius, huius appellationis ſecundus, per hoc idem tempus in Comitatu Barcinonæ mortuo patre ſucceſſit: caput ſtupæ cognominatus, à flaua denſaque cæſarie. Cui nupta filia Roberti Guiſcardi, Meſſanæ & Apuliæ ducis, filium Raymundum Berengarium progenuit. Erat hic Raymundus vir militaribus rebus, belliqúe gerendi fortitudine ſtrenuus. cuius innumeris virtutibus inuidens frater Berengarius, & principatus

Raymundus Berengarius, Comes Barcinõ.

tus cupiditate permotus, occultis illi ſtructis insidijs inter Barcinonam & Gerundam, loco vocato *Perxa del ſtor*, eum crudeliter occidit anno ſui regni ſeptimo, à Christi Incarnatione autem M L X X X I I. Cuius mortem populus vlciſci cupiens, in fratricidã arma conuertit. at Berengarius pœnitẽtia ductus, in pœnam peccati Hieroſolymam profectus eſt: vnde reuertens, in itinere defecit. *Hermengaudus, Comes Vrgellen.*

Huius Comitis tempore fuit Vrgelli Comes Hermengaudus, vulgo Gerbus: homo ſtrenuus in armis: qui res præclaras geſſit, & Belagurium ciuitatem, multaque oppida deuictis Mauris recuperauit. *Balagurium ciui.* *Nauarræ regum Epilogus.*

Sanctius filius Garciæ, Nauarræ rex in ordine ſeptimus, per hęc tempora claruit: cui ſucceſſit Raymiris Roderici Cidi gener: huic Garcias Raymiris filius: deinde Sanctius Garcia progenitus, cognomẽto Sapiens: Poſt quem regnauit Sanctius cognomẽto Fortis: cui abſque liberis vita functo Blanca ſoror ſucceſſit, quæ nupſit Theobaldo Campaniæ Comiti. Ab his Theobaldus alter procreatus, matre è viuis ſublata, regno potitus eſt: qui itidem improlis deceſsit: in eius locum ſurrogato Henrico fratre, cognomine Craſſo. Hic genuit filiam Ioannam, quam nuptui tradidit Philippo Pulchro, Francorum & Nauarrorum regi. quẽ ſubſecutus eſt Ludouicus Hutinus, filius natu maior, at hærede maſculo à ſe *Sanctius, Rex VII.* *Raymiris, Rex VIII.* *Garcias, Rex IX.* *Sanctius, Rex X.* *Sanctius, Rex XI.* *Theobaldus, Rex XII.* *Theobaldus, Rex XIII.* *Henricus, Rex XIIII.* *Philippus, Rex XV.*

 non

Carolus, Rex XVII. non relicto, Carolus eiusdē Philippi & Ioannæ secūdus filius vtrunq; regnum vsurpauit: Quo similiter in fata absq; prole concesso, regni vtriusque administrationē *Philippus II. rex 18.* Philippus Longus, eiusdem Philippi tertius filius, adeptus est. Cūq; nec hic liberos haberet superstites, Nauarræ regnum ad Ioannam Ludouici Hutini filiam deuenit: quæ *Philippus III. rex 19* Philippi Comitis Aureliæ vxor, maritum vi matrimonij Nauarræ regem vocauit. His successit *Carol⁹ II. Rex XX.* Carolus eorum fili⁹, similiter Comes Aurelianiēsis: huic autē *Carol⁹ III. Rex XXI.* Carolus eius filius. quo masculis carente, Blācam filiā vnicā *Martinus, Rex XXII.* Martino regi Siciliæ matrimonio copularunt. At Blanca mortuo Martino, ex quo nullam sobolem susceperat, secundas contraxit nuptias cū *Ioānes, rex XXIII.* Ioanne, Ferdinandi primi Aragonum regis filio: qui fuit rex XXIII. Post quem successit *Phebus rex XXIIII.* Phœbus, XXIIII. rex, idemq; vltimus, vt infrà habetur.

Dominicus, abbas Silensis. Dominicus, abbas Silensis, ordinis S. Benedicti, vico Canensi, regionis Cantabriæ, nobili loco natus, per hæc tempora vitæ sanctimonia & miraculis clarus extitit, multaq; futura prędixit: & cùm ex viuis migraret anno Dñi MLXXIIII. eius anima à pueris quibusdam visa est, triplici corona refulgens, in cœlum euolare. Corpus in eodem monasterio sepultum est, cuius nomen etiamnum retinet: & Silense à frequentibus silicibus cognominatur.

ALFON-

ALFONSVS SEXTVS.

Anno Christi, MLXXIX.

ALfonsus, eo nomine sextus, Sanctij secundi frater, quum iam regnum Legionis & Asturum recepisset, à morte fratris obtinuit & Castellam anno salutis humanæ MLXXVIIII. Toleti ciuitatem longa obsidione redegit in potestatem, eandemq; Christianis incolendam tradidit, vt multa alia, quæ tūc in Castellæ, Legionis, Portugaliæq; prouincijs à Mauris recepit. Hoc autem tempore Mauri magnis copijs instructi, è Carthagine per Hispaniam discurrentes, omnia vastabant: quibus obuiam missus infans cum septem Comitibus, apud oppidū, quod *Alcaçar de Cōsuegra* vulgo dicitur, omnes ad vnū interfecti fuere. A quibus occisis, adhuc locus ille septem Comitū nuncupatur. Calamitatis huius causam cùm rex suorum animis nimia mollicie effœminatis imputaret, balnea, aliasq; id genus illecebras, quas Mauri Toleti constituerāt, sustulit, populū ad pristinam virtutē & seueritatem reducere conatus. Post hæc Toletanam Burgēsemq; basilicam multis donis ornauit. Sex habuit Alfonsus vxores, ex quibus deterioris sex⁹ liberos quinq; genuit: videlicet ex Isabella Ludouici regis Franciæ filia Sanctiā: nuptui traditā Comiti Roderico: q in ciuitatē vulgo *Cindad Rodrigo*, nouos colonos īduxit.

Alfonsus VI. Rex.

Toleta, ci.

Alcaçar de Consuegra

Septē Comitū locus

Cindad Rodrigo.

Ex Saida filia regis Sibiliæ, quæ simul ad verũ Dei cultum Christique religionem transiens, appellata Maria est: Sanctium patrui nomine suscepit: qui in acie aduersus Sarracenos cecidit. Habuit & Vrracam ex regina Constancia, quæ Raymundo Berengario Comiti Tolosę tradita, ex ipso comite filium nomine Alfonsum genuit. Sed mortuo Comite, iterum nupsit Alfonso regi Aragoniæ. Suscepit & Alfonsus ex pellice Taresiam, quæ nupsit Henrico Comiti Lothoringiæ, dotata Gallaciæ parte quæ Portugallia nũc appellatur, vnde Portugalliæ reges originem trahunt. Portugallia verò dicta est à Gallis, quasi portus Gallorum. Nam Galli in Hispaniam nauigantes, Portugallo ciuitati in Oceano mari & toti regno nomen dedere. Mortuo Henrico successit Alfonsus, qui primus est Portugallię rex appellatus, & primus Vlyssiponã à Mauris recepit: quorum quinq; simul regibus vno prælio superatis, quinq; scutorum insigne facti monumentum posteris reliquit. Post Alfonsum in dicto regno Portugalliæ successit Sanctius, & post eius mortem Alfonsus secundus, exinde Sanctius secundus, cognomento Capella, qui hæredem reliquit Alfonsum filium huius nominis Tertium. Cui successit Dionysius. Hic Alfonsus Castellæ rex anno XXXXIII. naturæ concessit: nullo superstite filio, præter Alfonsum quem genuit ex pellice Ximena, quum

Henricus Comes Lothoringiæ.
Portugaliæ regum Origo.
Portugalia vnde.
Alfonsus primus rex Portugaliæ.
Vlyxibona ciui.
Insignia regum Portugaliæ.
Sanctius rex II.
Alfonsus Rex III.
Sanctius Rex IIII.
Alfonsus Rex V.
Dionysius Rex VI.

quum socius expeditionis in Syriam communi Christianorum consilio susceptæ traiecisset. His temporibus Vrbanus papa secundus Archiepiscopatum Toletanum primatũ instituit totius Hispaniæ: ac regem Galliciæ cum omni diœcesi S. Iacobi anathematis vinculo ligauit, quòd Episcopũ in carcerẽ, inaudita causa, coniecerat. *Toleti Archiepiscopatus primarius Hispaniæ.*

Per hoc tẽpus Casilda siue Casilla virgo, Canonis Toleti regis Mauritaniæ gentis filia claruit, nõ sine sanctitatis opinione: quam Deus multis miraculis approbatam Christianis indies ostadebat. Huius natale V. Idus Aprilis celebratur. *Casilda siue Casilla Virgo.*

Petrus Sanctij filius, patre adhuc viuente, Ribagorciæ & Montisoniæ regis nomen acceperat: defuncto autem patre Aragonum regnum accepit: vxoremque duxit Agnetem, ex qua Petrum filium procreauit, & Isabellam, quæ simul cum fratre teneris annis, & ante patris mortem vitam finiuit. Oscam ciuitatẽ ope Fortunij Lizanæ cognomẽto Mace adiutus vi expugnauit, & Almozabenum Maurorum regem id dedecoris vlcisci cupientem in fugam coëgit, capto Garcia fratre regis Castellę qui Mauris auxilio venerat. In cuius rei gratiam, Vrbanus papa secundus, decimas primiciasque, & omnia beneficia Iurispatronatus omnium ecclesiarum & ciuitatũ, à quibus infideles hostes eiecerat, vt ipse & sui suc- *Petrus rex Aragoniæ.*

cessores in perpetuũ quibus vellent conferre possent, exceptis episcopatibus, concessit. Obijt Petrus rex absq; liberis, anno suæ ætatis XXXV. tercio Kal. Octobris, ab incarnatione Christi MCVIII. eiq; post mortem successit Alfonsus frater.

Decima cõcessa regi Aragoniæ.

Raymund. Bereg. Comes Barcinoñ.

Raymũdus Berẽgarius, eius nominis & cognominis Tertius, perempto parẽte Raymundo Berengario Caput stupæ dicto, in comitatu Barcinone successit. Cuius mater orbata marito, monasteria duo condidit: alterum ordinis S. Bernardi in valle Mariæ Comitatus Caprariæ: alterum ordinis S. Benedicti iuxta Gerundam, quod S. Danielis appellatur: in quo sanctissimam agens vitam, diem clausit extremum. Fuit autem Raymundus Berengarius vir omnium virtutum splendore præclarus. Insulam maiorem Balearium, quam Maioricam vocant, & eius ciuitatẽ à Mauris possessam, deuicit: quibus expulsis, insulanos omnes ad fidem Christi reduxit Kal. Februarij, anno domini MCXIII. Verùm dũ hic diutius commoratur, Mauri Barcinonam magnis copijs oppugnarunt: quo in Hispaniam reuerso, dum Barcinonensibus opem implorantibus fert suppetias, Genuenses, quibus insulæ Maioricæ cura demandata erat, Mauris magnum auri pondus offerentibus, ciuitatem & insulam restituerunt. Barcinonam cũ venisset, Mauros ab obsidiõe fugauit. Ilerdæ,

Monasterium vallis Mariæ.

Monasterium S. Danielis.

Balearis insula.

Der-

Dertosæ & Valenciæ reges sibi tributarios fecit. Vxorem duxit Dulciam, Gilberti Prouinciæ Mediolaniq; Comitis filiam, quæ duos peperit filios: Raymundũ Berengarium, qui mortuo patre in Comitatum successit: & Berengarium, qui Comes Prouinciæ fuit, filiãq; procreauit Berengariam, quę nupsit Alfonso eius nominis sexto regi Castellę Legionis & Toleti. Obijt ætate postrema iam senio retardatus, anno quinquagesimo principatus sui, ab incarnatione Christi MCXXXI. Hospitalis Hierosolymitani ordinis, in domo pauperum sibi habitus induit, quibus eius corpus inuolutum iacet in monasterio Riuipulli.

Odo Episcopus Vrgellensis, claro genere Comitum Pallariensium, & glorioso sanguine Barcinonensium, & magnanimorum Acquitaniæ Comitum ortus, hac tẽpestate claruit: qui vita & conuersatione sanctissimus, ob meritorum suorum excellentiam Catalogo sanctorum asscriptus fuit. Cuius festum pridie Kal. Iulij celebratur. *Odo, episc. Vrgellen.*

ALFONSVS SEPTIMVS.

Anno Christi, MCVI.

ALfonsus, huius appellationis septimus, rex Aragonię, mortuo Alfonso sexto, prętextu vxoris Vrracæ Alfonsi filiæ, Castellæ Le- *Alfonsus VII. Rex.*

læ Legionisque regnum obtinuit anno humanæ salutis M C V I. Et principatibus regnisque coniunctis, Imperatoris nomine appellari voluit. Hic comparatis magnis exercitibus, Mauros à Cæsaraugusta, Tudela, Daroca, Bilbili, quam nunc *Calatayut* Hispani vocant, Turiassone, Borgia, multisque oppidis alijs eiecit. Condidit & plura, inter quæ Burgum Pampilonis: Numantiam verò quã Scipio Affricanus olim deleuerat, Soriam vocans restaurauit. Condidit & Almazannm, Berlangam, Bilforatum. Hic etsi bellicosus, in rebus tamen diuinis negligentior: nã sæpius equos in ecclesijs velut in stabulis habebat. Ideoque (vt fertur) cum Fragam oppugnaret anno regni sui X X. iudicio Dei repente occisus, nec mortuus nec viuus apparuit, absque liberis, anno domini M C X X V I.

Cæsaraugusta, Tudela Daroca Bilbilis Calatayut ci. Turiassone, Burgia Boria Burgũ Pampilonẽ. Soria Numantia Almazana Berlanga Bilforatũ ciui.

Ioannes Ortega. Claruit per hæc tempora Ioannes cognomẽto Ortega, Quintana oppido Burgensis ditionis oriundus, qui ob vitę sanctitatem Christi confessoribus connumerari meruit. eius festum Quarto nonas Iunij celebratur.

Anno Christi MCXXVI.

ALFONSVS OCTAVVS.

Alfonsus VIII. Rex. Alfonsus, eo nomine octauus, filius Raymundi Berengarij Comitis Tolosæ, &

Vrracæ

Vrracæ Alfonſi ſexti Legionis Caſtellæq; regis filiæ, mortuo Alfonſo Septimo Aragoniæ rege, qui prætextu vxoris Vrracæ, Legionis Caſtellæque regna ſuſceperat, in eius locũ ſuccefsit, anno ſalutis humanæ M C X X VI. liberosq; habuit ex Vrraca vxore, Sanctiũ qui rex Caſtellæ: Ferdinandum, qui Rex Legionis fuit: & Heliſabetam. *Ferdinandus II. Rex Legionis.* Ex Berenguella conſorte ſecunda, Raymundi Comitis Barcinonæ filia, Beatricem, Ludouico VII. regi Franciæ collocatam. Hic Alfonſus ab expeditione Hieroſolymitana rediens, quũ domum applicuiſſet, anno quinquageſimo poſt initum regnum, morbo conſumptus eſt ad Baezam, ſub arbore quadam montis, cui nomẽ eſt vulgo de Muladar.

Auicenna, Auerrois medici. Auicenna Hiſpalenſis, medicæ artis ſcientiſsimus, per hęc tẽpora claruit: & Auerrois Cordubenſis, qui multo plura quàm cæteri Arabum in Ariſtotelem commentatus eſt.

Raymiris, Rex Aragoniæ. Raymiris filius Sanctij, mortuo fratre Alfonſo, per hæc tempora in regno ſuccefsit, à proceribus Aragoniæ electus. Hic iamdiu in Gallia in monaſterio S. Pontij de Tomerijs religioni S. Benedicti ſeruiebat: & impetrata à ſummo Pontifice facultate, vxorem duxit filiam Comitis Peitei, ex qua vnicã progenuit Petronellam filiam, quam Raymundo Barcinonenſium Comiti in vxorem dedit, & Aragoniæ regno dotauit. Hic Raymiris in Oſcen

Ecclesiæ S. Petri veteris Osceñ. ædificatio.
si ciuitate magnã ędificauit ecclesiã, quę S. Petri veteris dicitur: vbi monachos S. Benedicti ordinis cũ redditibus instituit, & in ea post resignationẽ regni, ad vltimũ vitę diẽ permãsit: ibiq; sepultus est anno 1147. regni verò 19.

Raymundus, Comes Barcinoñ.
Raymundus, mortuo patre Raymundo Berẽgario, Comitatũ Barcinonę, per hoc tẽpus, id est anno Christi 1131. accepit. Ei nupta fuit Petronilla aliàs Vrraca (vt Iacobus Marquilles ait) Raymiris monachi Aragonũ regis filia, ex qua suscepit Alfonsum, qui patri successit: & Sanctium Rosillionis & Ceritaniæ Comitem filiasq; totidẽ: Dulciam, quę Sanctio regi Portugalliæ nupta fuit, Alteram Hermengaudo Comiti Vrgelleñ. collocatam. Hic Raymundus, mortuo rege Raymiro socero, prętextu vxoris in regno Aragoniæ succesit. Veruntamen nõ regis ipse, sed principis Aragoniæ nomen assumpsit. Nã Raymiris rex Aragoniæ, socer ipsius, ijs cõditionibus regnum renunciauit, vt nõ rex sed princeps diceretur, & Comes Barcinonæ: In prælijs verò armis siue insignibus eiusdẽ Comitis vteretur, quæ sunt in campo aureo baculi quatuor rubri. Almeriam ciuitatẽ, Abderam priscis tẽporibus nuncupatã, ad Alfonsum Castellæ regẽ fororium suum contra Mauros instructo exercitu profectus 6. Kal. Nouẽb. anno Christi M C-XLV. Dertosam pri. Kal. Ian. MCXLVIII. Ilerdam & Fragam ciuitates, Kal. Nouemb. MC-

Sãctius, Comes Rosillionis & Ceritaniæ.
Sanctius, Rex Portugalliæ.
Hermengaudus Comes Vrgel.
Cathaloniæ cũ Aragonia vnio
Barcinoñ. insignia.
Almeria, Abdera, ci.
Dertosa, Ilerda, Fraga, ciuit.

MCXLIX. & alia plura loca à Mauris occupata, recuperauit, eorũ regibus occisis. Trecẽtas ecclesias ædificauit, & magnis reditib' dotauit: fuit enim princeps Christianissimus, & in rebus quæ diuinũ cultũ, fidemq; catholicã augere videbãtur, tam liberalis quã feruẽs & pius. Hic Berẽgario fratre à suis populis occiso, Comitatũ Prouinciæ recepit: & in necis eius vltionẽ, Arletũ ciutatẽ & alia cõplura oppida castellaq; deleuit. Hinc in Hispaniam reuersus, obijt apud Gerundã ciuitatẽ, in burgo qui dicitur S. Danielis, imperij sui 36. 8. Idus Aug. anno dñi 1162. Cuius corpus in monasteriũ Riuipulli delatũ, honorificè sepultum fuit. post cuius mortẽ Alfonsus ei' filius, in regno Aragoniæ Comitatuq; Barcinonæ successit. *Comitatus Prouinciæ cum Cataloniæ.*

Barcinonæ Comitum Epilogus post Carolum Magnum Imperatorem. *Barcinonæ Comitum epilogus.*

Iamfredus I.	annis LX.
Iamfredus II.	annis XXVII.
Miron III.	annis XVII.
Iamfredus IIII.	annis XXXV.
Borrellus V.	annis XXVIII.
Raymundus Borrellus VI.	annis XXIIII.
Berengarius VII.	annis XVIII.
Raymundus Bereng. VIII.	annis XLII.
Raymundus Bereng. IX.	annis VII.
Raymundus Bereng. X.	annis L.
Raymundus princeps Aragoniæ & Comes Barcinonæ, XI.	annis XXXVI.

Monasteriū S. Crucum in Cathalonia. Per hoc tempus monasterium Sanctarū Crucum in Catalonia ordinis S. Bernardi, à Guillermo Raymundo de Montcada, Galcerando de pinos, Poncio de Cabrera Vicecomite, & Petro Alemani constructum fuit, qui suis sumptibus illud dotauerunt. *Guillermus Raymundus de Montcada.*

Galerandus pinos. *Poncius de Cabrera.* *Petrus Alemany.* *Oldegarius Episcopus Barcinoneñ.* Oldegarius Tarraconensis Archiepiscopus, Barcinonensisque administrator siue Episcopus, per hoc idem tempus fide, doctrina ac miraculis plurimum valuit: obijtque Barcinonæ in Cathedrali ecclesia sepultus anno ab Incarnatione Christi M C X X X V I. sexta Martij. Cuius anniuersarium quolibet anno dicta die in eadem ecclesia celebratur.

Anno Christi MCLXXVI.

SANCTIVS III.

Sanctius III. Rex. Sanctius eo nomine terti⁹, cognomēto Desideratus, filius Alfonsi Octaui, mortuo patre in Castellæ regno succeſsit anno humanæ salutis M C L X X V I. Hic viuente adhuc patre vxorem duxit Blancā, Garciæ Nauarræ regis filiam, ex qua filium vnicum nomine Alfonsum genuit. Ordinem militum de Calatraua instituit in regione Toletana, loco & prouincia Calatrauæ, vbi cœnobium templariorum fuerat. quumque vno tantū regnasset anno, diem clausit in Arabia pro Christiana fide, in ea fortiter bellū gerēs, vt quidam scribunt. *Calatrauæ ordinis Institutio.*

Alfon-

Alfonsus siue Ildefonsus, Raymundi principis Aragonię filius, primus fuit rex Aragonũ, & Barcinonæ Comes post principatuum vnionem appellatus est. Multa ac pręclara opera edidit, Monasterium Populeti in Catalonia à fundamentis ædificauit ac dotauit. Turolium ciuitatem condidit, & Russillionem quam Perpinianum vocant. vel potius restaurauit: nam Turolium vulgo *Tuyr*, Turruptia, siue Tintana olim appellabatur: Perpinianũ verò, antiquitus Russinum, vulgo *Rossellon*. Vxorem duxit Sanctiam, Alfonsi Castellæ regis dicti Imperatoris filiam, ex qua liberos vtriusq; sexus sex habuit: Petrum, qui in regno Aragoniæ Comitatuque Barcinonæ successit: Alfonsum, qui Comes Prouinciæ: & Ferdinandum, primò monachum Populeti, deinde Abbatem montis Aragonum. filias totidem: Constantiam, quæ Vngariæ regis vxor fuit: quo mortuo, Frederico nupsit Romanorum Imperatori: Leonoram Comiti Tolosano traditam: & Sanctiã, filij Comitis Tolosæ coniugem. Obijt Alfonsus rex, quũ annis 34. regnasset, in oppido Perpiniano 7. Kal. Maij, anno Christi MCXCVI. sepultus in monasterio Populeti.

Alfonsus, Rex Aragoniæ.

Populeti monasterium.

Turolium.

Roßilonũ, Perpinianum, ciui.

Turruptia

Tintana,

Tuyr,

Rußinum

Rossellon, ciuit.

Alfonsus, Comes Prouinciæ.

Berengarius de villa mulorũ, Archiepiscopus Tarraconę, per hoc tempus cum suffraganeis suis Cõcilium apud Tarraconam celebrauit, anno Christi MCLXXX. cuius & Concilij

Berẽgari⁹, Archiepisc. Tarracon.

Anni incarnationis in chartis & instrumentis. constitutione, annus Dominicæ incarnationis in chartis & instrumẽtis notariorum scribi præceptus est, quum antea anni Frãcorum regum scriberentur.

Anno Christi, M C LXXVII.

ALFONSVS NONVS.

Alfonsus, IX. Rex. ALfonsus, huius nominis nonus, cognomento Bonus, Sanctio patre mortuo, Castellę regnum obtinuit, anno ab incarnatione Christi MCLXXVII. Hic in Arabas bellum mouit, qui per id tẽpus Hispaniã vlteriorem ex Mauritania inuaserũt anno dñi 1212. Sed primò parum prosperè: nam Sarraceni Bęticã quæ nunc Granatę est regnum subegerunt, tenueruntq; iam inde prouinciã ipsam, vsq; ad ætatẽ Ferdinandi eius nominis quinti. Mox Alfonsus ordinem militũ S. Iacobi de Spata instituit, & auctis opibus, ingenti prælio Sarracenos vicit. Vbedamque ciuitatem 12. Kal. Aug. anno Christi 1212. recuperauit: Miramamolinum Maurorũ ducem commisso ad Tolosam prælio vicit, in quo ducenta milia Arabum rumor est cecidisse, & crucem è cœlo apparuisse, ex quo prælio triumphũ Petrus Aragonum rex obtinuit. Eo tempore Alfonsus Rodericum præsulem Toletanum Romã misit, ad impetrandas in expeditionem contra Mauros collationes. Vxorem duxit Alfonsus Leonoram, Henrici regis Angliæ filiã, ex qua liberos

Betica Granata, prou.

S. Iacobi de Spata ordinis institutio.

Vbeda, ci.

Rodericus Archiepisc. Toletañ.

liberos vtriusq; sexus septem genuit: Sanctiũ, qui puerilibus annis: Ferdinãdum, qui adulta iam ætate in fata concesserũt. Henricum, qui patri successit: Blancam, quæ nupsit Ludouico cognomine 7. regi Francorum, ex quo Ludouici regis Francorũ, qui post mortem consecratus est, mater efficitur. Ad hæc Berengariã, quæ iuncta fuit Alfonso Legionis regi. Vrracam, quæ regi Portugalliæ: & Leonorã, quæ regina fuit Aragonum, vxorq; Iacobi Aragoniæ regis. Alfonsus itaq; anno 38. ex quo regnare cœperat, diem clausit extremum.

Dominicus, vir sanctitate insignis, ac religiõis Christianę quasi matutinũ sydus, per hęc tempora in Caligurio ciuitate Hispaniæ natus, ex Canonico regulari à Deo vocatus, cum XII. fratribus socijs prædicatorum ordinem incredibili feruore fundauit, qui per Honorium tertium Pontificẽ maximum, anno Christi 1218. approbatus & confirmatus fuit. *Dominicus, pater prædicatorum.*

Petrus, filius Alfonsi Aragoniæ regis, annum agens XX. mortuo patre per hoc idem tẽpus gubernacula regni Comitatusq; Barcinonæ suscepit. Cui nupta fuit Maria Guillermi Mõtispessulani filia, & Constantinopolitani Imperatoris neptis, ex qua Iacobum filium vnicum Kal. Febru. anno domini M C XCVI. in Montepessulano habuit: & ex pellice Constantiam, quę Guillermo Raymundo de Montcada nupta fuit. Hic Petrus in vlteriorẽ *Petrus, Rex Aragoniæ.* *Guillerm. Raymund. de Montcada.*

Idubeda, Vbeda, ci. Hiſpaniam apud Idubedam ciuitatem, quæ nunc *Vbeda* dicitur, contra Mauros duce Miramamolino auxilium regi Caſtellæ tulit: qui quum in bello gerẽdo fortiſſimus haberetur, deuictis Sarracenis victoriam inſignem reportauit. Hinc Romam profectus, corona panis azynei ab Innocentio papa tertio, in eccleſia S. Pancratij coronatus eſt. Poſtea verò Roma inſtructo exercitu diſcedens, cõtra Simonem dominum Montiſfortis & Toloſanum Comitem progreſſus, habito cõflictu eos deuicit. in quo dũ Gallos fugientes, à ſuis longè remotus, inſequitur, ab hoſtibus ferè ſolus interceptus, fortiſſime pugnãs, occiſus eſt anno Chriſti MCCXIII. & regni ſui XVII. Cui Iacobus filius in regnum Aragonię Comitatuq́ue Barcinonæ ſucceſſit.

Anno Chriſti, MCCXV.

HENRICVS I.

Henricus, I. Rex. HEnricus eo nomine primus, Alfonſi noni filius, patre mortuo, in eius locũ ſuffectus eſt anno ſalutis humanæ MCCXV. Is biennio pòſt apud Palentiam vrbem dum cum ſodalibus luderet, coϲto latere fortuito vulnus in capite accepit: ex eoq́ue biduo pòſt morte occubuit abſq; liberis. His tẽporibus Ioannes Hieroſolymitanus rex in Hiſpaniam profectus eſt, vt Galliciæ apoſtoli ædem voto inuiſeret, *Ioannes, rex Hieroſolymæ in Hiſpaniã,*

uiſeret, Cui Henricus Berengariam ſororem, Alfonſo Legionis regi olim nuptam, matrimonio iunxit.

Iacobus huius nominis primus, perempto patre, vt diximus: regnũ Aragoniæ Comitatumque Barcinonę obtinuit. Fortunat⁹ & fœlicis memoriæ ob res magnificè geſtas appellatus eſt. Hic ciuitatem Maioricam pridie Kal. Februarij anno domini MCCXXIX. expulſis Sarracenis recuperauit, inſulam totam obtinuit: Et in Hiſpaniam victor cum exercitu reuerſus IIII. Kal. Octob. MCCXXXVIII. fugatis Mauris, Valenciam vrbem, prouinciamque Murciæ vſq; ad nouam Carthaginem adeptus eſt. Vxorem duxit Leonoram, Alfonſi noni Caſtellæ regis filiã, ex quá Alfonſum progenuit filium, qui iuuenis è vita migrauit: & diuortio facto à Gregorio papa ob conſanguinitatem gradus, non ſolum non confirmari matrimonium voluit, ſed etiam diſſoluit. quamobrem vxorẽ duxit Hioleſiam, ſiue Ardeuram, Vngariæ regis filiam, ex qua filios peperit tres: Petrum, qui patri ſucceſſit in Aragoniæ regno & Valenciæ, principatuq; Barcinonę: Iacobũ, qui rex fuit Balearium, id eſt Maioricarum, Comesq; Roſillionis & Ceritaniæ, ac dominus Montispeſſulani: & Sanctium, qui Toleti Archiepiſcopus prælũ contra Mauros ingreſſus, occubuit. Peperit & filias quinq;: Iſabellam, quæ conſors fuit Phi-

Iacobus, Rex Aragoniæ.

Maiorica à Mauris recepta.

Valencia capta.

Iacobus, Rex Maioricarum.

Sanctius, Archiepiſ. Toleti.

lippi regis Franciæ, cui Carcassonam in dotem tradidit, quũ antea cessisset iure, si quod ei competeret in Laletania (quæ Gottolania nũc est) & Rusinone, vt habet Michaël Ritius Neapolitanus. Violantam, quæ nupsit Alfonso X. Castellę regi. Constantiã, quæ fuit vxor Emanuelis fratris regis Castellæ. Mariam & Leonorã, quæ à vita paruulæ discesserunt. Ex pellice verò Teresia Ioannis Bidauræ filia, genuit Petrũ, cui castrum Ayerbæ dedit: & Iacobum, quem dñm castri Xericæ fecit, in regno Valentiæ. Ex alijs verò fœminis suscepit Petrum Ferdinandũ, cui nupta fuit filia regis Nauarræ, & oppidũ Ixar obtinuit à patre, à quo titulum & cognomẽ accepit: & Ferdinandũ Sanctium, cui oppidum Castrum dedit, à quo eius successores à Castro cognominãtur. Fuit Iacobus rex, in re militari strenuus, omniq̃ue genere probitatis ornatus. Ordinem beatæ Mariæ de Mercede Barcinonæ instituit, sub regula S. Dominici, ĩnteruentione Raymundi de Peñya forti, Barcinonesi generalis magistri ordinis S. Dominici. Obijtq; Iacobus rex Algeiræ, quod oppidum est Valentiæ, ætatis suæ LXXX. VIII. Idus Augusti. anno ab incarnatione Christi 1276. in monasterio Populeti sepultus.

Ius regum Francorũ Cathalonia trãstulit ad reges Aragonũ.

Ordinis beatæ Ma. de mercede institutio.

Anno Christi, M CC. XVII.

FERDINANDVS TERTIVS.

Ferdi-

Ferdinandus, eo nomine tertius, Alfonsi Legionis regis filius, mortuo Henrico in eius locũ successit anno ab incarnatione Christi MCCXVII. vtroq; regno Legionis et Castellæ potitus. Vir fuit in militarib⁹ rebus strenuus: nam ab omnibus fere Hispaniæ finibus Mauros exegit: Hispali, Corduba, Vandalia, & Bætica magna ex parte recuperatis: præter Granatæ regem, quẽ sibi fecit stipendiarium. De cuius rebus fortissimè gestis Rodericus Archiepiscopus Toletanus magnã cõfecit historiã. Vxorem duxit Beatricẽ Germanorum Imperatoris, vel (vt alij dicunt) Brabãtię ducis filiã: quæ liberos sex ei peperit Alfõsum, Fredericũ, Emanuelẽ, Philippũ (qui Christianã regis Daciæ filiã duxit vxorẽ) Sanctiũ, & Henricũ. qua mortua sibi Ioannã ex comite Pontis ędită iunxit: ex qua Ludouicũ & Leonorã procreauit. Hic quũ annis XLV. regnasset, apud Hispalim ciuitatẽ à se recuperatã diem clausit extremum, anno domini MCCLXII. *Ferdinandus, III. Rex.* *Hispalis, Corduba, ciuit.*

Antonius, de Padua ciuitate Vlyssiponensi in Portugalia oriũdus, ordinis minorũ, his temporib⁹ claruit. Vir vtiq; sanctus, & multis virtutib⁹ decoratus: à Gregorio tertio papa in sanctorũ consortiũ confessorum honorificè relatus, cuius natale Idibus Iunij celebratur. *Antonius de Padua Vlyxboñ.*

Bernardus, presbyter Cõpostellanus, iuris vtriusq; eruditissimus, per hoc idem tempus claruit. Cõscripsit in iure Canonico quędã laude *Bernardus presbyter Cõpostell.*

dignissima, quæ in magna habentur auctoritate. Item super quinq; libris Decretaliũ, lib. 5.

Raymundus de Penya forti, Barcinoñ. Raymundus de Penya forti, natione Cathalanus, ordinis prædicatorum, Tertius magister generalis hac ætate claruit, in diuinis scripturis sufficienter edoctus, ac Iuris Canonici scientia instructus, scripsit in decretales lib. 5. Item summæ de Casibus lib. 3. Constitutiones ordinis lib. 1.

Hugo Barcinoñ Cardinalis. Hugo Barcinoneñ, ordinis prædicatorum, & S. Sabinæ Cardinalis presbyter, vir doctrina ac vitæ sanctitate conspicuus, per hoc tempus in magna fuit existimatione. scripsit in totũ vetus ac nouum testamẽtum li. LXXIII. & summam de Casibus valde vtilem, Religionis ordinationes & constitutiones sub regulari obseruãtia in ordinem extantem redegit.

Anno Christi, M C C L X I I.

ALFONSVS DECIMVS.

Alfonsus, X, Rex. ALfonsus, huius appellatiõis decimus, Ferdinando patri successit anno salutis humanæ MCCLXII. Vxoremque duxit Violantam Iacobi Aragonum regis filiam, ex qua filiam primò Berengariam, mox liberos alios septem habuit: Ferdinãdum cognomẽto *dela Cerda*, cui Blãca diui Ludouici regis Francorũ filia nupsit, & patre viuẽte ab humanis discessit,

Cerdæ familia.

fit, ex vxore relinquẽs Alfonſum & Ferdinandũ *de la Cerda*, à quibus domus *de la Cerda* originem trahit: Sanctium, qui poſt eum regnauit: Ioannem, qui Margaritã Marchionis Mõtisferrati filiam duxit vxorem, & multa contra Mauros bella fortiſsimè geſsit: poſtremò Iacobum, Petrum, Leonoram & Mariam. Alfonſus itaq; Leges Hiſpaniarũ quas vocãt Partidas, alijs inſuper additis illuſtratisque ſenſibus, vt ex vſu videbatur, in volumen redegit. Murciam recepit ab Arabibus, quæ in eius fide perſtitit: vnde priuilegio cõſecuta eſt, vt ſeptem coronas inſignibus ſuis imponeret. Algarbij Comitatum Alfonſo Portugaliæ regi dedit, in dotem filiæ Beatricis, quam ex pellice genitam ei collocauerat, quæ Dionyſium peperit. Immunes pręterea reges Portugalliæ fecit, ne cogerentur conuentibus adeſſe, qui Hiſpanorum lingua Curiæ vocantur, quibus ex fœdere regi Legionis & Caſtellę aſtringebãtur. Variantibus in creando Imperatore ſententijs ei Imperium vltro delatum eſt, ſuadente etiam Pontifice vt capeſſeret, vitandi belli cauſa. Anno XV. poſt electionem ſuã, ſuo Iuri renunciauit apud Belgradum. His temporibus Sarraceni anno Chriſti MCCLXVIII. ex Aphrica ſoluentes, vtraſquè Hiſpanias opprimũt: ſed Chriſtiani Cruce ſignati, eos facta irruptione maxima cæde profligarunt. Hic Alfonſus Aſtronomiam ſideralemque ſcien-

Legũ Hiſpaniarũ quas partidas vocant copulatio.

Portugaliæ regni libertas.

Sarraceni in Hiſpanias.

tiam profitebatur, vnde ab eo tabulæ extant Alfonſinæ. Imperatorem Conſtantinopolitanum à Sultano captum, ingẽti ære collato redemit. moriensq; hic excellens rex anno 25. principatus ſui, Murciæ condi voluit.

Petrus Portugaleñ. Petrus Portugaleñ, epiſcopus Tuſculan', medicus & philoſophus præſtantiſsimus, primò S. Romanæ eccleſiæ Cardinalis, poſtmodum *Ioannes papa XXI.* papa Ioannes X X I. per hæc tẽpora claruit: ſcripſit medicis non contemnenda opuſcula, inter quæ opuſculum quod medici Theſaurum pauperum appellãt. Item problematum lib. 1. Canones medicinæ lib. 1. & Epiſtolarum ad diuerſos, lib. 1.

Garcias Hiſpanus. Garcias Hiſpanus, luculentiſſimus legum explanator, tẽpeſtate hac etiam viguit, qui & ſuper Decretalibus egregium opus & alia plura *Petrus, rex Aragoniæ.* compoſuit. Petrus filius Iacobi Aragoniæ regis, defuncto patre per hæc tempora in regno Comitatuq; Barcinonæ ſucceſſit. Huic patre adhuc viuente tradita fuit Conſtãtia, Man*Siciliæ regni vnio cũ Aragonia.* fredi vtriuſq; Siciliæ regis filia, cuius prętextu regna hæc Siciliæ obtinuit. Habuitq; ex ea liberos vtriuſq; ſexus ſex. Alfonſum, qui patri *Iacobus, rex Siciliæ* ſucceſſit in Aragoniæ regno. Iacobũ, qui primò rex Siciliæ, & mortuo fratre Alfonſo Aragoniæ fuit. Fredericum, qui rex etiam Siciliæ fuit. & Petrum, qui abſq; principatu vitã degit. Iſabellam, quæ nupſit Dionyſio regi Portugalliæ: & Conſtantiã, vel (vt alij volũt) Vio

ſantam, quæ coniunx fuit Roberti Neapolis regis. Petrus itaq;, quum apud Villafrancam oppidum Comitatus Barcinonę permaneret, diem clauſit anno ætatis ſuæ LV. tertio Idus Nouemb. anno domini M.CCLXXXVI. cuius corpus ad monaſterium ſanctarum cruciũ fuit deportatum, & reconditum, Alfonſo filio in regni ſucceſſionem hærede cõſtituto.

SANCTIVS QVARTVS.

Anno Chriſti MCCLXXXVII.

SAnctius, eo nomine quartus, adhuc viuo patre (vt fama habetur) regem Caſtellæ ſe geſſit, & mortuo ſucceſſit anno ſalutis humanæ MCCLXXXVII. Contra Mauros fœliciter dimicãs, eis Tariffam olim Carteiam vocatam, ademit. Regem Feſſæ Maurum ex Africa contra Hiſpaniam magna claſſe ſoluentẽ nauali bello ſuperauit. Mariam infantis Alfonſi filiam, cognomẽto de Molina, fratriſq; Ferdinandi tertij, vxorẽ duxit, liberoſq; quatuor, Ferdinandum, Petrum, Philippum, & Henricum ex ea procreauit. Is itaq; quum annis regnaſſet VIII. fato functus eſt.

Sanctius, IIII. Rex. *Tariffa, Carteia ci.* *Molinæ familia.*

Alfonſus, huius appellationis ſecũdus, Petro patre defuncto, per hęc tempora in Aragonię regno Comitatuq; Barcinonæ ſucceſſit. Homo liberalitate fortitudineq; præſtantiſſimus fuit,

Alfonſus, II. Rex Aragoniæ.

fuit, & ideo Largus cognominatus. Iacobũ pàtruum, qui aduersus Petrum regem Aragonum patrem suum Gallis adhærebat, regno Maioricarum priuauit. quo regno potitus, alteram Baleariũ quæ Minorica appellatur, depulsis ab insula Sarracenis, ditioni suæ subegit. Vxorem nunquam duxit, ideoque Castus cognominatus: & sic moriēs anno ætatis suæ XXVII. absque liberis, Barcinonæ XV. Iulij, Iacobum fratrem Siciliæ regem hæredem instituit, anno Christi MCCLXXXXII. in ecclesia monasterij fratrum minorum Barcinonæ in tumulo matris sepultus.

Maioricarum regnũ cum Aragonia. Minorisa, Minorca insula.

FERDINANDVS QVARTVS.

Anno Christi MCCXCV.

Ferdinandus, IIII. Rex.

Ferdinandus Sanctij filius, eo nomine quartus, regnum accepit anno salutis humanæ MCCLXXXXV. quod, annum agens nonũ, per matrem administrabat. Vnde huius pueritia, illius sexu contempto, plures in eum arma sumpserunt. Nã contra Alfonsum *dela Cerda* qui se Castellæ regem dictitabat, ac reges Nauarræ, Portugalliæ, & Aragonię, grauia bella per legatos gessit. Ex Constantia Portugalliæ regis filiæ, Alfonsum genuit, qui Castellæ regno successit: & Leonoram, quam Aragoniæ regi Alfonso locauit. quumque an-

nisXIII. regnasset, & nocte quadam dormire crederetur, in fata admodũ iuuenis corruit. Dionysius, Alfonsi decimi, regis Castellæ Legionisque nepos, his temporibus in Portugalia regnabat, qui milites Iesu Christi sub ordine Cisterciensi apud oppidum Tomarium Lusitaniæ instituit sub magistro. Dicto regi successit Alfonsus, huius nominis quartus, eius filius ex vxore sua Isabella Petri Aragonũ regis filia: Alfonso autem Petrus Ferdinãdus.

Dionysius, Rex Portugalliæ. Militũ Iesu Christi ordinis Institutio. Alfonsus, Rex Portugalliæ. Petrus rex Portugalliæ.

Iacobus Sicilię rex, filius Petri Aragonũ regis, mortuo Alfonso fratre, regnum Aragoniæ principatumque Barcinonæ obtinuit, Fredericum fratrem in Sicilia regem relinquens. Vxorem duxit Mariã Alfonsi decimi Castellę regis filiã. Cum qua nõdum deflorata, ob cõsanguinitatis gradum coniunctissimum (erat enim sororis filia) iussu Romani Pontificis diuortium fecit. Exinde Blancã Caroli Neapolitanorum regis filiam duxit, ex qua liberos quinque genuit: Iacobum, cui nupsit Leonora, Alfonsi decimi Castellę regis filia (sed ea intacta, ad ordinem S. Ioannis Hierosolymitani se contulit: inde magister ordinis Montesani electus) Alfonsum, cui Tiresia neptis Vrgelli Comitis Guillermi Dantensæ filia nupta fuit, & Vrgelli Comitatum prætextu vxoris obtinuit, ac in regno patri successit: Petrum primò Comitẽ Pratensium, deinde Empuriarum: Raymundum Berengarium, Comitem

Iacobus, Rex Aragoniæ. Fredericus, Rex Siciliæ. Guillermus Dantensa. Petrus, Comes Emporiarum.

Pra-

Ioannes archiepisc. Toleti & Tarracon.

Pratensium Ribagorciarumq;: & Ioannẽ qui primo Toleti Archiepiscopus, postea Tarraconeñ, Alexãdriæq; Patriarcha est habitus. Filias totidem: Constantiam, quæ Emanueli regis Castellæ filio nupsit: Mariam, quæ Petro Castellæ infanti: Blancã, quæ pręfuit monialibus monasterij Xixene ordinis S. Ioannis. Vilantam, quæ fuit consors Tarentino principi: & Isabellam, quæ fuit vxor Austriæ ducis.

Iacobus Comes Lunæ.

Ex pellice autem habuit Iacobum, qui filiam Lupi Lunæ, nomine Ioannam, in matrimonium duxit: & Comitatũ Lunæ cum ea accepit. Duxit præterea Iacobus rex defuncta Blãca Elisendã, nobilis Petri de Montcada filiam, quæ mortuo rege monasterium monialiũ de Petris albis, ordinis S. Claræ, iuxta Barcinonam à fundamẽtis instruxit ac dotauit, & ibi requiescit.

De Petris albis monasterij ædificatio.

Aduersus Federicum fratrem Siciliæ regem nauali prælio in Siculo mari decertans Siculos profligauit, rebusq; prospere cõfectis in Hispaniam reuersus, cum Valentiæ conuentum celebrasset, Barcinonæ aliquandiu commoratus, obijt Pridie Kal. Nouemb. anno Christi 1327. ætatis suæ 66. in ecclesia monasterij sanctarum Crucum sepultus. Alfonsum filium hæredem & successorem instituit, Iacobo primogenito abdicato, qui cõtra Sardos rebellantes in Sardiniam à patre missus, expeditionem Sardiniæ, simul & regnorum successionem recusauit.

AL-

ALFONSVS VNDECIMVS.

Anno Christi, MCCC. VIII.

ALfonsus, huius nominis vndecimus, in patris Ferdinandi quarti locum successit, anno humanæ salutis 13 o 8. ductaque Maria Dionysij Portugalliæ regis filia, Petrum genuit: ex Leonora de Guzman pellice, Henricum & Federicum: ex his Henricum Trastamaræ Comitem, Federicum verò diui Iacobi magistrum instituit. Præterea Sanctium, Telium, Petrum, & Didacum: quorum vltimos duos Petrus eorum frater interimendos curauit. Alfonsus itaq; in Arabas animi impetum conuertens, aduersus Almoacenũ & Hynzephium Bellamarini & Granatæ reges oppido Alcala (quod Regale vocãt) recuperato, fœliciter dimicauit. Calatrauæ magistriũ leuibus de causis delatũ interfici iussit. Ordinẽ militũ de la Bãda, apud ciuitatem Burgensem instituit. Obijt in obsidione Castri de Gibraltar, eo die Veneris quo Dominicę passionis memoriam recolimus, quum regnasset annis XLII.

Alfonsus, XI. Rex.

Henricus, Comes Trastamara.

Militũ de la Banda, ordo.

Ordinẽ nouum militię Christi, ea tempestate Ioannes 22. Pont. Max. instituit, qui militare sub Christo dicerẽtur in Lusitania, & Sarracenis resisterẽt Bęticã & Aphricã incolentibus. Huius autẽ militiæ præfect⁹ in Marino Syluẽsis diœcesis oppido locum repositũ habet, vbi principalis domus cõstituta, & militibus oĩa bona

Militum Christi ordo in Portugallia.

bona Templáriorum, annuēte rege Portugalliæ, concessa: quo liberius militiæ Christi vacarent. Cuius censor & moderator est abbas Archohasiani monasterij Cisterciēsis ordinis, Vlyssiponensis diœcesis: qui conscribendi & & exauctorandi milites facultatem habet.

Alfonsus, Episcopus Hispaleñ. Alfonsus Hispalensis episcopus, ordinis Heremitarum diui Augustini, doctor celeberrimus, per hoc idem tempus claruit, cuius quidem doctrina est in precio. Hac etiam æta-

Aluarus, frater minorum. te Aluarus frater Minorum, Hispanus, clarus habetur.

Alfonsus, Rex Aragoniæ. *Sardinia, Aragoniæ coniungitur.* Alfonsus rex Aragonum, viuente patre Iacobo in Sardiniā profectus, eā breui tempore imperio patris subegit: multis tamen prælijs habitis, in quibus animi fortitudinem mirabilē, & rei militaris industriam, & Ducis magni officium ostētauit. Cæsaraugustę coronā regni accepit anno Christi M C C C XXVII. Ex Tiresia vxore (de cuius coniugio fuit Comes Vrgelli & Vicecomes Agerensis) liberos ge-

Iacobus Comes Vrgelli. nuit: Petrum, qui patri successit. Iacobum, cui Comitatum Vrgelli dedit. Fredericum & Alfonsum, & alios duos, & filiam Tiresiam. qui primis ætatis annis è vita migrarunt. Omnes Cæsaraugustæ iacent in ecclesia S. Francisci ordinis Minorum, apud altare maius iuxta tumulum matris. Mortuaque Tiresia ad quintum Kal. Nouemb. anno domini M C C C-XXVII. Leonoram Alfonsi decimi Castellæ

regis

regis filiam duxit vxorem. ex eaq; genuit Ferdinandum Dertosæ Marchionem: Ioannem, qui obijt apud auum in Castella: & Constantiam, quæ nupsit Iacobo vltimo Maioricarũ regi. Alfonsus itaque apud Barcinonam diem clausit extremum, nono Februarij anno Christi M C C C X X X V I. qui iacet Ilerdæ in monasterio S. Francisci ordinis Minorum. Post cuius mortem Petrus eius filius in regnis successit. His temporibus Ioannes papa XXII. Cæsaraugustanam ecclesiam sibi dilectam in metropolitanam erexit, assignatis sibi quinque Cathedralibus ecclesijs, ex vndecim quæ Tarraconeñ subsunt. Petrus de Perpiniano, natione Cathalanus, ordinis Carmelitarum, per hoc idem tempus claruit, & in scripturis diuinis non mediocriter eruditus, ædidit multa cõmendatione digna, è quibus feruntur Quęstiones in lib. summarum pulcherrimæ. Item in totũ psalterium opus grande, & Sermones varij.

Ferdinandus, Comes Dertosæ.

Cæsaraugustana, ecclesia in Archiepiscop.

Petrus de Perpiniano.

PETRVS.

Anno Christi, M C C C L.

PEtrus, Alfonso patre mortuo, imperij Castellæ Legionisq; habenas suscepit, anno à natiuitate Christi M C C C L. Blancam Borbonij ducis filiam in vxorem duxit, quam instigante pellice dimisit. Hic nota crudelitatis à mul-

Petrus rex

à multis accuſatur. nam Federicum fratrem, diui Iacobi militiæ præfectum, obtruncauit. Rubeum Granatę regem, hoſpité, ſuam opem implorantem, theſauris inhians quos ſecum aduexiſſe putabatur, iugulauit. Exinde fratres Telius, Sanctius, et Henricus ad Aragonũ regem ſe recipiũt, impetratoq; auxilio Caſtellæ fines adoriũtur. vnde Petrus Anglorũ copijs adiutus, inito aduerſus Henricũ pręlio, eũ regni finibus exegit. qui inſtaurato Francorũ copijs exercitu, Petrũ regem ſuperauit, ſtrictoq; gladio confodit, vndevigeſimo ſui principatus anno.

Terremotus maximus. Terremotus maximi adeo in Hiſpania, his temporibus, id eſt anno Chriſti MCCCLVII. fuerunt, & præſertim Hiſpali & Cordubæ, vt maxima earũ vrbiũ ędificia corruerint, ingentẽq; hominũ multitudinẽ oppreſſerint.

Egidius Hiſpalẽſ Epiſcopus Cardinalis Carillæ familia. Egidius Magnus, Hiſpalenſis Epiſcopus, & Sabinus Cardinalis digniſſimus, ex nobiliſſima Hiſpaniarum familia Carrilla natus, ijſdẽ temporibus ob res magnas ſtrenue à ſe geſtas, apud Innocentiũ papam ſextum, alioſq; ſummos proceres, maximò eſt habitus in pręcio: cuius virtute confiſus Innocentius, ex Auinione in Italiã ad multos tyrannos et eccleſiæ Romanæ rebelles comprimẽdos legatus miſſus eſt: & Romã cum omni apparatu veniens, in primis Carolum Imperatorẽ coronauit. Quo coronato, omnes vrbes & oppida

quæ

quę Tyráni, instigante Bauaro, occupauerát, breui recepit. Hic optimus ac Christianissimus pater, multa Italiæ bona exemplo dignissima, maximè Bononiæ contulit: nam in ea vrbe Collegiũ impensis proprijs construxit, cui & introitus magnos pro scholasticis Hispanis pauperibus perpetuò alẽdis assignauit. Petrus huius appellationis quartus, cognomento Cerimoniosus, in Aragonia per hoc tempus, mortuo patre Alfonso, regni gubernationem suscepit. Hic adolescens annos fere XVI. natus, viuente patre, ad montes Pyrenæos se contulit, insidias Leonoræ nouercę veritus, quæ studebat vt Ferdinandus eius filius, post Alfonsi regis obitũ, in regno succederet. Sed regno suscepto, Ferdinandum fratrem, qui multos Aragoniæ populos ad rebellionem cõcitauerat, occidit: ac nonnullos Aragoniæ nobiles, qui Ferdinandi factionẽ secuti fuerát, Cæsaraugustę capite puniuit. Vxores duxit quatuor, quarum prima fuit Maria Nauarræ regis filia, ex qua Ioannam habuit, quæ vxor fuit Emporiarũ Comitis: & alteram filiá, quæ paruula migrauit à vita. Peperit et Petrũ filiũ, qui natus paucis dieb⁹ obijt. Mortua Maria, Leonorá Portugallię regis filiam duxit: quæ post cõfectas nuptias, perbreui spatio tẽporis, obijt. Inde Leonorá duxit, regis Siculorũ filiam, ex qua Ioannẽ & Martinũ filios genuit, quorũ alter ei successit in reg-

Petrus 4. Rex Aragoniæ.

Martinus, Dux Montisalbi. nis, alter dux fuit Montisalbi. Suscepit & filiam Leonoram, quæ nupsit Ioanni, Henrici Castellæ regis filio. Leonora quoq; defuncta, rex iam senio confectus, amore cuiusdam mulieris viduæ deperditus, nomine Sibiliæ Forcianæ, in Emporiarum prouincia natæ, eam demum duxit vxorem, quæ filiam peperit vnicam nomine Isabellam, coniugio traditam *Iacobus, Comes Vrgelli.* Iacobo Comiti Vrgelli & Vicecomiti Agerensi. Hic Petrus Henrico Trastamaræ Comiti, Castellæ regi fratri inuiso opē ferre non destitit, cuius auxilio Henricus Petrū fratrem Castellæ regem (vt diximus) occidit. Postea *Sardiniā trāsijt rex Aragoniæ.* verò Petrus rex Aragoniæ, in Sardiniam transijt rebellantem, & Genuenses ad quos Sardi defecerāt, multis cladibus affecit. Hinc in Hispaniam reuersus, Iacobum Balearium regem suæ sororis maritum, propter ea quòd ei obsequium denegauit, Maioricarum, Russillionis, *Maiorica, Aragoniæ cōiungitur* & Ceritanię principatibus, quos nomine suo tenebat in feudo, spoliauit: quas prouincias Aragoniæ regno coniunxit.

Anni à natiuitate in chartis initio. His quoq; temporibus apud Perpinianū oppidum, in Curia generali, 25. Deceb. 1351. fuit determinatū in Cathalonia, ne Calendæ à notarijs in chartis scriberentur, nec ab incarnatione annus Domini, sed à natiuitate inchoaretur. Pręfuit autem rex Petrus annis 51. Barcinonæ moriens 5. Ianuarij, anno Christi 1387. natus annos 72. Corpus autem delatum

tum est in monasterium Populeti.

HENRICVS SECVNDVS.

Anno Christi, M CC-CLXIX.

HEnricus, eo nomine secundus, Alfonsi vndecimi filius, interēpto Petro, regno potitus est anno salutis humanæ 1369. Huic nupta fuit Ioanna, infantis Ioannis Emanuelis *dela Cerda* filia, ex qua Ioannē genuit, qui post patrem regnauit: & Leonorā, quæ nupsit regi Nauarræ. Regnauitque Henricus annis octo, quum è vita migrauit apud S. Dominicum *de la Calçada*, Calagurritanē diœceseos. *Henricus, II. Rex.* *Cerdæ familia.*

Ferdinādus, filius Petri, in Portugalliæ regno per hoc tempus imperium regebat, cui successit Ioannes eius ex pellice filius. Hic Ferdinādus ex vxore sua vnicā habuit filiam, quę coniunx fuit Ioannis regis Castellæ, eo nomine Primi. *Ferdinandus, Rex Portugalliæ.*

IOANNES I.

Anno Christi, MCCC-LXXVII.

IOannes, eo nomine primus, Henrico patri successit, anno à natiuitate Christi 1377. Hic vxorem duxit Leonoram, Petri Aragonū regis filiam, ex qua Henricum qui patri successit, & Ferdinādum regem, postea Aragonum, suscepit: qua mortua, Beatricē Ferdinādi Portugalliæ regis vnicam filiā superduxit. defunctoq; Ferdinando socero, prosequens vxoris *Ioannes, I. Rex.*

ius, magna manu Portugalliæ fines ingressum Ioannes Ferdinandi ex pellice filius, infecta re exercitum reducere coëgit: seque Portugalliæ regem creauit. Hic Ioannes rex Castellæ, Henrico filio dedit in vxorem Catharinam ducis Lancastriensis Angli filiã, atque illum principem Asturum declarauit: Obijtque equi lapsu oppressus, vndecimo sui principatus anno.

Ioannes, Rex Portugalliæ.

Ioannes Nothus in Portugalliæ regnum (vt diximus) mortuo Ferdinando rege, ex religione militari vocatus, per hæc tempora claruit. Hic in omnibus admirabilis extitit: nam tres Insulas extra orbem eiectas, quas vulgo Dispersas vocant, regno conquisiuit: & Suram munitissimam Aphricæ vrbẽ vi cepit: & alia multa cõfecit, ex quibus peperit sibi immortalẽ gloriam apud omnem posteritatẽ. Filios ex cõiuge habuit: Eduardũ, qui patri successit in regno, & Petrum infantem, Leonoramq; filiam, quę nupsit Petro Aragonum regi: Ferdinandum, virum sanctitate præclarum, quem ob religionem & vitę abstinentiam inter beatos retulerunt: Ioannẽ, regem Cypri: & Henricum, qui in Atlantico mari primus nouas reperit insulas. ampliandi siquidem regni paterni desiderio, quod angustis limitibus circumscribi videbat, Oceanum Hispanicum magna classe cosmographorũ persuasione ingressus, varias insulas ab hominibus nunquã habita-

Insulæ extra orbem.

tas

tas adinuenit: inter quas ea quæ vulgo *de Madera* nuncupatur, ſaccaro proferendo eſt aptiſſima. In hãc & multas alias nouos primus induxit colonos ex Luſitania. Inſulam verò S. Georgij de Picho, Flandris habitandã cẽſuit. Ioannes, eius appellationis primus, Petro Aragonum regi defuncto, in Aragonia, Comitatu Barcinonæ, & alijs regnis ſucceſſit. Vxorẽ duxit Matthæam, Arminiacenſis Comitis filiam, ex qua genuit filiam nomine Ioannam, quæ nupſit Matthæo Foxæ Comiti. Defuncta Matthæa: Violantam ducis Ebaris filiam vxorem duxit, quæ peperit Iacobum Delfinum Gerundæ dictum, qui puer Cæſarauguſtæ obijt: Adhæc Violantam, quæ nupſit Ludouico Neapolis regi, & Andegauenſiũ duci.

Madera Inſula. *S. Georgij de picho inſula.* *Ioannes, I. Rex Aragoniæ.* *Iacobus Delfinus Gerundæ.*

His temporibus populi Barcinonẽſis principatus, Aragones, Baleares & Valentini tumultuantes aduerſus Iudæos inſurrexerunt, exceptis Cæſarauguſtæ ciuibus: quos regis præſentia cõpeſcuit. Qua perſecutione in Iudæorum perniciem violenter exacta, rex ſeditiõis authores capite puniuit, & alios magna bonorum parte mulctauit. Ad Baleares cũ regina profectus, Maioricarum ciues, vt ducenta florenorum milia perſoluerẽt, coëgit. Hinc in Tarraconenſem agrũ remeãs, in Caſtilionẽ oppidũ ſe recepit: vbi per aliquot dies cõmoratus, in ſaltus & mõtes propinquos venatũ profectus, repẽte è mula, qua vehebatur, mor-

Iudæorum perſecutio.

tuus decidit XVIIII. Maij, anno Christi MCCCXCVI. cuius corpus ad Populetū monasterium delatum fuit, iussu Martini regis fratris eius.

Benedictus XIII. papa Petrus de Luna.

Benedictus, eius nominis decimus tertius, Petrus de Luna antea vocatus, natione Aragonensis, per hoc idem tēpus, mortuo Clemēte papa 7. in Schismate in papatum suffectus est, qui annis 21 vsq; ad conciliū Constātiæ sedit.

Anno Christi, MCCCLXXXVIII.

HENRICVS TERTIVS.

Henricus, III. Rex.

Henricus, huius nominis tertius, patri successit Ioanni in regno Castellæ, duodecimo ętatis suę anno, à natiuitate verò Iesu Christi M CCCLXXXVIII. Hic ex Catharina, diximꝰ, quā ei nupsisse duas filias habuit, Mariam, & Catharinam: exinde Ioannē qui mortuo patre regnum obtinuit. Mariam filiā nepoti suo iunxit Alfonso Ferdinandi filio. Obijt Henricus Toleti morbo solutus, quum annis XVI. regnasset: ætatis suæ XXVIII.

Eduardus, Rex Portugalliæ.

Eduardus, filius Ioannis regis, hac ætate in Lusitania rerum potiebatur. Hic ex vxore sua Isabella, Ferdinandi eius nominis primi, Aragonum regis filia, filium genuit Alfonsum, filiasque duas: Leonoram, quæ nupsit Federico Imperatori, eius nominis tertio, & Ioannam

nam, quæ fuit vxor Henrici Castellæ regis, eius appellationis quarti.

Iacobus ordinis Eremitarum, Theologus excellentiſſimus, natione Toletanus, per hoc tempus floruit, & vniuerſam fere ſcripturam ſacram explanauit. Edidit & inſigne volumẽ Sophologiũ inſcriptũ, opus diuinæ ſapientiæ exquirendæ peraccommodũ, & multa alia. *Iacobus Toletanus.*

Martinus, frater Ioannis Aragoniæ regis, defuncto fratre in regno ſucceſſit. Hic regnante Ioanne, Mariam Lunæ Comitis filiam vxorem duxerat, ad quam mortuo patre abſque filio ſucceſſore, Comitatus Lunę iure deuenerat. ex hac coniuge Martinum habuit filium, qui Frederici Siciliæ regis filiæ matrimonio coniunctus eſt. Et Frederico ſocero ſine virili prole defuncto, prætextu vxoris Siciliæ regnum obtinuit. Hic Martinus ſenior cũ filio in Siciliã traiecit, ibiq; permanſit, donec de morte fratris Ioannis regis legatos accepit, & tũc Barcinonam delatus eſt, inde Cęſaraugustam peruenit, vbi rex ab omnibus ſalutatus fuit Idibus Maij, anno Chriſti MCCCXCVIII. Mortua exinde Maria coniuge, duxit Margaritam Pratarum Comitis filiam, ex qua nullam prorſus habuit prolem. Diſceſsit his temporibus ab humanis Martinus rex Siciliæ, V. Kal. Septemb. anno domini MCCCCIX. poſt cuius mortem, Martinus pater menſes ferme decem ſuperuixit, & è vita migrauit in *Martinus, Rex Aragoniæ.* *Martinus, rex Siciliæ*

M 5 mona-

monasterio vallis Domicillę prope Barcinonā XXXI. Maij, an. Iesu Christi MCCCCX. Cuius corpus ad Populetum monasterium delatum fuit, regnauitq; annis XIIII.

Vincenti⁹ Ferra. Vincentius Cathalanus, ordinis prædicatorum, Theologus Valentiæ oriundus, ex familia Ferreriorum originem ducens, ijsdem temporibus non solum celebri doctrina, sed singulari sanctitate insignis fuit: tandem anno Christi M C C C C X V I I I. ex hoc sæculo migrauit. Et quum post mortem plurimis miraculis claruerit, Calixtus papa eius nominis tertius, eiusdē conterraneus, anno Iesu Christi M CCCCLV. in sanctorum cōfessorum numero eum aggregauit, eiusq; festum Nonis Aprilis celebrari iussit. Scripsit sermones Quadragesimales ac festiuos, quos non minori eruditione, quàm doctrina refertos post se reliquit.

Anno Christi, M CCCCIIII.

IOANNES II.

Ioannes, II. Rex. IOannes, huius appellatiōis secūdus, defuncto patre in regno Castellæ successit, anno Christi M C C C C I I I I. adhuc infans in cunis: eiusque rem Catharina mater & Ferdinandus patruus administrarunt, donec ad quatuordecim annos perueniret, quo gubernacula regni subijt. Mariamq; Ferdinandi patrui filiam duxit vxorem, ex qua Henricum genuit,

genuit. quæ cum maturè decessisset, alteram superduxit nomine Isabellam, Ioannis infantis filij Ioannis regis Portugalliæ filiam, ex qua Alfonsum qui adolescens obijt,& Isabellam reginam catholicam procreauit.Henricũ filium viuens in regni consortium assumpserat, quum anno imperij sui L. diem clausit extremũ. de eius rebus gestis & vita, satis longa circunfertur historia.

Alfonsus V. filius Eduardi regis Portugalliæ, princeps mansuetus & magnanimitate prudentiaque singulari præditus : per hoc tempus, id est,anno Christi M CCCCLV. post mortem patrui tutoris,Petri infantis agnominati,regnum paternum accepit.quo mortuo, Ioannes eius filius regnauit. *Alfonsus, Rex Portugalliæ.*

Lupus de Oliueto Hispalensis,ordinis monachorum diui Hieronymi generalis prior, diuinarum scripturarũ eruditissimus,per hæc tempora suum ordinẽ semicollapsum, verbo,exemplo ac doctrina mirificè instaurauit,& nõnulla opuscula lectu dignissima edidit.Regulam ex dictis diui Hieronymi collectã per capitula distinxit : quã Martinus papa quintus approbans, ipsius ordinis professoribus obseruandam tradidit.Deinde sermones vtiles, & alia quædam composuit.Obijt in vrbe Romana,sepultus in ecclesia S. Alexij in monte Auentino. *Lupus de Oliueto Hispalẽ.* *S.Hieronymi ordinis reformatio*

Ioannes Segobrigẽsis, vir moribus & doctrina il- *Ioãnes Segobriensis.*

na illustris, summos sacræ theologiæ professores eruditione ac doctrina æquauit. qui acceptum à Nicolao pontifice eius nominis quinto Episcopatum Cęsariensem renuens, ad altissimos Hispaniæ montes secessit, & ibidem paruo in monasterio magnæ sanctitatis vitá exegit: ibiq; ne ocio marcesceret, viris ex Hispania accitis linguæ Arabicę peritissimis, librum Alchoranum egregio stilo in nostrá transtulit linguam, ipsiusq; mendacia veris ac varijs rationibus et argumentis refellit. Ferdinandus Ioannis huius nominis primi, vlterioris Hispaniæ regis filius, per hoc idem tempus prætextu matris Leonorę, Petri Aragonum regis filiæ (vt diximus) in regno Aragoniæ Comitatuq; Barcinonæ successit III. nonas Septēbris, M CCCCXII. quo die coronatus fuit. Princeps omni virtutum genere cumulatissimus, ab omnibus Hispaniæ populis merito celebratur: Martino enim Aragonum rege auunculo suo mortuo, ab Aragoniæ magnatibus per legatos accitus est, vt regni titulum & coronam acciperet. Leonoram Alburquerqui Comitis vlterioris Hispaniæ, admodum diuitis filiá vxorem duxit, ex qua fœlicissima orta est proles. Quinque enim ei filij nati sunt omnibus naturæ donis præstátes. Alfonsus, qui patri omnibus successit in regnis, suaq; virtute ac proprio labore Neapolitanum regnū adeptus est. Ioánes, qui prætextu vxoris Blancæ Na-

Ferdinandus, Rex Aragoniæ.

Ioannes, Rex Nauarræ.

tę Nauarrã obtinuit. Henricum, equitum S. Iacobi ordinis magiſtrum. Sanctium, qui Alcantaræ & Calatranæ militiæ pręfecturas geſſit. & Petrum, qui Neapolitano bello periјt. filiæ quoq; duæ: Maria, quæ nupſit Ioanni regi Caſtellæ: & Leonora, quæ vxor fuit Eduardi Portugalliæ regis. Sigiſmundus Imperator his temporibus in Hiſpaniam venit, vt ſchiſma iam diuturnum, Ferdinandi ope & conſilio adiutus tolleret. Sed Benedictus decimustertius papa in ſua permanſit pertinacia, & ex oppido Perpiniano in Inſulam Peniſculæ apud Valentiam ſe recepit. Tunc Sigiſmundus ex Hiſpania ad imperiũ reuerſus eſt: Ferdinãdus verò Barcinonam venit: hinc in Aragoniam proficiſcens, in Equalato oppido à vita deceſſit, ſecunda Aprilis anno Chriſti MCCCCXVI. ætatis verò XXXXIII. qui ſepultus eſt in monaſterio Populeti. Leonora autem vxor in vlteriorem rediјt Hiſpaniam, Monaſteriumq; S. Ioãnis dominarum, Methimnæ (quæ vulgo *del Campo*) condidit, vbi perſanctè vixit annos X VIIII. & diem clauſit quinta Ianuarij anno domini MCCCCXXXV. Alfonſus Ferdinãdi Aragonię regis filius, iure primogenituræ paternum regnum obtinuit. Hic bellicarum rerum gloriã pacis laudibus præferens, ad regnum Neapolitanum animum adiecit: ad quod magna claſſe deuectus, præfectũ arcis maritimæ ad proditio-

Sigiſmundus, Imperator in Hiſpaniã.

Alfonſus, Rex Aragoniæ.

ditioné pellexit. inde contra Renatum eiusdé Neapolis regem exercitũ moués, Neapolitanam vrbem longa & durissima obsidione adeo fatigauit, vt multi fame & inedia perierint. Tandem noctu per cuniculũ furtim militibus intromissis, vrbem cepit: ac breui tempore proceribus domitis, vniuersum regnum in suá potestatem redegit. Hic sine controuersia, regum principumque omnium, quos nostra ætas tulerit, & sapientissimus & fortissimus habitus est. Rex inter voluptates moderatus, inter adulatores firmus: inter vana pleraq; principũ exercitia, doctrinæ studia haud omisit. Eius facta & laudes, Laurentius Valla & Bartolomęus Faccius, duo præstátissimi viri fideq; dignissimi facundissimè scripta reliquerunt. Vxorem duxit Alfonsus Mariá Henrici Castellæ regis patrui sui filiá, ex qua nullá prolem suscepit. Ex concubina autem filium genuit Ferdinandum, quem primum Calabrię ducem, & in Apuliæ regno ex testaméto moriés hæredem instituit. Habuit filias duas, Mariam & Leonorá, quarum prior vxor fuit Marchionis Ferrarię, posterior filij Ducis Suessani. Obijt Alfonsus Neapoli in Castro nouo, XXVII. Iulij, anno Christi MCCCCLVIII ętatis suæ LXV. Per hoc idem tépus mortuo Penisculæ Petro de Luna, qui dicebatur Benedictus papa III. duo Cardinales Egidium cognomento Munyos, Barcinoneñ Canoni-

Egidius Munyos.

cum

eum, genere nobilem, pontificem deligũt, Clementemq; octauum appellant: qui ſtatim Alphõſi regis hortatu & Cardinales creauit, & fecit quæ à pontificibus fieri conſueuerũt. Verũ quũ Martinus papa quintus, in gratiam cũ Alfonſo rediјſſet (erant enim hoſtes prius) iubente Alfonſo Egidius ſtatim omnia pontificatus iura depoſuit. erga quem clementia ac benignitate Martinus poſtea vſus, eum Maioricenſem epiſcopum declarauit. Cardinales autem ab Egidio creati, ſponte Cardinalatu ſe abdicarunt.

Nicolaus Euboicus Saguntinus Epiſcopus, per hoc tempus, non minus Græcis quàm Latinis literis eruditus, floruit. *Nicolaus Euboicus, Episc. Saguntinus.*

Alfonſus Borgia, natione Cathalanus, patria Valentinus, iiſdem temporibus papa creatus eſt, Calixti tertij nomine ſibi impoſito. Vir fuit magni conſilij, & vtriuſq; iuris peracutus doctor. ſedit annis tribus, ac menſibus totidem, diebus XVI. *Alfonſus Borgia: Calixtus III. papa.*

Ioannes Mena, Hiſpanorum poëtarum celeberrimus, claruit ſub Ioãne ſecundo. Scripſit metro Hiſpano opus varium, omniq; eruditionis genere refertum, poſteritatiq; adeo admirandum, vt non iniuria inter tot poëtas Caſtellani vatis cognomentũ meruerit: quod & elegantiſſima eius carmina luce clarius indicant. *Ioannes Mena.*

HEN-

Anno Christi, MCCCCLIIII.

HENRICVS QVARTVS.

Henricus, IIII. Rex.

HEnricus, eo nomine quartus, Ioánis principatu finito, in regno Castellæ patri successit, anno salutis humanę MCCCCLIIII. ætatis suæ XXXI. Blancam Ioannis Aragonum regis filiam matrimonio sibi iunxit: eaq; dimissa, Ioannam Eduardi Portugaliæ regis filiam superduxit: quæ dubium pepererítne an sibi puellam Isabellam supposuerit, quæ vulgo pro regis filia colebatur. Hic sobrino suo, regis Portugalliæ filio qui patri successurus erat, Isabellam eius filiam collocauit. Sed soror Henrici Isabella, suasu quorũdam principum, clam fratre, à Ferdinando Ioannis Aragonum regis filio in vxorem duci curabat: nam rumor erat, Isabellam quæ filia Henrici putabatur, à matre fuisse suppositam: quum satis constaret Henricum genitalibus esse debilem, neque per naturam patrem fieri posse. & sic Ferdinandus, mortuo Henrico absq; liberis, cum coniuge Isabella Henrici sorore, regno Castellæ potitus est.

Ioannes, Rex Portugalliæ.

Ioannes, filius Alfonsi, qui per idem tempus in Portugallia regnum paternum obtinebat, filium habuit Alfonsum, qui viuente patre Isabellam Ferdinandi eo nomine quinti, regis Castellę filiã duxit vxorẽ. qui Alfonsus adhuc sponsus, dum pertinacius equum currendo vrgeret,

geret, ex eo delapſus infeliciter interijt. quapropter Ioãnes pater eius ſine liberis deceſſit. Cui ſuffectus eſt Emanuel ex prole regia genitus, et eidẽ regi Ioanni cognationis arctiſſimo vinculo cõiunctus: Qui Iſabellã ſupradictã viduatã duxit vxorem. Quæ quum Cæſaraugustę Michaëlem filium peperiſſet, ſubinde magno dolore partus obijt mortem. Michael autem nondum annos duos attigerat, cùm Granatæ Bæticæ è viuis ſublatus eſt. Cęterum Ferdinandus ad retinendum Emanuelis regis affinitatem, ei Mariã filiam, ſororemq; ſupradictę Iſabellę, miſſis legatis, in matrimonium dedit.

Ioannes cognomine ſecundus, Ferdinãdi ſuperioris, regis Aragonum ſecundogenitus, Alfonſiq; prędicti frater, decedente Alfonſo ſine legitimis filijs, in regnis Aragoniæ Sicilię, cęteriſq; principatibus citerioris Hiſpanię per hoc tempus ſucceſſit. Hunc principem præclaræ & eximiæ bonitatis fuiſſe tradunt, & Chriſtianæ religionis præcipuum aſſertorem, clementia inſuper animiq; magnitudine pręcellentiſſimùm. Qui annum agens fere vigeſimum (vt diximus) Blancam Caroli Nauarræ regis filiam duxit vxorem: ex qua filiũ nomine Carolum habuit, qui patre adhuc viuẽte fatis exceſſit: et filias duas: Blancam, quę nupſit Henrico Caſtellæ principi, Ioannis ſecundi filio, cum quo deinde diuortium fecit, *Ioannes. ij. Rex Aragonia.* *Carolus Rex Nauarra.*

N illius

illius experta naturæ defectum, & in Nauarram reuersa paucis diebus decessit ab humanis: & Leonoram Gastono Comiti Foxano collocatam, quæ mortuo patre Nauarræ regnum hæreditario iure consecuta, post dies XV. quibus regni administrationem sumpserat, diem clausit extremum. Ob temporis breuitatem Gastonus in serie regum non ponitur. Defuncta Blanca coniuge, Ioannam Federici Almirantis Castellæ filiam duxit, ex qua totidem genuit liberos: scilicet Ferdinandum, qui patri in regnis successit: Ioannã, quã Ferdinandus Neapolitanorũ rex duxit vxorẽ: & Marinã, quæ nata paucis diebus obijt. Ex pellice autem Castellana, progenuit Ioannem, qui Archiepiscopus fuit Cæsaraugustanus: & Alfonsum ducẽ Villęformosæ. Ex fœmina item Nauarra suscepit Ferdinandum & Mariã, qui puerilibus annis è vita migrarunt: & Leonoram comitẽ Lirini, quæ nupsit Ioãni Comestabili Nauarræ: & Alfonsum, qui paruus defunctus est. De principe isto plurima & propè infinita referuntur summæ virtutis monimenta, quę breuitati studentes omittimus. Tãdem de deo atq; hominibus benemeritus, deficiens in senectute bona, Ferdinandum filium iam vlterioris Hispaniæ regem, in regnis Aragoniæ & Siciliæ cum Isabella Henrici regis sorore vxore hæredem dimisit. Obijtq; fœlicissimus rex Ioãnes in ciuitate

Gastonus rex Nauarræ.

Ioannes Archiepiscopus Cæsaraugustanus.

Alfonsus dux Villæformosæ.

uitate Barcinoñ. XVIIII. Ianuarij anno Saluatoris Iesu Christi MCCCCLXXVIIII. Phœbus filius Ioãnis, filij Gastoni & Leonoræ regis Nauarrę, in regno successit Nauarræ, & rex fuit XXIIII. in ordine prędicti regni. Quo sine prole decedente, Catharina eius soror Ioãnis filia in regno successit, fuitq; matrimonio copulata Ioanni Albretio olim Nauarrorum vltimo regi, qui propter schismaticum fauorem regno priuati fuerunt à Iulio secundo summo pontifice, & dominationi Castellæ regni vnito. *Phœbus rex Nauarræ.*

FERDINANDVS. V.

Anno Christi, MCCCCLXXVII.

Ferdinandus, eo nomine quintus, Ioannis Aragonum regis vnicus filius, prętextu vxoris Isabellæ, adhuc adolescens, patreque viuente, mortuo Henrico, Hispaniæ vlterioris rex efficitur anno Salutis humanæ MCCCCLXXVII. & Ioanne rege patre defuncto, non solùm regni Aragoniæ, sed in plerisque regnis principatum obtinuit. Qui paribus auspicijs cũ coniuge administrabat omnia, & partẽ Bæticę, quã Granatam vocant, à Mauris septingentos octoginta annos *Ferdinandus.V.rex.* *Granatæ regni recuperatio.*

 occupa-

occupatá receperũt: pulsisq; Sarracenis & Machumetica superstitiõe, tépla Deo Opt. Max. cõdiderũt anno Christi MCCCCLXXXXII. & de omni regno tandem cum magna nominis gloria triumpharunt. Vnde Ferdinandus Catholici cognomentum sortitus fuit.

Sancta fides Ciuitas Hic apud Granatam Sanctam fidem ciuitatẽ construxit. Fortunatas Oceani meridionalis insulas anno domini M CCCC LXXXX. regno Hispaniarum addidit, quæ admirandæ

Insulæ extra orbes. fertilitatis esse perhibẽtur. Adhæc insulę quatuor proximæ, videlicet Sancti Saluatoris, Sãctę Marię Conceptionis, Ferdinandæ, & Hispaniolæ, anno Christi M CCCC LXXXXIII. per Christophorum Columbũ Hispanæ classis Imperatorem, in India extra orbem in Oceano sparsæ, inuentæ & captæ fuerunt: et quò Romanorum arma olim penetrare nõ potuerunt, illuc hodie Hispanorum peruenit victoria, vt Petrus Martyr et alij quidam fusissimè narrant. Isabella itaq; regina ex Ferdinando vnicum filium Ioannem peperit, cui Margaretam de Austria Maximiliani Imperatoris filiam collocauit: sed hic nulla suscepta prole, superstitibus parentibus, diem clausit extremum. Habuit filias quatuor: Isabellam, quæ nupsit Alfonso Ioannis Portugalię regis filio: quo vita defuncto, Emanueli regi Portugalię coniuncta fuit: Ioanna, quam Philippus Magnus Archidux Austriæ, dux Eduorũ

ſeu Burgundionũ, Comeſq; Flandrenſiũ, Maximiliani Imperatoris filius vxorem duxit. Mariam, quę poſt mortẽ Iſabellæ ſororis ſuæ nupſit Emanueli, vt diximus, Portugalię regi. Quarta verò & vltima fuit Catharina, quæ Arturo Angliæ regis filio nupſit: ſed mortuo Arturo Henrico Regi tradita fuit, qui ex ea Mariam filiam habuit, quæ adhuc innupta viuit: iam nunc antem electa Regina Angliæ. Ex pellice autem Ferdinandus genuit Alfonſum, Cæſarauguſtæ & Montis regalis archiepiſcopum. Ferdinandus itaq; mortua Iſabella cõiuge, vlterioris Hiſpaniæ regina, quæ omnibus ingens ſui deſiderium reliquerat, quum XX VII. regnaſſet annis, aliam nomine Germanam, Ducis à Nabona filiam duxit vxorẽ: et ad regna Aragonię ſe conferens, Neapolim petiuit, in vlteriore Hiſpania relicta Ioanna eius primogenita cum Philippo viro ſuo regnãte Iure hęreditario. Sed Philippo defuncto, in Hiſpaniam rediens, gubernationis nomine cum Ioanna filia regina Imperium recupe rauit, atq; ibidẽ ab humanis exceſſit X X I I. Ianuarij, anno Chriſti M D XVI. cuius corpus vnà cum Iſabella vxore Granatam ciuitatem detulerunt. Et ſic Aragonum regnũ ſuæ diuturnitatis finem accepit, poſtquam ſub XXV. regibus DCIIII annis regnatum fuit: quorum iterum nomina & tempora ſubijcere placuit.

Aragonũ regum epilogus.

Aragoniæ regum Epilogus.

Ennicus Arista.	i.	annis	vii.
Garcias Ennicus.	ii.	annis	x.
Sanctius Garcias i.	iii.	annis	xxxxvi.
Garcias Sanctius.	iiii.	annis	xviii.
Sanctius Maior, ij.	v.	annis	xxxxiiii.
Raymirus j.	vi.	annis	xxxxvi.
Sanctius iij.	vii.	annis	xxxv.
Petrus j.	viii.	annis	vi.
Alfonsus j.	viiii.	annis	xxiiii.
Raymirus ij.	x.	annis	xix.
Raymundus cum Petronilla	xi	annis	xv.
Alfonsus ij.	xii.	annis	xxxiiii.
Petrus ij.	xiii.	annis	xxv.
Iacobus i.	xiiii.	annis	Lv.
Petrus iij.	xv.	annis	x.
Alfonsus iij.	xvi.	annis	vi.
Iacobus ij.	xvii.	annis	xxxv.
Alfonsus iiij.	xviii.	annis	viii.
Petrus iiij.	xix.	annis	Lii.
Ioannes j.	xx.	annis	viiii.
Martinus	xxi.	annis	xiiii.
Ferdinandus j.	xxii.	annis	vi.
Alfonsus v.	xxiii.	annis	xxxxii.
Ioannes ij.	xxiiii.	annis	xxi.
Ferdinandus ij.	xxv.	annis	xxxvii.

Franciscus Ximenes, Archiepiscopus Toleti.

Franciscus Ximenes, ordinis minorum Cardinalis, & Archiepiscopus Toletanus, his têporibus

poribus Studiũ Compluteñ suis sumptibus instituit, & dotauit.

Emanuel rex per hæc tempora Portugaliã regebat, qui plures Insulas ab hominibus nunquam habitatas inuenit, & vsque ad Ethiopas peruenit. Hic (vt diximus) Mariam Ferdinandi & Isabellæ filiam, duxit vxorem: post mortem cuius, Ioannes eius filius in paterno regno succeßsit. Filios habuit Emanuel ex Maria Ioannẽ, Lodouicum, Ferdinandũ, Alfonsum, qui Cardinalis fuit Portugalliæ, Henricum, Eduardum, & Isabellam, quę coniunx fuit Caroli Imperatoris regis Hispanię, & Beatricem cõsortem Ducis Subaudiæ. Habuit etiam Emanuel vxorem aliam, mortua Maria, nomine Leonoram, filiam Philippi regis Castellæ, sororemque prædicti Imperatoris. ex qua illi nata est Maria, quę adhuc innupta manet. Leonora verò post mortem Emanuelis, Francisco Gallorum Regi fuit collocata. *Emanuel Rex Portugallia.*

Rodericus ex Borgia gente nobilißsima Valentiæ ortus, per hoc tempus supremum pontificatũ adeptus est, Alexander papa eius nominis sextus agnominatus. Vir magni animi & prudẽtiæ recolẽdæ ac beatißsimę memorię auunculi sui Calixti papę tertij semper ęmulator. *Rodericus Borgia Alexander papa.*

Anno Christi. MDIII.

PHILIPPVS.

Philippus Rex.

PHilippus Magnus Eduorum seu Burgundionũ dux, Archidux Austriæ, Comesq; Flandrensiũ, Maximiliani Imperatoris filius, prętextu Ioannæ vxoris suæ, mortua Isabella Ferdinandi consorte, regna vlterioris Hispaniæ obtinuit anno à partu virginis M D IIII. Hic filios ex vxore duos genuit. Carolũ Imperatorẽ nunc fœliciter regnantem, regemq; Hispaniarum: et Ferdinandum regem Vngariæ & Boemiæ: & filias quattuor: Leonoram, quæ coniunx fuit Emanuelis regis Portugaliæ (vt diximus): quo mortuo, Francisco Regi Franciæ copulata est : et Catherinam quæ consors fuit Ioannis regis Portugaliæ: & Isabellam, quam in vxorem duxit Christiernus Danię et Noruegię Rex: & Mariã, quę nupsit Ludouico Hũgarię Regi. Hic Philippus quũ annis duob⁹ regnasset, occubuit: et Ioãna eius consors vnà cum patre Ferdinando regnũ obtinuit, vt scripsimus. Ioannes huius nominis tertius, Emanuelis filius, per hoc tempus regnum Portugaliæ obtinuit. Qui ex Catharina vxore genuit Ioannem, qui in vxorem duxit Ioanna, Caroli Imperatoris & Isabellę filiam: & Mariam, quæ nupsit Philippo Hispaniarũ Principi: & Vallisoleti diem clausit extremũ, relicto filio Carolo infante.

Anno Christi. MDXVI.

CAROLVS.

Caro-

CArolus Romanorum Imperator, Philippi filius, nũc fœliciter regnãs, mortuo Ferdinando, vnà cum eadem Ioanna matre sua Hispaniarum regnum accepit, anno humanę salutis. M.D.XVI, à cõdita Hispania IIIMDCLXXXX, à diluuio magno Noë IIIMDCCCXXXIII, & à Creatione mũdi secũdũ Moysen & Berosum VMCCCCLXXXVIIII. Hic vxoré duxit Isabellá Emanuelis Portugalliç regis filiá, ex qua Philippũ Hispaniç principé in oppido Pincia, quod Vallisoletum, vulgo *Valladolid* vocant, anno domini MDXXVI. die Martis, decimo Calendas Iunias, cum ingenti lætitia totius Hispaniæ genuit. Is Mariam Ioannis Portugalliæ regis filiam duxit vxorem: ex qua filium habuit Carolũ, vt diximus, ex cuius partu post quatriduũ ipsa decessit: alter fili⁹ nomine Ferdinandus, qui puer decessit, non sine summo dolore parentum, & totius Hispaniæ lacrymis, anno domini MDXXXXV. Habuit & Carolus Imperator ex Isabella vxore filias duas: Mariã, quę locata fuit Maximiliano Bohemię Regi, FerdinãdiRomanorũRegis filio: & Ioanná, quę nupsit Ioãni Portugallię Principi. De rebus itaq; Caroli, quas fœliciter gerere nostris téporibus perseuerat, plurimi scripserunt: & quæ posthac gesturus est, Deo fauente, in eius Historia in lucem largissime & merito proferentur in posterum.

Carolus Imp. & Rex Hispaniarum.

Philippus princeps Hispaniarum.

FINIS.

INDEX TAM REGVM QVAM VIRORVM ILlustrium Rerumque præcipuarum, quæ sparsim in hoc opere tractantur.

Al-

Artabrum,

Auso-

Cor-

305

INDEX.

Latro

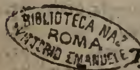
Molinæ

INDEX.

San-

INDEX.

FINIS.

Typis Ioannis Latij.